

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKİYE'DEKİ GENÇLİK SÜRECİNDE MARJİNAL
GRUPLAR: Emo Örneği**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Meryem MEMİŞ

Enstitü Anabilim Dalı: Sosyoloji

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Pınar YAZGAN HEPGÜL

AĞUSTOS- 2012

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE'DEKİ GENÇLİK SÜRECİNDE MARJİNAL GRUPLAR:
Emo Örneği

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Meryem MEMİŞ

Enstitü Anabilim Dalı: Sosyoloji

"Bu tez/..../201.. tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir."

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Yrd. Doç. Dr. Pınar Yazgan Hergül		
Yrd. Doç. Dr. İsmail Hina		
Yrd. Doç. Dr. Fethiye Eiden		

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Meryem MEMİŞ

20.08.2012

ÖNSÖZ

Bu çalışma gençlik ve ergenlik sürecine genel olarak değindikten sonra öncelikle dünyada sonrasında ise Türkiye’de ki gençlik gruplarının hem tarihsel hem de toplumsal süreçte incelemek amacıyla yapılmıştır. Gençlik de ergenin aidiyet hissettiği grupların neye göre değiştiğini toplumsal süreçle bağlantılarını ve marjinal grupların şekillenmesini incelemeye bu çalışmanın genelinde açıklamaya çalıştık.

Yaşamım boyunca her zaman yanımda olan ve bana hep cesaret veren aileme en içten minnettarlıklarımı sunarım.

Araştırma sürecinde deneyimleriyle yol gösteren değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Pınar YAZGAN HEPGÜL’e en içten saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Yine akademik yaşamda desteğini her daim hissettiğim hocam Doç. Dr. Hayati BEŞİRLİ’ye ve Yrd. Doç Dr. Adem Sağıroğlu’na çalışmam ile ilgili değerlendirmeleri için yürekten teşekkürlerimi sunarım.

Meryem MEMİŞ

20.08.2012

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	iii
ÖZET.....	iv
SUMMARY.....	v
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: YÖNTEM.....	8
1.1.Nitel Araştırma Yaklaşımı ve Uygulanması.....	9
1.1.1. Örnek Olay Yaklaşımı ve Uygulanması.....	11
1.2.Alan Araştırmasının Düzenlenmesi ve Uygulanması	13
1.3.Veri Toplama Süreci.....	15
1.3.1.Örneklem Seçimi.....	15
1.3.2. Gözlem ve Mülakatlar.....	16
1.4.Veri Analizi.....	22
1.4.1.Kodlama.....	23
1.4.2.Temalaştırma.....	24
1.4.3.Verilerin Düzenlenmesi.....	24
1.4.4.Yorumlama.....	25
1.4.5.Sonuçların Yazılması.....	26
1.5.Araştırmada Geçerlilik ve Güvenilirlik.....	27
BÖLÜM 2: GENÇLİĞİN SOSYOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	29
2.1.Gençlik Kavramı.....	29
2.2.Gençlerin Toplumsallaşma Süreci.....	30
2.2.1.Ailenin Etkisi.....	30
2.2.2. Toplumsal ve Fiziki Çevrenin Etkisi.....	39
2.2.3.Arkadaş Çevresinin Etkisi.....	41

BÖLÜM 3: GENÇLİĞİN PSİKOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	50
3.1.Ergenlik Süreci.....	50
3.1.1.Ergeni Etkileyen Psikolojik Etmenler.....	51
3.2.Benlik-Kişilik-Kimlik Kavramları.....	64
BÖLÜM 4: GENÇLERDE ANOMİ VE YABANCILAŞMA.....	76
4.1. Anomi ve Yabancılaşma Kavramları.....	76
4.2. Avrupada ki Gençlerde Anomi ve Yabancılaşma Eğilimi.....	81
4.3.Türk Gençlik Kültüründe Anomi ve Yabancılaşma Eğilimi.....	96
SONUÇ.....	103
KAYNAKÇA.....	110
EKLER.....	115
ÖZGEÇMİŞ.....	117

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mülakat Katılımcılarının Özellikleri.....	20
Tablo 2: Araştırmanın Analizinde İzlenen Aşamalar.....	25
Tablo 3: Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri(ocak).....	102

Tezin Başlığı: Türkiye’deki Gençlik Sürecinde Marjinal Gruplar

Tezin Yazarı: Meryem MEMİŞ

Danışman: Yrd. Doç Dr. Pınar YAZGAN

Kabul Tarihi: 31 Temmuz 2012

Sayfa Sayısı: v (ön kısım) + 119 (tez)

Anabilimdalı: Sosyoloji

Bilimdalı: Sosyoloji

“Türkiye’deki gençlik sürecinde marjinal gruplar” isimli çalışmamızda öncelikle gençlik ve ergenlik döneminde gencin yaşadığı değişimler ve sıklıkları inceledik. Gencin psikolojik olarak çerçevesini çizdikten sonra toplumsal kurumların ergenlik sürecinde yaşadığı ilişki şeklini çizdik. Aile, arkadaş grupları gibi toplumsal gruplar gençliğin şekillenmesinde önemlidir.

Çalışmamızın devamında gençliğin toplumun genel kurallarına karşı gösterdiği anomi ve yabancılaşma kavramlarını inceledik. Kültür ve gençlik gruplarında alt kültür perspektifinden inceledikten sonra gençlikteki marjinal grupların evrensel boyuttan yerel boyuta yansımalarını açıklamaya çalıştık.

Gençlik toplumsal açıdan son derece önemlidir. Genç ergen olma sürecinde bedensel, ruhsal birçok değişim yaşamaktadır. Türkiye tam bir geçiş evresindedir bu nedenle dünyadaki değişimlerden çok çabuk etkilenmektedir. Ülkemizdeki bilimsel çalışmalar değişimle aynı paralelde gidememektedir. Bu anlamda bizim çalışmamız toplumda yeni yeni oluşan ve şekillenen bir konu olan emoları inceleyerek sonraki çalışmalar için bir öncelik olmuştur. Bunun yanında bu değişime dikkatleri çekmekte çalışmanın temel amaçlarındandır. Bu değişimlerin kendinde yarattığı gerginlik duygusallık gibi pek çok etmen vardır. Genç bu süreçte topluma kendinin birey olduğunu ispatlama çabasıdadır bu nedenle de yaşadığı topluma yabancılaşabilir ve anomi davranışı gösterebilir. Bu anlamda dünyada ki değişimler, küreselleşme, teknoloji gibi pek çok etmen gençlik gruplarının evrenselleşmesine neden olurken topluma bağlı olarak yerel gençlik grupları azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, Anomi, Yabancılaşma, Arkadaş grupları aidiyeti

Title of the Thesis: Marginal Groups in Turkey in the Process of Youth

Author: Meryem MEMİŞ

Supervisor: Asist. Prof. Pınar YAZGAN

Date: 31 Temmuz 2012

Nu. of pages: v (pre text) + 119 (main body)

Department: Sociology

Subfield: Sociology

In our study "**Marginal groups in the process of Turkey's youth**," we first examined the changes and challenges of youth and adolescence. After drawing the young person's psychological framework we draw the shape of the social institutions relationship during the process of puberty. Social groups such as family, friends group has an important role in shaping the youth.

In continuation of our work we reviewed the concepts of anomie and alienation demonstrated by the youth against the general rules of society. After reviewing the perspective of subculture in culture and youth groups we tried to explain the reflections of the marginalized groups from universal dimensions to local dimensions.

In social aspect youth is extremely important. In the process of being young, adolescents have many physical and spiritual changes. A lot of factors created by these changes in itself such as sensuality and tension. In this process young tries to prove that the individual self to society therefore may be alienated to the society and show anomie behaviors. In this sense, the changes in the world like globalization, technology and many other factors causes globalization of youth groups and depending on the society local community youth groups decreases.

Keywords: Adolescence, Anomie, Estrangement, Crowd

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Toplumsal açıdan baktığımızda son süreçte dünya üzerinde çok hızlı değişimler meydana gelmektedir. Bu hızlı değişimden etkilenenden en başta kendini bulma sürecinde olan gençlerdir. Gençler bu süreçte bireyselleşme eğilimindedirler ve toplumsal normlara farklı farklı tepkiler gösterebilirler. Bu çerçevede bakarsak gençler kendilerini ait hissettikleri alt gruplar oluşturarak ve devam ettirerek kendi süreçlerini gerçekleştirme çabasındadırlar. Teknolojinin ve buna bağlı olarak kitle iletişim araçlarının gelişimi ile bu alt kültür gençlik grupları yerellikten çıkarak uluslar arası hale gelmektedir. Birçok toplumsal değişim bireyleri etkilemiş ve sonrasında da alt kültürler ortaya çıkmıştır. Gençlerin her biri kendini farklı anlamda ifade etme çabasında olduğu için araştırma evrenimize konu olan “Marjinal Gençlik Grupları” sayısal olarak azınlıktır. Biz bu çalışmada marjinal gençlik grupları olarak toplumdaki farklılaşmış, toplumsal normlara ve kendini toplumsal ilişkilere ait hissetmeyen gençlik gruplarıdır. Bu gençlik grupları Türkiye gençlik gruplarının çok küçük bir bölümünü oluşturmasına karşın nitelik olarak çok önemli bir konu olarak görülmüştür. Ayrıca bu gençlik gruplarının gün geçtikçe çoğalması, diğer illerde de görülmeye başlanması ve en önemlisi bu konuda yapılan çalışma sayısının yok denecek kadar az olması konuyu çalışmaya değer görülmüştür.

Bu farklı alt kültür grupları genelde etkileşimin fazla olduğu şehir merkezlerinde oluşmuştur. Bizim araştırmamıza evren olarak aldığımız İstanbul ‘da böyle bir yerdir. İstanbul İstiklal Caddesi ve Kadıköy Rex Sokağında giyim tarzları ve davranışları ile farklı gençlik gruplarına rastlanmaktadır. Bu grupların hem kendileri hem de çevresindeki insanlar onları “emo” olarak nitelendirmektedirler. Emo kavramı İngilizce de ki “emotional” kelimesinden gelmektedir. Bu gençler kendilerini duygusal gençlik olarak nitelendirmektedirler. Bu açıdan baktığımızda bu alt kültür grubu hem sosyolojik hem de psikolojik açıdan incelenmeye değer bulunmuştur. Çalışmamızda marjinal kavramı toplumun genelinden farklı olan anlamında kullanılırken alt kültür genel anlamında kullanılmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Çalışmanın uygulama kısmının çerçevesi belirlenirken daha önce bu konuda çalışma yapılmadığı için zor olmuştur. Yapılan yazın taramasında gençlik alt kültürü olarak Türkiye

de genellikle dersane gençliğinin ve gençlik suç ilişkisinin yoğunlukla çalışma konusu olduğu görülmüştür. Bu anlamda gençlik ve popüler kültür, gençlik aile, gençlik ve eğitim arasında ki ilişkiler genel olarak literatür de rastlanmıştır. Ancak sonraki süreç de farklı bir perspektiften bakarak oluşan alt kültürlerle yönelik çalışmalar konusunda ciddi bir sıkıntı vardır. Hem yapılan yazın taramasında genellikle sayısal anlamda daha büyük gençlik grupları üzerine araştırma yapıldığının saptanması, hem de bu gençlik gruplarının içinde buldukları durumun geçici olarak kabul edilmesi marjinal gençlik gruplarına yeterli önemin verilmemesine neden olmuştur. Ancak genel çerçeveden bakıldığında bu gençlerin hayatlarının en önemli döneminde bu gruplar içinde kişilik kalıplarının oluşturduğu düşünülürse bu dönemin ne kadar önemli olduğu anlaşılır. Özellikle genç nüfusunun bu kadar fazla olduğu bir ülke olan Türkiye de gençlik gruplarına ayrı bir önem verilmesi gerekmektedir. Diğer yandan teknolojik değişimler gençlerin kendi toplumsal kültürü içinde değişmek yerine daha uluslar arası değişime girmesine neden olmaktadır. Bu bakımdan da yeni yeni oluşum halinde olan yeni hareketler araştırılmadıkça sonraki dönemde geldiği noktayı açıklamak zor olacaktır.

80'ler sonrası meydana gelen apolitikleşen gençlik grupları hayata karşı farklı bir tutum akımının içine girmiştir. Bunu sadece eğitimin uzunluğu ve sınav yoğunluğu çerçevesinde görmek, içinde bulunduğu durumu anlatmakta yetersiz kalacaktır. Gençler ergenlik döneminde bir aidiyet grubuna ve karşı gruba ihtiyaç duyarlar ve bunu oluştururlar. 80'lerin öncesinde siyasal olarak sağcı solcu olarak kendini ispat etmeye çalışan gençler gün geçtikçe apolitikleşmeye başlamıştır. Bunun sonucunda da aidiyet hissettiği ve karşı olduğu gruplarında şekil ve içerikleri değişime uğramıştır. Geniş perspektif ve zaman sürecinde baktığımızda gençliğin uğradığı değişim hakkında bilgi ve sonraki dönemler için öngörü sahibi olmuş oluruz. Türkiye deki gençlerin olgusal durumları tespit edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kaynak yetersizliği nedeni ile karşılaştırma veya değişim sürecini inceleyemesek de örneklemin kapsadığı grubun nitelikleri ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu açıdan uluslar arası, yerel, kültürel, aile ve akrabalık bağları bütünü içinde analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışmamız Türkiye de ki gençlerin ergenlik sürecine genel bir bakış yerine ülkenin tarihsel ve toplumsal süreci ve bu süreç de ki değişimi de göz önünde bulundurarak gençlerin niçin bu tür gruplara katıldığı ve ihtiyaç duyduğu derinlemesine anlaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Bu çalışmanın amacı dünya da oluşan değişimlerden etkilenen Türkiye de ki gençlerin kimliklerini oluşturma sürecinde aidiyet hissettikleri marjinal gençlik gruplarının derinlemesine analizini yapmaktır.

Gençlik bireyin daha çok bireyselleşmeye çalıştığı, kendini ispat etme çabasında olduğu ve ergenlik gibi çok önemli bir dönemle de paralel gittiği için genci anlama süreci psikolojik bir boyuta da sahip bir konudur. Diğer yandan da gençlik bireyin sosyalleşme ve toplumun normlarla daha çok içli dışlı olduğu ve öğrendiği bir dönem olduğu için sosyolojik bir boyuta da sahiptir. Bu sebeple de çalışmamızda gencin içinde bulunduğu süreci hem psikolojik hem de sosyolojik manada ele almaya çalıştık. Bu çalışmada gençlik kavramı hem psikolojik hem de sosyolojik olarak ele alınmış olup Türkiye de ki gençliğin tamamı değil azınlık olan alt kültür grupları bakımından incelenmiştir. Gençlerin gündelik hayatı, okul ve ikamet ettiği çevre, aile ve arkadaşlık ilişkileri temelinde yapılan bir alan araştırması ile toplanan veriler analiz edilmiştir. Aynı zamanda gencin içinde bulunduğu sürece ailenin ve çevrenin bakış açısı da analiz edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma süresince kullanılan veri toplama araçları ile;

- Türkiye de marjinal gruplara dahil olan ergenlik sürecinde ki gençlerin ve toplumun karşılıklı etkileşimi nasıl gerçekleşmektedir? ana sorusunu cevaplamaya çalışırken,
- Türkiye de var olan marjinal gençlik alt kültürlerinin dünyada ki marjinal gençlik alt kültürleri ile arasında nasıl bir ilişki vardır?
- Gençlerin ekonomik durumlarına göre marjinal gruplara katılma nedenleri nelerdir?
- Gençlerin cinsiyet durumlarına göre marjinal gruplara katılma nedenleri nelerdir?
- Gençlerin yaşadıkları bölgeye göre marjinal gruplara katılma oranları nasıldır?

destekleyici sorularına da cevap aramaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda gençlerin alt kültür gruplarının evrensel boyuttan yerel boyuta geçerken geçirdiği değişimde göz önünde bulundurulmuştur. Çalışma boyunca ve özellikle görüşmeler sırasında gençleri yönlendirme yapmaktan özellikle kaçınılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Her araştırmacı çalışmayı neden yaptığını ve bu çalışmanın literatüre nasıl bir faydası olacağını bilmek ister. Bilimsel çalışmaların büyük bir çoğunluğu neden ve nasıl sorularına cevap aramaktadır. Bunun nedeni daha önce yapılan çalışmaların devamlılığı olmasından gelmektedir. Ancak bizim çalışmamız keşfedici bir çalışma olduğu için neden araştırmak yerine niçin sorusuna çözüm bulmaya çalışmaktadır.

Toplumunu açıklamaya çalışmak öncelikle bireyi ve küçük grupları açıklamakla başlamaktadır. Çalışmamızda ergenlik sürecindeki gençlerin gündelik hayatları, kendi ait oldukları grup içindeki davranış kalıpları ve görüşleri metodolojik sıralama içindeki yeri analiz edilmektedir. Gençlerin uluslar arası hareketlerden etkilenmesi ve bu etkileşimin gündelik hayatlarına kılık, kıyafet, davranış kalıbı, duygu olarak aktarılması analiz edilmiştir. Bu anlamda yaşayan ve devamlı değişim gösteren bireyleri incelemek oldukça önemli bir kavramdır. Bu açıdan gençlerin yaşam iklimi içinde araştırılması gerekir. Bu nedenle de çalışmamız da alan araştırması kullanılmıştır.

Bu alan araştırması gençlerin teknoloji ile etkileşimi, aile, kültür ve duygusal değişimleri içindeki gündelik hayatları, hem kişisel hem de sosyal kimliklerini analiz etmek için kullanılmıştır.

Bu çalışmada gençler ve gençlerin içinde bulunduğu marjinal grupların hem kendi içlerinde hem de toplum ile ilişki şekilleri üzerinde durulmuştur. Araştırmanın görüşmeleri sırasında görsel ve işitsel kayıtlar yoluyla veriler toplanmıştır. Küçük bir grup analizi için derinlemesine ve araştırma süreci içinde tekrarlayan derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Araştırmamızın içinde Türkiye’de Kadıköy Rex Sokağında boş zamanlarının çoğunu geçiren kendilerini emo olarak tanımlayan gençlerin kimlik, benlik, kişilik ve aidiyet konularında olgu bilimsel olarak derinlemesine tekrarlayan mülakatlarla araştırılmıştır. Mülakatlarımız derinlemesine görüşme şeklinde yapılmış olup birden fazla zamanda yapılmış ve birbirine mantıksal olarak bağlı görüşmelerdir.

Araştırmamızdaki bireylerin belli konulara bakış açılarını ve algılarını olgulara yüklediği anlamları ortaya çıkarmaya çalıştığımız için olgu bilim yöntemini kullanmayı uygun bulduk. Görüşmelerimiz sayısı sınırlı kişilerle mülakat şeklinde olmuş olup aynı zaman görüşmeye temel olma amaçlı gözlemlerde uygulanmıştır. Verileri tematik kodlama ile yorumlamaya çalıştık.

Araştırma yaklaşımı olarak keşfedici ve yorumlamacıdır. Veri toplama araçları gözlem ve karşılıklı görüşmelerdir. Toplanan veriler ışığında dönemselsel olan bu çalışma açıklama ve betimlemeyi temel almıştır. Araştırmamızda elde edilen veriler Kadıköy Rex sokağında 20 kişiden oluşan bir emo grubuna uygulanmıştır. Cinsiyet dağılımı eşit şekilde değildir. Araştırma da mülakat yaptığımız örneklem grubu 12 erkek, 8 kız'dan oluşmaktadır. Örneklem grubunun ortalama yaşı 13-19'dir. Çalışmanın teorik çerçevesi aile, arkadaş grupları, gençlik benlik, aidiyet, marjinalite, Türk gençlik tarihinin zamansalsel süreci, ulus ötesi ve ulusal anlamda bilgiler oluşturmaktadır. Araştırmamız bir yıl belirli aralıklarla katılımlı gözlemlerle oluşturulmuş, yarı yapılandırılmış ve açık uçlu sorulardan oluşan 20 kişi üzerine mülakat çalışması uygulanmış olup İstanbul Kadıköy Rex sokağı çevresindeki gençlere uygulanmıştır.

Araştırmamızda örnek olay çalışması kullanıldığı için genel eleştiri genellenabilirlik üzerine gelmektedir. Ancak örnek olay çalışmasının pek çok farklı uygulanış şekli vardır. Bizim çalışmamız konusu itibari ile bir hipotez sunan değil bir hipoteze ulaşmayı hedefleyen bir çalışmadır. Bu bağlamda araştırmamızın amacı genelleme yapmak değil olayı tüm bütünlüğü, karmaşıklığı ve bağlamı içinde ortaya koymaktır. Genel yargı standart yöntemlerle normal olarak araştırarak genelleme çabasının olmasıdır. Ancak bizim çalışmamızda nitel yöntemlerle anormal olanı tanımlamak ve böylece normalden farkını kavrayabilerek olay ve konu etrafında bütünlüm sağlamaktır.

Geleneksel nicel araştırmada hipotez ile araştırmaya başlanırken bizim kullandığımız örnek olay çalışmasında hipotezler araştırmanın çıktısıdır. Tüm araştırmalarda genellemeye gitme çabası gereksizdir. Fristone'nunda vurguladığı gibi genellemenin üç düzeyi vardır: örneklemden evrene, analitik veya kuram bağlantılı genelleme, örnek olaydan örnek olaya aktarım(Akt.Punch,2011). Bizim çalışmamız bu kısımda üçüncü bölüme girmektedir. Çünkü biz Emo'larla ilgili bir araştırma yaptık ilerleyen zamanlarda başka bir araştırmacı benzer bir konuda çalıştığında bizim çalışmamızdaki verilerden ve sonuç da ulaştığımız hipotezden yararlanacaktır. Bu şekilde de örnek olaydan örnek olaya aktarım olarak genellemeye varılacaktır.

Bir konu keşfedici derinlemesine bilgi edinilmesi üzerine çalışılıyorsa örnek olay çalışması son derece önemli bir tekniktir.

Birçok sosyal araştırmada olduğu gibi, karmaşık sosyal davranışlar araştırmaya konu olduğunda bu, özellikle doğrudur. Birçok araştırma, en iyi biçimde örnek olay yönetimiyle

başarılabileceği halde, olgu ve süreçleri iyice anlamadan, doğrudan bunları ölçmeye ve bunların nicel şemalarını oluşturmaya girişmektedir(Punch, 2011).

İlgili yazının incelenmesi sonucunda alanında çok fazla çalışma yapılmamış olması ve gençlerle iletişimin zorlukları gibi konular göz önüne alındığında en uygun araştırma yönteminin mülakat olmasına karar verilmiştir. Mülakat yapılarak gençler ile öncelikle bir iletişim kurulması sonrasında sohbet esnasında mülakat sorularını sorarak ve ayrıntılı bilgi almak için görüşme sırasında mülakata yön vererek daha sağlıklı bilgi toplanılması amaçlanmıştır. İstiklal Caddesinde yapılan ön çalışmanın sağladığı tecrübe ile birlikte gençlerin soru cevap şeklinde dışarıdan yapılan araştırmalara sağlıklı ve istekli cevap alamadığımız gözlemlenmiştir. Bu nedenle de sohbet şeklinde yapılan mülakatın daha derinlemesine ve sağlıklı bilgiler verebileceğini düşünmekteyiz. Araştırma yöntemimiz örnekleminizdeki gençler gibi giyinmediğimiz, davranışlar sergilemediğimiz ve gruba dahil olmadığımız için tam anlamıyla katılımcı gözlem olmamasına karşın gençlerle günler boyunca vakit geçirdiğimiz ve araştırma süresince iletişimde olduğumuz için kısmi bir katılımcı gözlem sergilemiş bulunmaktayız. İlgili araştırma problemi ile ilgili uygun bulunan mülakat formu izleyen bölümlerde daha detaylı ele alınacaktır.

Tezin Çerçevesi

Çalışmanın uygulama kısmının çerçevesi belirlenirken daha önce bu konuda çalışma yapılmadığı için zor olmuştur. Ancak benzer çalışmalar yapan araştırmacıların oluşan ikincil veriler incelendikten sonra belirlenmiştir.

Tezin Çerçevesine baktığımızda ise;

Birinci bölümde çalışma boyunca izlenen yöntemler açık şekilde açıklanmıştır.

İkinci bölümde araştırmamızın sosyolojik boyutuna yer verilmiştir. Gençlik kavramına genel bir değinmeden sonra gencin sosyalleşme sürecinde aile, arkadaş çevresi ,sosyal çevrenin etkisi ve ilişki kalıpları üzerindeki değişime değinilmiştir. Esas itibari ile gencin ailevi ilişkilerini nasıl tanımladığı geçmişe oranla düşüncelerinde ne gibi değişimler olduğu, kuşak çatışması, ailenin gencin içinde bulunduğu gruba bakış açısını, ana problemlerini aydınlatmaya çalıştık. Marjinal gruplara dâhil olmadan öncesinde ve sonrasında hem çevrenin bireye bakışını hem de bireyin çevreye bakışındaki değişimleri açıkladık. Ve özellikle de gruba dâhil olma sürecinde çevrenin etkisini ilk bölümde açıkladık.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise gencin tüm bu süreçte psikolojik anlamda neler hissettiğini ergenlik psikolojisini, benlik duygusunu anlatmaya çalıştık. Gencin ergenlik sürecinde geçirdiği evreler ve genellenebilir davranış kalıplarının ne kadar etkili olduğunu göstermeye çalıştık. Benlik oluşturma çabasında gencin geçirdiği psikolojik evrelere değindikten sonra bunun sosyolojik açıdan algılanışlarına değindik. Bu bölümde benlik kişilik kimlik kavramlarına değinerek gencin penceresinden açıklamaya çalıştık.

Dördüncü bölümde ise ilk iki bölümü de kapsayacak şekilde toplumsal anlamda marjinalite kavramını açıkladık. Bu bölüm iki ana bölümdür. İlkinde anomi, yabancılaşma kavramları çerçevesinde genelde marjinal gençlik gruplarını özelde ise emoları değerlendirdik. Bu manada toplumsal norm ve davranış kalıplarına bakış açılarını araştırırken toplumsal sapma olan suç, terör gibi konulara bakış açılarına da değindik. Gençlik dönemlerinde en dikkat edilmesi gereken konular olan hayatın anlamı, hayat amacı, gelecek planlarına da bu bölümde yer vererek ilk iki bölümü de kapsayacak şekilde hem bireysel hem de toplumsal boyuttan irdledik.

Dördüncü bölümün ikinci kısmında ise tarihsel süreç de dünyada ve özellikle Avrupa da ki gençlik akımlarının sürecini açıkladık. Türkiye deki tarihsel sürecide açıkladıktan sonra hem Türkiye-Avrupa hem de geçmiş bugün çerçevesinde edindiğimiz bilgiler ışığında yorumlama yöntemi ile gençlikte ki marjinal grupları dört koldan açıklamaya çalıştık.

BÖLÜM 1: YÖNTEM

Bilimsel çalışmalarda çalışılacak konuya göre yöntem belirlemek çalışmanın en önemli konularındandır. Yöntemler arasında süregelen devamlı bir kıyaslama sonucunda özellikle sosyal bilimlerde araştırma konunuzun ve evreninizin elverdiği sürece öznel olarak bir yöntem seçilmelidir.

Bizim çalışmamız çerçevesinden baktığımızda nitel araştırma yöntemleri kullanmak son derece sağlıklı bir karar olacaktır. İç tutarlılık tartışmalarına rağmen nitel araştırma çok yönlü bakılmasını gerektiren konularda son derece sağlıklı sonuçlar vermektedir. Bu çalışma özellikle hem alt kültür kavramı hem de çok yeni bir olgu olan marjinal gruplar üzerine çalışmalar yapmanın zorluğu nedeniyle nitel veri araştırma tekniklerini kullanmanın daha geçerli sonuçlar verileceği düşünülmüştür.

Yeni bir olgu üzerine derinlemesine bilgi edinmek araştırmamızın temel amacı olduğu için nitel veri araştırma yöntemleri ve kelimeler ile ifade etmek daha net bilgiler elde ederek ifade edebileceğimizi düşündük.

Punch'ında söylediği gibi, Nitel araştırma süreklilik tayfının sağ tarafında yer almaktadır. Burada tasarım ve veriler önceden yapılandırılmamıştır, fakat görgül çalışma ilerledikçe gelişir. Ayrıca nitel araştırma farklı stratejileri ve yöntemleri bir arada kullanılması bakımından nicel araştırmaya kıyasla çok daha eklektiktir. Nitel araştırmacı için nelerin faydalı veriler sayılabileceği ve bu verileri elde etmek için hangi veri toplama yöntemlerinin kullanılabileceğine ilişkin aralık oldukça geniştir (Punch, 2011;142). Bizim çalışmamızda da bu aralık oldukça tekrarlanan ve geniş aralıklardan meydana gelmektedir. Çalışmamızda günler boyunca gençler ile birlikte vakit geçirilmiş ve bol bol sohbetler edilmiştir. Görüşmeler belirli aralıklar ile tekrarlanmıştır.

Nitel araştırmanın tasarımına yansıyan en önemli özellik insanları ,varlıkları kendi yaşam alanları içinde araştırmasıdır. Bizim çalışmamızda bu temelden yola çıkmıştır. Ve araştırmamıza katılan gençlerin kendi günlük hayatları içerisinde dahil olunmuş ve böylece güncel yaşam çizelgelerinde gençleri gözlemleye bilinmiştir.

Nitel tasarımlarda, verilerin kavramlaştırılması ve yapılandırılması sonraya bırakılır. Bu tür araştırmalarda, aynı zamanda araştırma amaçlarına uygun durumlar uydurmak ve yaratmak eğilimi olmadığı için tercih edilmiştir. Çünkü bizim çalışmamız bu yüzyılda çok yeni ve

üzerine pek çalışma yapılmamış bir konudur. Bu sebeple de nicel araştırma yöntemleri ile araştırma kalıpları oluşturmamız güvenilir olmayacaktır. Yeni bir kavram ve konu üzerine keşfedici bilgi edinme amaçlı araştırma süresi uzun olan ve böylece de araştırma değişkenlerinin her geçen gün yeniden gözden geçirilerek hipotezlere gidilebilen bir araştırma yöntemi olan nitel veri araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

1.1 Nitel Araştırma Yaklaşımı ve Uygulanması

Miles ve Huberman'a göre Nitel araştırmada sıklıkla tekrarlanan özelliklere araştırmamız çerçevesinden bakarsak; (Punch, 2011;142)

- “Nitel araştırma, bir alan veya yaşam ortamı ile temasın yoğun ve uzun bir zaman dilimini kapsayacak bir biçimde sürdürülmesiyle yürütülür. Bu durumlar, genellikle insanların, grupların, toplumların hayatını yansıtan sıradan veya normal durumlardır.” Çalışmamız ekseninden bakarsak, marjinal gençlik grubu olan emo'ları kendi yaşam alanlarında uzun süreli ve tekrarlardan oluşan bir araştırma sürecini izledik.
- “Araştırmacının rolü, araştırma konusu olan bağlamın -mantığı, düzenlemeleri, zımnî ve açık kurallarının- bütüncül bir görünüme erişmektir.” Çalışmamızın başında belli kavramlardan yola çıkmayarak karşımıza çıkacak yeni kavramları keşfedip taslak belirlemeyi amaçladık. Bu çalışma boyunca rolümüz önyargısız olarak çalıştığımız konu olan marjinal gençlik grupları konusunu bütüncül ve açık bir şekilde araştırma çalıştık.
- “Araştırmacı yoğun bir dikkat, empatik kavrayış, tartışılan mesele hakkındaki önceden sahip olunan kavrayışların ertelenmesi veya paranteze alınmasını gerektiren bir işlemlerle yerel aktörlerin kavrayışlarına, içerden bakışa dayanan verileri yakalamaya çalışır.” Bu açıdan araştırma süresince bu tutumun farkındalığın da olmaya çalıştık. Emo'lar ile ilgili toplumdan gelen görüşlerimizi grup içinde girdiğimiz anda terk etmeye çalıştık. Bu bağlamda hem bu gruplara çok önyargılı ve uzak olmamamız hem de farklılıkların bir değer olduğunu düşündüğümüz için çalışma süresince dikkatli bir şekilde grubu keşfetmeye çalıştık. Genel itibari toplumun bakış açısı dışında kimsenin emolar hakkında fazla bilgi sahibi olmaması bizim önyargılarımızın oluşmasını da engellemiştir. Aynı zamanda gençlerin içinde bulunduğu dönemin ergenlik dönemi olarak

nitelendirilmesi ve geçici bir süreç olarak görülmesi de çalışmanın genel çerçevesinde objektif olmamıza katkı sağlamıştır.

- “Bu malzemeleri okuyarak araştırmacı, bilgi veren kişilerle yeniden gözden geçirilebilecek belirli temaları ve ifadeleri ayıklayabilir, fakat bunların araştırmanın sonuna kadar özgün halleriyle muhafaza edilmesi gerekir.” Çalışmamız boyunca gençlerin kelimeleri not alındığı şekilde muhafaza edilmiştir. Sonrasında da çalışmamız analiz edilirken orijinaleri ile çalışmanın içine yerleştirilmiş ve devamında yorumu yapılmıştır.
- “Temel bir görev: belirli ortamları anlama, açıklama, eyleme geçme ve günlük durumlarını başka biçimlerde yönetebilme yollarını insanlara açıklamaktır.” Bu çerçevede bakarsak bizimde çalışmamızda ki temel amaç: Marjinal gençlik grupları genelinde emo grupları özelini anlama ve açıklamaya çalışmaktır.
- Toplanan malzemenin çokluğu ve pek çok farklı yorumunun yanında bazı yorumlar içsel tutarlılık bakımından daha baskın olabilir.
- “Başlangıçta görece daha az standartlaştırılmış araç kullanılır. Araştırmacı, aslında araştırmadaki başlıca ölçüm aracıdır.”
- “Çözümlemelerin çoğu sözler ile yapılır. Sözler birleştirilebilir, alt kümelere ve anlamsal birimlere bölünebilir.”

Tüm bu maddeler çerçevesinde çalışmamızın nitel araştırma yöntemi olarak maddelerin büyük birçoğuna uyduğu gözlemlenmiştir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki nedensellik kültürümüzde pek çok alanda kullanılmaktadır. Bilimsel çalışmalarında pek çok alanında nedensellik kullanılmaktadır. Ancak doğru orantılı bir nedensellik bizim çalışmamız için gerekli değildir. X’in sonucu Y’dir önermesi bizim çalışmamızda geçerli olamayacaktır. Bizim çalışmamız çok değişkenli bir çalışma olduğu için pek çok değişken birbirini etkileyebilmektedir. Ayrıca da biz araştırmamızda değişkenlerin birbirini izlemesi gerektiğini neden sonuç ilişkisi olması gerektiğini söyleyemeyiz. Biz sadece araştırdığımız bütün çerçevesinde gözlemlediğimiz neden sonuç ilişkisini verebiliriz. Başka zamanda veya başka bir mekan da aynı değişkenlerin farklı sonuçlar verebileceğini çalışmamız boyunca göz ardı etmemeye çalıştık. Bizim çalışmamızda çoklu nedensellik vardır. Bu kavram belli bir sonucun birden çok, kimi kez de birkaç nedeninin olacağı anlamına gelir.

1.1.1. Örnek Olay Yaklaşımı ve Uygulaması

Nitel araştırmada ki diğer yaklaşımlarla benzer biçimde örnek olay çalışması ;olayı derinlemesine, doğal ortamında, karmaşıklığını ve bağlamını dikkate alarak anlamayı hedefler. Ayrıca, olayın bütünlüğü ve birliğini korumayı ve anlamayı amaçlayan bütüncül bir odağa sahip olduğunu da ilave etmek gerekir. Bu sebeple de örnek olay yöntemden ziyade bir stratejidir(Punch, 2011;144).

Örnek olay incelemesinde başlıca etmen olayı tanımlamaktır. Miles'e göre olay: "sınırlı bir bağlamda bir biçimde ortaya çıkan bir fenomen olarak tanımlanabilir." (Punch, 2011;144) Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi olay kavramı son derece geniştir. Ve tanımlaması oldukça zor bir kavramdır. Bu bağlamda olay bir birey, grup, rol, toplumsal olaylar gibi pek çok kapsamı vardır. Bu açıdan baktığımızda bizim çalışmamızda ki "olay" kavramı genelde marjinal gençlik grupları, özelinde ise emo' lardır.

Stake(1994) örnek olay çalışmasını 3 bölüme ayırır. Bunlar; gerçek örnek olay çalışması, araçsal örnek olay çalışması, kolektif örnek olay çalışmasıdır(Akt.Punch, 2011;144). Bu sınıflandırma bizim çalışmamız çerçevesinde gerçek örnek olay çalışmasına girmektedir. Gerçek örnek olay çalışması tek bir olaya odaklanan ve belli bir olayı daha iyi anlamak için yapılan örnek olay çalışmasıdır.

Bu tanımlama çok net bir tanımlama olmamakla birlikte kavramları ve örnek olayı anlatmada çok genel kalmıştır. Bu açıdan Yin ise güncel bir olayı gerçek yaşamdaki haliyle olduğu gibi görgül bir biçimde inceleme olarak tanımlamıştır(Yin, 1984; 25).

Bizde çalışmamızın örnek olayı olan emo gençlik grubunu günlük kendi yaşam akışı içinde inceleyerek, sohbet tarzında sorular ile marjinal gençlik gruplarını hakkında derinlemesine bilgi edinmeye çalıştık.

Bu tanımlamanın devamı olarak Yin, örnek olay çalışmasının dört özelliğinden bahsediyor. Bunları çalışmamız çerçevesinde değerlendirecek; (Yin, 1984; 29).

- Olayın sınırlarının olması,"Olay ile bağlamı arasında sınırların açık bir şekilde belli olması gerekmemektedir." Biz araştırmamızda konunun yeni olması, ve anında değişim gösterebilen bir konu olması nedeniyle sınırları çok net belli olmadığını gözlemledik. Bu sebeple de çalışmamızın örnekleminin sınırlarını iyi çizmeye

çalışarak örneklekimizi, “2011-2012 tarihlerinde Kadıköy Rex caddesinde bulunan marjinal gençlik gruplarından kendilerini emo olarak nitelendiren gençlik grupları” olarak sınırladık.

- Olayın neyin oluşumu olduğunu saptamak önemlidir. Bu açıdan da çalışmamızı tarihsel süreç içinde alarak toplumsal değişimleri de göz ardı etmedik. Yukarıda da anlattığımız gibi nedensellik çerçevesini gözden kaçırmamızın yanında doğrusal ve basit bir nedensellikten bahsetmedik.
- “Olayın bütüncüllüğü korunmalıdır” Çalışmamız genel itibari ile bir bütün olarak ele alınmıştır. Hem evrensel hemde yerel boyutta hem tarihsel hem de dönemsel olarak ele alınmıştır. Araştırmanın sağlıklı sonuçlar vermesi için belirli odak noktaları belirlememiz gerekmiştir. Ancak tek bir noktaya odaklanıp çalışmanın bütüncüllüğü gözden kaybedilmemeye çalışılmıştır.
- “Çoklu veri kaynağı ve veri toplama yöntemleri kullanılabilir.” Bu açıdan Doküman incelemesi, gözlem ve mülakat gibi pek çok yönden konuya yaklaşılmıştır. Konu yeni ve kalıplaşmamış bir konu olduğu için ve amacımız derinlemesine bilgi edinmek olduğu için çalışmamızda sayısal veriler elde etmek adına yöntemler kullanmaktan kaçındık.

Çalışmamız süresince bu dört maddenin sağlanması için çaba gösterdik. Çalışmamızın genel amaçlarından diğeri de anormal olanı farklı olanı tanımlayabilmektedir. Bu sebeple de çalışmamızın genel amacı genellenebilirlik değildir.

Geleneksel nicel araştırmada önermeler ve hipotezler ile araştırmaya başlanır; bunlar araştırmanın girdileridir. Bu açıdan örnek olay araştırmasına bakıldığında, hipotezlere araştırmanın bitirildiği görülür; hipotezler araştırmanın çıktıları haline gelir. Bu örneklerin hiçbirinde, tekli örnek olay çalışması bulgularının genellemeye yatkınlığı kanıtlanamayacaktır. Fakat, sonraki araştırmalarda sınanabilecek kavram veya önermeler ileri sürme anlamında genellenebilirlik kesinlikle önerebilecek bir hedeftir (Punch,2011;148). Bizim çalışmamızda da genellenebilirlik amaç değildir. Keşfedici araştırma ile bu gençlik grupları hakkında belli bulgular elde ederek sonrasında yapılacak çalışmalar için çıktı olarak belli hipotezler elde etmektir.

Firestone genellemeyi 3'e ayırır. Örneklemeden evrene, analitik ve kuram bağlantılı genelleme, örnek olaydan örnek olaya aktarım (Akt. Punch, 2011; 148). Çalışmamız bu sıralamada 3. aşamadaki örnek olaydan örnek olaya aktarım genellemesine girmektedir.

Çalışmamızın genel çerçevede üç temel katkısından söz edebiliriz.

- Bunlardan ilki araştırdığımız konu alışılmadık ve yeni bir konudur. Olayımızın kendine has ve derinlemesine inceleme yapılmadan anlaşılamayacağı yönleri vardır. Bu bağlamda çalışmamızın bulguları değerlidir.
- İkinci olarak, yeni, azınlık ve farklı bir konu hakkında yapılan derinlemesine bir çalışma bize tanımlayıcı bilgi verebilir. Bu bağlamda da bakarsak sorunlu ve farklı olarak tanımlanan bir olgu olan marjinalite temelinde konumuza ışık tutmaya çalıştık.
- Son olarak da yeni bir konuda nitel bir çalışma yaparak bilgi edinilmeden, nicel çalışma kalıpları oluşturmak çalışmanın güvenilirliği ve geçerliliği için ciddi bir problemdir. Bu sebeple de konumuz hakkında öncelikle keşfedici ve öğrenmek amaçlı belli kalıplara sokmadan nitel araştırma ve örnek olay çalışması yapmanın gerekliliğini düşünmekteyiz.

Tüm bu nedenler ışığında çalışmamızda klasik örnek olay çalışması yapmanın bilimsel açıdan daha doğru sonuçlar verebileceğini ve sonraki çalışmalarda literatürde ki boşlukları kapatabileceğini düşündük. Çünkü konumuz son derece yeni ve azınlık bir grubu oluşturan bir konu olmasına karşın gün geçtikçe gelişen ve yayılan bir konu olmaya başlamıştır.

1.2. Alan Araştırmasının Düzenlenmesi ve Uygulanması

Gençlik bireyin daha çok bireyselleşmeye çalıştığı, kendini ispat etme çabasında olduğu ve ergenlik gibi çok önemli bir dönemle de paralel gittiği için genci anlama süreci psikolojik bir boyuta da sahip bir konudur. Diğer yandan da gençlik bireyin sosyalleşme ve toplumun normlarıyla daha çok içli dışlı olduğu ve öğrendiği bir dönem olduğu için sosyolojik bir boyuta da sahiptir. Bu sebeple de çalışmamızda gencin içinde bulunduğu süreci hem psikolojik hem de sosyolojik manada ele almaya çalıştık. Bu çalışmada gençlik kavramı hem psikolojik hem de sosyolojik olarak ele alınmış olup Türkiye de ki gençliğin tamamı değil azınlık olan alt kültür grupları bakımından incelenmiştir. Gençlerin gündelik hayatı, okul ve ikamet ettiği çevre, aile ve arkadaşlık ilişkileri temelinde yapılan bir alan araştırması ile toplanan veriler

analiz edilmiştir. Aynı zamanda gencin içinde bulunduğu sürece ailenin ve çevrenin bakış açısı da analiz edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma süresince kullanılan veri toplama araçları ile;

- Türkiye de marjinal gruplara dahil olan ergenlik sürecinde ki gençlerin ve toplumun karşılıklı etkileşimi nasıl gerçekleşmektedir? ana sorusunu cevaplamaya çalışırken,
- Türkiye de var olan marjinal gençlik alt kültürlerinin dünyada ki marjinal gençlik alt kültürleri ile arasında nasıl bir ilişki vardır?
- Gençlerin ekonomik durumlarına göre marjinal gruplara katılma nedenleri nelerdir?
- Gençlerin cinsiyet durumlarına göre marjinal gruplara katılma nedenleri nelerdir?
- Gençlerin yaşadıkları bölgeye göre marjinal gruplara katılma oranları nasıldır?

destekleyici sorularına da cevap aramaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda gençlerin alt kültür gruplarının evrensel boyuttan yerel boyuta geçerken geçirdiği değişimde göz önünde bulundurulmuştur. Çalışma boyunca ve özellikle görüşmeler sırasında gençleri yönlendirme yapmaktan özellikle kaçınılmıştır.

Tezin Çerçevesine baktığımızda ise;

Birinci bölümde çalışma boyunca izlenen yöntemler açık şekilde açıklanmıştır.

İkinci bölümde araştırmamızın sosyolojik boyutuna yer verilmiştir. Gençlik kavramına genel bir değinmeden sonra gencin sosyalleşme sürecinde aile, arkadaş çevresi ,sosyal çevrenin etkisi ve ilişki kalıpları üzerindeki değişime değinilmiştir. Esas itibari ile gencin ailevi ilişkilerini nasıl tanımladığı geçmişe oranla düşüncelerinde ne gibi değişimler olduğu, kuşak çatışması, ailenin gencin içinde bulunduğu gruba bakış açısını, ana problemlerini aydınlatmaya çalıştık. Marjinal gruplara dâhil olmadan öncesinde ve sonrasında hem çevrenin bireye bakışını hem de bireyin çevreye bakışındaki değişimleri açıkladık. Ve özellikle de gruba dâhil olma sürecinde çevrenin etkisini ilk bölümde açıkladık.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise gencin tüm bu süreçte psikolojik anlamda neler hissettiğini ergenlik psikolojisini, benlik duygusunu anlatmaya çalıştık. Gencin ergenlik sürecinde geçirdiği evreler ve genellenebilir davranış kalıplarının ne kadar etkili olduğunu göstermeye çalıştık. Benlik oluşturma çabasında gencin geçirdiği psikolojik evrelere

değindikten sonra bunun sosyolojik açıdan algılanışlarına değindik. Bu bölümde benlik kişilik kimlik kavramlarına değinerek gencin penceresinden açıklamaya çalıştık.

Dördüncü bölümde ise ilk iki bölümü de kapsayacak şekilde toplumsal anlamda marjinalite kavramını açıkladık. Bu bölüm iki ana bölümdür. İlkinde anomi, yabancılaşma kavramları çerçevesinde genelde marjinal gençlik gruplarını özelde ise emoları değerlendirdik. Bu manada toplumsal norm ve davranış kalıplarına bakış açılarını araştırırken toplumsal sapma olan suç, terör gibi konulara bakış açılarına da değindik. Gençlik dönemlerinde en dikkat edilmesi gereken konular olan hayatın anlamı, hayat amacı, gelecek planlarına da bu bölümde yer vererek ilk iki bölümü de kapsayacak şekilde hem bireysel hem de toplumsal boyuttan irdeledik.

Dördüncü bölümün ikinci kısmında ise tarihsel süreç de dünyada ve özellikle Avrupa da ki gençlik akımlarının sürecini açıkladık. Türkiye deki tarihsel sürecide açıkladıktan sonra hem Türkiye-Avrupa hem de geçmiş bugün çerçevesinde edindiğimiz bilgiler ışığında yorumlama yöntemi ile gençlikte ki marjinal grupları dört koldan açıklamaya çalıştık.

1.3. Veri Toplama Süreci

Veri toplama süreci nitel çalışmalarda son derece önemli bir konudur. Her araştırmacı çalışmayı neden yaptığını ve bu çalışmanın literatüre nasıl bir faydası olacağını bilmek ister. Bilimsel çalışmaların büyük bir çoğunluğu neden ve nasıl sorularına cevap aramaktadır. Bunun nedeni daha önce yapılan çalışmaların devamlılığı olmasından gelmektedir. Ancak bizim çalışmamız keşfedici bir çalışma olduğu için neden araştırmak yerine niçin sorusuna çözüm bulmaya çalışmaktadır.

1.3.1. Örneklem Seçimi

Çalışmanın uygulama kısmının çerçevesi belirlenirken daha önce bu konuda çalışma yapılmadığı için zor olmuştur. Ancak benzer çalışmalar yapan araştırmacıların oluşan ikincil veriler incelendikten sonra belirlenmiştir.

Hem yapılan yazın taramasında genellikle sayısal anlamda daha büyük gençlik grupları üzerine araştırma yapıldığının saptanması hem de zaman ve maddi kısıtlılıklar nedeniyle bu çalışmada bir grup üzerinde veri toplanmasına karar verilmiştir. Bu araştırmada gençlerle iletişim kurabilme, gençlerin araştırmaya bakış açısı çalışma alanının araştırmacıya uzaklığı gibi nedenlerle çalışmanın kapsamı Emolar ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın örneklem

büyükülüğü emolar olarak bilinen grupların sayısal olarak azınlık olması ile orantılı olarak belirlenmiş ve gruba dâhil olan gençlerin araştırmacı ile iletişim kurmaya olumlu bakış açısına sahip kişilerle görüşülmüştür. Bu görüşmeler sonucunda araştırmacının amaç ve kapsamı da göz önünde bulundurarak, araştırmacının örnekleminin ana kitleyi kapsayacak şekilde, genellikle vakitlerini İstiklal Caddesinde geçiren gençlerden oluşmasına karar verilmiştir. Ancak gözlemler ve ilk görüşmelerden sonra istiklal caddesindeki gençlerin iletişime kapalı olmasının gözlemlenmesinin sonucunda Örneklem olarak genellikle boş zamanlarını Kadıköy Rex Caddesinde geçiren emo olarak adlandırılan gençler ile görüşülmeye karar verilmiştir.

1.3.2. Gözlem ve Mülakatlar

Çalışmamızda yapılandırılmamış görüşmeler yapılmış olup aynı zamanda grup görüşmesi de yapılmıştır. Grup görüşmesi, araştırmacının bir kişi yerine çok kişiyle aynı anda gerçekleştirdiği görüşmeler için kullanılan genel bir kavramdır. Çalışmamızda yapılandırılmamış grup görüşmesi yapılmış olup zaman zaman konunun içeriği bakımından bireysel görüşmelerde yapılmıştır.

Bu çalışma için hazırlanan mülakat soruları araştırmamızın ana çerçevesi göz önünde bulundurularak hazırlanmış olup sonrasında görüşmeler sırasında yeni soru kalıpları eklenmiştir. Mülakat sorularımızın ilk bölümünde örneklem grubumuzdaki gençlerin genel bilgilerini almak için genel sorular sorulmuştur. Bu soruların içinde gençlerin aileleri ile ilgili genel sorulara da yer verilmiştir. Ailenin ikamet ettiği yer ,iş,ekonomik durum, gencin öğrenimine devam ettiği okul, gencin gelecek ile ilgili düşünceleri mülakatın birinci bölümünde kullandığımız temel soru kalıplarıdır.

Araştırmamızın sonraki kısmında gencin aile ve sosyal çevre ile iletişiminin ve ilişkilerinin nasıl olduğu üzerinedir. Aile ile iletişim şekillerini ailenin gençlere bakış açısını ve evde kendilerini nasıl tanımladıkları görüşmenin bu kısmının çerçevesini oluşturulmaktadır. Burada toplumun temel yapısını oluşturan kültürel değerler ile ilişkisi de incelenmiş olup gencin memleket, bayram, akrabalık ve aile gibi normlara bakış açısı sorgulanmıştır.

Sonraki bölümde ise gencin ergenlik ile birlikte içinde bulunduğu psikolojik durum, yeni benimsediği davranış kalıpları psikolojik ve sosyolojik boyutta incelenmeye çalışılmış olup sonrasında ise içinde bulunduğu marjinal grupla nasıl tanıştığı, neden ve ne zaman bu gruba dahil olduğu ve çevrenin bu gruba bakış açısı gibi konular araştırılmıştır.

Araştırma içeriğine uygun olarak belirlenen hipotezlerin geçerliklerinin sınanması amacıyla yönelik olarak, mülakat formunun hazırlanması sürecinde, gençlerin bireysel değerlerini ve toplumsal bağlılıklarını ölçmek amacıyla daha önce geliştirilmiş olan çeşitli ölçekler incelenerek, araştırmanın yapısına en uygun olduğu düşünülen ölçekler mülakat formunda kullanılmak üzere belirlenmiştir. Buna göre, izleyen bölümde mülakat formunda kullanılan ölçeklerle ilgili daha detaylı bilgiler yer almaktadır.

Görüşme nitel araştırma yöntemlerinde en sık kullanılan veri toplama aracıdır. “Neredeyse sosyolojik yöntemle hemen hemen eş anlamlı kullanılır hale gelmiştir”(Akt. Şimşek ve Yıldırım,2008:34). Briggs görüşmenin, sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama yöntem olduğunu vurgulamakta ve bu durumun görüşme yönteminin; bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine şikâyetlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi elde etmede oldukça etkili bir yöntem olmasından kaynaklandığını belirtmektedir. İlk bakışta görüşme, kolay bir veri toplama yöntemi olarak görülebilir ancak görüşmede “beceri, duyarlılık, yoğunlaşma, bireyler arası anlayış, öngörü, zihinsel uyanıklık ve disiplin gibi pek çok boyutu kapsaması açısından hem sana hem de bilimdir” (Akt. Şimşek ve Yıldırım,2008:34).

Bizim çalışmamız Patton sınıflamasında Sohbet Tarzı görüşmedir. Bu araştırmada gözlem amacıyla doğrudan araştırma grubuna katıldık. Sorular etkileşimin doğal akışı içinde soruldu. Tek fark görüşülen birey kendisi ile görüşüldüğünün farkındadır. Ancak bu görüşme süresince çok belirgin değildir. Bu araştırma yönteminde genel konu başlıkları olmamasına karşın bizim görüşmemizde genel başlıklı konular vardır. Problemin değişik yönlerine ilişkin gerekli ve yeterli veriler toplayabilmek için, ilgili bireyde birden fazla sohbet gerçekleştirilmiştir.

Sohbet tarzı görüşmenin artıları, duruma ve görüşülen bireyler arasındaki bireysel farklılıklara uyum sağlama açısından araştırmada büyük bir esneklik sağlamıştır. Görüşme yapılan durumdaki ani değişikliklere uyum sağlayabildik. Eksileri ise soruları odaklaştırabilmek ve gerekli veriyi toplayabilmek için aynı bireyde birden fazla görüşme yaptığımız için daha uzun zaman almaktadır. Daha önemlisi görüşmecinin sohbet ve konuşma yeteneğine bağlı olduğu için, görüşmeci etkisine açıktır. Ancak bizim çalışmamızda ana hatlar belli olduğu için bu tarz sorunlarla daha az karşılaştık.

Görüşme formu hazırlanırken kolaylıkla anlaşılabilir sorular hazırlanmıştır. Belli sorular genelken spesifik sorular hazırlanmıştır. Önceden kestirilebilir ve kısa yanıtlara neden olabilecek sorular sorulmaktan kaçınılmıştır. Ayrıntılı konuşmayı teşvik eden nasıl, neden, ne gibi sorular sorulmuştur. Görüşme sırasında gençleri yönlendirmekten özellikle kaçınılmıştır.

Bir seferde birden fazla soru sorulmaktan kaçınılarak net cevaplar alınmak amaçlanmıştır. Bazı önemli konuların sorular arasında geçirtilmemesi için buna çok önem verilmiştir.

Sorularımız açık uçlu olduğu için araştırma sürecinde ve görüşme sırasında alternatif sorular ve kısa açıklamalar hazırlanmıştır. Çünkü araştırma sürecinde aynı sorunun her birey için farklı anlamlara geldiği gözlemlenmiş olup bunu engellemek için konu ile ilgili ek açıklamalara ve ek sorulara yer verilmiştir. Böylece araştırma sorularının herkes için aynı anlaşılması ve sonucun sağlıklı olması amaçlanmıştır.

Araştırmamızda sorular mantıklı bir biçimde düzenlemeye çalışılmış olmaktadır. Görüşme formunu hazırlarken ve soruları düzenlerken dikkate alınan etmenler:

Görüşmeye güven oluşturu bir giriş konuşması hazırladık.

İlk sorular kolay cevaplanabilecek genel sorular seçilerek görüşülen bireyi konuşmaya teşvik etmek amaçlanmıştır.

Sorular özelden genele doğru bir süreçte sorulmuştur. Çünkü genel ve soyut soruların cevaplanması özel sorulara oranla daha zordur. Bu amaçla belli bir iletişimi sağlamak için öncelikle özel kişi ile ilgili kolay sorular sorulmuştur. Hassas konularla ilgili sorular gencin güvenini sağlamak ve iletişimi ilerlettikten sonra sorulmuştur. Şimdiki zamana ilişkin soruları geçmiş ve gelecek zamanla ilgili sorulardan daha önce sormaya çalıştık.

Görüşme sürecinde izlediğimiz yol şu şekildedir: Görüşme sorularını sorarken akışa göre gerekli değişiklikler yapılmıştır. Sorular konuşma tarzında sorulmuş olup teşvik edici ve geri bildirimlerde bulunmaya çalışılmıştır. Görüşme esnasında belli etmeden görüşme süresi kontrol altında tutulmuştur. Görüşme ve araştırma süresince konular ile ilgili yansız ve empatik olmaya ciddi bir çaba gösterilmiştir.

Görüşme verileri eğer ortam uygunsa kayıt edilmiştir ancak ortam uygun değilse kısa kısa notlar alarak veriler kayıt edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızda yapılandırılmamış görüşme tekniği kullanılmasının daha doğru sonuçlar vereceğini düşündük. Tekrarlayan her görüşme sonrasında yorumlanarak eksik kalan yerleri sonraki görüşmede tamamlamaya çalıştık. Bu bağlamda çalışma silsilesi;

1. Veri Toplama süreci-1. Veri Çözümleme-2. Veri Toplama- 2. Veri Çözümleme-3. Veri Toplama-3. Veri Çözümleme-4. Veri Toplama-4 Veri çözümleme-5. Veri Toplama-5. Veri Çözümleme-Kuramsal olgunluk şeklindedir.

5 kez yapılan genel görüşmelerde tüm gün araştırma grubu ile geçirerek, günlük hayatları içine katıldık. Çalışmanın ilerleyen zamanlarında da belirli saatlerde belli günler grup ile vakit geçirmenin yanı sıra telefonlarla da iletişim devam etmiştir.

Yapılandırılmamış görüşme ile ortama girdik, örneklem grubunun dilini ve sosyal yapısını anlamaya çalıştık. Güven kazanarak sağlıklı cevaplar almayı amaçladık. Sonrasında tanımlayıcı ve araştırmacı sorular ile genel itibari ile çözümlenmeye çalışarak görgül malzemeler ile de pekiştirerek raporladık.

Çalışmamızda araştırmacının rolü temelde katılımcı olmakla birlikte gözlemci olarak katılımcıdır.

1.3.2.1.Katılımcıların Özellikleri

Tablo 1: Mülakat Katılımcılarının Özellikleri

KİŞİ	YAŞ	CİNSİYET	EĞİTİM	İKAMET	S	İŞ DURUMU
M1	13	K	İLKÖĞRETİM	KARTAL	KADIKÖY	ÇALIŞAN
M2	13	E	İLKÖĞRETİM	KARTAL	KADIKÖY	ÇALIŞAN
M3	15	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M4	15	K	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	UMRANİYE	ÇALIŞAN
M5	15	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M6	15	K	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M7	16	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	KADIKÖY	MALTEPE	ÇALIŞAN
M8	16	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	KARTAL	KARTAL	ÇALIŞAN
M9	16	K	LİSE ÖĞRENCİSİ	KARTAL	MALTEPE	ÇALIŞAN
M10	16	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M11	16	K	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M12	16	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	KADIKÖY	ÇALIŞAN
M13	16	K	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	KADIKÖY	ÇALIŞAN
M14	17	K	LİSE ÖĞRENCİSİ	KARTAL	KADIKÖY	ÇALIŞAN
M15	17	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	KARTAL	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M16	17	K	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M17	18	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	KARTAL	KARTAL	ÇALIŞAN
M18	18	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	KARTAL	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M19	19	E	LİSE ÖĞRENCİSİ	SANCAKTEPE-ÇEKMEKÖY-SULTANBEYLİ	ÜMRANİYE	ÇALIŞAN
M20	19	E	LİSE MEZUNU	KADIKÖY		ÇALIŞAN

- **1. Grup Görüşmesi:** Öncelikle gençleri dışarıdan gözlem yapılmıştır. İstiklal caddesinde kendilerini emo olarak tanımlayan gençler ile ön görüşmeler yapılmıştır. Bu gençlerin iletişime kapalı olduklarını gözlemledikten sonra mekan değiştirilerek Kadıköy Rex caddesindeki gençler ile ön görüşmeler yapmaya başladık. Sonrasında ilk görüşmede gençlerle iletişim kurulmaya çalışılmış ve 2 gün boyunca geceler hariç yanlarında zaman geçirerek hem gençlerin bize, bizimde gençlere alışmamız için ilk görüşme uyum ve alışım sürecidir.
- **2. Grup Görüşmesi:** İkinci görüşme uyum sağlandığı için grubun günlük hayatını anlamak ve genel itibari ile kültür ve tepkilerini ölçmek amacıyla katılımcı gözlem ile araştırılmıştır. 1. Görüşmede dikkatimizi çeken konular analiz edilerek 2. Görüşmede eksik kalan konular tekrar açılmıştır.
- **3. Grup Görüşmesi:** Bu görüşme gençlerin evrensel ve genel konular ile ilgili genel fikirlerini almak üzerine belli konularda sohbetlerin yapıldığı görüşmedir. Bu

görüşmeden itibaren artık araştırmamızın genelindeki sorulara cevaplar bulmaya başladık. 2. Görüşmede dikkatimizi çeken konular analiz edilerek 3. Görüşmede eksik kalan konular tekrar açılmıştır.

- **4. Grup Görüşmesi:** Öncelikle ilk üç görüşmenin analizi yapılmış olup belli konularda tekrar sohbet edilmiştir. Artık daha spesifik konularda görüşmeciler ile iletişim kurulmuştur. Akşam olduğunda da gençler daha küçük gruplara ayrılıyorlar bizde çalışmanın bu sürecinden sonra grup görüşmesinin yanı sıra küçük gruplarla hatta bireysel görüşmelerle veriler zenginleştirilmiştir.
- **5. Grup Görüşmesi:** Genel itibari ile tüm görüşmelerin analizi için eksik kalan yönler donatılmıştır. Resmi anlamda son görüşme olsa da örneklemeimizle bu üç yıllık çalışma sürecinde tekrar tekrar iletişim kurduk ve bilgiler edinmeye devam ettik.

1.3.2.2.Araştırmacının Pozisyonu

Grup görüşmesi olduğu için çalışmada araştırmacının rolü genel itibari ile görüşmeyi gerçekleştirmekten ziyade idare edici bir konumdadır. Buna ek olarak yeni katılan bir birey olan görüşmeci ortama girmek ve grubun kültürünü anlayabilmek için sorgulayıcı olmuştur. Özellikle ilk görüşmelerde gençlerin kendi aralarında kullandıkları dil ve kültürü anlamak için pek çok soru sorulmuştur.

Çalışmamız temeliyle de gençlerin günlük hayatlarındaki davranış kalıplarını kaydederek bu kalıpları ve aralarındaki etkileşimi anlamaya çalıştık.

Özellikle kendini ait hissettiği grup ortamında gencin kendini açıklamaya çalışması farklı bir çaba gerektireceği için kişilerin daha uzun konuşmalarına ve açıklama yapmalarını gerektirmiştir.

1.3.2.3.Alan Notları

Çalışmada alan ile ilgili notlar alma konusunda, Boğdan ve Bilken (2003) alan notlarına yönelik iki yaklaşımı kullanılmıştır(Akt.Yazgan,2010;71)

Öncelikle betimsel bir yaklaşımla alanda neler olduğu, nasıl olduğunu, insanlar, aktiviteler, konuşmalar, rutinler, kurallar, ilişkiler, formel ve gayri resmi davranışlar, eylemler ve semboller (sloganlar, anlamlar, kavramlar) anlatılması sağlandı. İkinci olarak, düşününsel (reflexive) bir yaklaşımla, katılımlı gözlemler ve görüşmeler sonucunda edinilen kişisel fikirler, ilgiler, eğilimlerin not alınmasıyla araştırma sorularının oluşturulmasına araştırma

sürecindeki olağan adımların oluşturulmasını etkilemiştir. Gözlemlerin yapıldığı ve aktivitelere katılan günler içerisinde ya da alanda taslak halinde ve fikir içeren tanımlayıcı, araştırma konusunu netleştirecek notlar alınmıştır(Yazgan,2010;71).

Bizde alan araştırmamızda; konuşmalar ve gözlemler,grup içindeki gençlerin iletişim şekilleri,grup kültürü, konuşma biçimleri,gençlerin kendilerine ve gruplarına özgü sembolleri, kılık kıyafet ile kendilerine ait olarak belirledikleri kalıplar ve yargılar aldığımız notlardır.

1.4.Veri Analizi

Toplanan 20 kişiye ait mülakat veriler üzerinde çalışma yönelik ilgili analizler yapılmıştır. Bu kapsamda gözlem ve mülakat sırasında elde edilen veriler araştırma konusu ve soruları çerçevesinde analiz yapılmıştır.

Nitel araştırmada veri analizini tek bir standart yöntemle yapmak oldukça zordur. Bu anlamda baktığımızda araştırmamızın genel çerçevesini belirlemek için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bizim çalışmamızda da tek bir yöntem kullanılmamıştır. Betimsel analiz yöntemi ile edindiğimiz kaynaklar ışığında bir taslak hazırlandı.

Araştırma evreni ve soruları ışığında mülakat sonuçlarını yazılı veriye dönüştürdük. Görüşme verilerini düzenleyip anlamlı bir veri birimlerini saptadık. Sonrasında ise edindiğimiz verileri kodlara ayırdık. Bu açıdan baktığımızda kodlarımız bazen tek kelime bazen de bir cümle olmuştur. Kodları anlamlı bir bütün haline getirdikten sonra tüme varım yöntemi ile taslak temalar belirledik. Temalar arası ilişkileri göz ardı etmeden taslak temalarımıza göre verilerimizi düzenledik. Araştırma sorularımızı göz ardı etmeden temalarımızdan bir bütün oluşturduk. Sonrasında temalar ışığında alıntılarımızı ve yorumlarımızı da çalışmamızın içine yerleştirdik. Son aşama olarak da araştırma sonuçlarımız ışığında hipotezlerimize ulaştık.

Nitel araştırma yönteminde bir çok analiz yöntemi olduğu için kendi çalışmamıza en uygun olanını bulmaya çalıştık. Bu bağlamda belli çalışmada izlediğimiz yolları aşama aşama açıklayacağız.

Öncelikle araştırma konumuz ile ilgili doküman incelemesi yaptık. Konumuz ile ilgili pek fazla kavrama ve çalışmaya rastlamadık. Sonrasında genel anlamda belli kavramlar ışığında tekrarlanan görüşmeleri gerçekleştirdik. Her görüşme sonrasında genel bir analiz ve değerlendirme yaptık. Bunun temel amacı çalışmamızdaki eksik yönleri saptayarak sonraki

görüşmede bu sorulara cevaplar bulmak olmuştur. Verilerimizi topladıktan sonra analizimize başladık.

1.4.1.Kodlama

İlk olarak genel başlıklar altında verilerimizi kodlamaya başladık. Ancak veri kodlama sürecinde veriler tek kelimeler olarak değil cümleler şeklinde kodlamayı tercih ettik. Çünkü araştırmamız konusu gereği tek kelime ile anlatılamayacak bir konudur. Bu bağlamda çoğunlukla cümlelerin kullanılmasının yanında paragraf şeklinde kodlamalara da yer verilmiştir.

Kodlama süreci verileri düzenlememizi kategorilere ayırmamızı, incelemeyi ve karşılaştırmamıza olanak sağlamıştır. Verileri kodladıktan sonra anlamlı kavramlara ve kategorilere bölmeye çalıştık. Bu bağlamda tüme varım olarak elde ettiğimiz verileri daha net şekilde görebilecektik. Ayırdığımız bölümlere içeriğine uygun şekilde bir isim verdik ve böylece elimizde bir kavram haritası oluştu. Çalışmamız boyunca bu haritayı anahtar kılavuz olarak kullandık. Kodlama süreci çalışmanın güvenilirliği açısından son derece önemli ve dikkat edilmesi gereken bir süreçtir. Bu süreç çalışmanın en yorucu ve riskli süreci olduğu için son derece dikkatli ve zaman bakımından da en çok süreyi alan bölüm olmuştur.

Strauss ve Corbin üç tür kodlamadan bahsetmektedir. Bunlar;

1.Daha önceden belirlenmiş kavramlara göre kodlama

2.Verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama

3. Genel bir çerçevede içinde yapılan kodlama(Akt. Şimşek ve Yıldırım,2008:228).

Çalışmamızda biz 3. Kodlama şeklini kullandık. Verilerin analizinden önce genel bir kavramsal yapı oluşturduk. Bu kavramsal çerçevede dahilinde kodlamalar yaptık. Ancak görüşmeler ile yeni ortaya çıkan kavramları da dahil ettik. Bu tür bir kodlama süreci ile genel kategoriler önceden belirlendi ancak verilerle değişim ve eklemeler oldu. Ayrıca da ayrıntılı kodlar görüşmeler sonrasında oluşturuldu. Ayrıca gençlerin kendilerine özgü kullandıkları kavramlar da kodlama da kullanılmış ve gençlerin o kavramları nasıl tanımladıkları da çalışmanın içinde aktarılmıştır.

Kodlama süresinde araştırmanın çerçevesi göz önünde bulundurularak belirli kavramlarda elemelerde yapılmıştır. Çünkü araştırmamızda sohbet tarzında bir veri toplama tekniği kullandığı için görüşmeler sırasında ne kadar dikkat etsek de çerçeve dışında bilgilerde elde etmiş olduk.

Veri kodlama kısmı araştırmanın çerçevesinin dışında bilgilerde içerdiği için öncelikle elle bir kodlama yöntemi kullanılmış olup sonrasında bilgisayar programında kodlama işlemi baştan tekrarlanmıştır. Bu bağlamda çok küçük değişiklikler meydana gelmesinin yanı sıra araştırmanın kodlama süreci araştırmanın içeriğine uygun şekilde düzenlenmiştir.

1.4.2. Temalaştırma

Verilerin kendi içlerinde kodlanması verileri düzenlemiştir ancak yorumlama yapmak için yeterli değildir. Bu bağlamda toplumsal kabul görmüş başlıklar altında toplamaya çalıştık.

Önceki bölümde oluşturduğumuz kodlamaları içinde bulundurabilecek ve alt başlık olarak verilen tüm kodların ortak isimlerini yani temalarını bulduk. Bu bağlamda tematik kodlama yöntemi diye adlandırılan bu yöntem ile daha genel bir resim oluşturmayı amaçladık.

Gençler ile görüşmeler tekrarlandıkça ve yeni veriler elde ettikçe tematik kodlama çalışması defalarca tekrarlanmıştır. Bu bağlamda kodları içinde barındırabilecek temalar bulmak oldukça zorlu bir süreç olmuştur.

Veriler kodlandıktan sonra bu bölümleri içinde barındırabilecek temaları bulmaya çalıştık. Bu bağlamda bölümde bulunan kodların hepsini içinde barındıracak temalar bulabilmeye çalıştık. Ve bu konuda son derece titiz davrandık. Temaları bulurken iç tutarlılığa ve dış tutarlılığı göz önünde bulundurduk. Belirli kodlar temaların içinde tam olarak yansıtmadığını gördüğümüz zamanlarda oldu bu zamanlarda hocalarımızın yardımına başvurduk.

“Eğer veri setinin önemli bir bölümü ortaya çıkan temaların dışında kalıyorsa, tematik kodlama etkili bir biçimde çalışmıyor demektir.” ”(Akt. Şimşek ve Yıldırım,2008:236). Çalışmamızın tematik kodlaması devamlı olarak bu sınıma tabi tutulmuştur.

1.4.3. Verilerin Düzenlenmesi

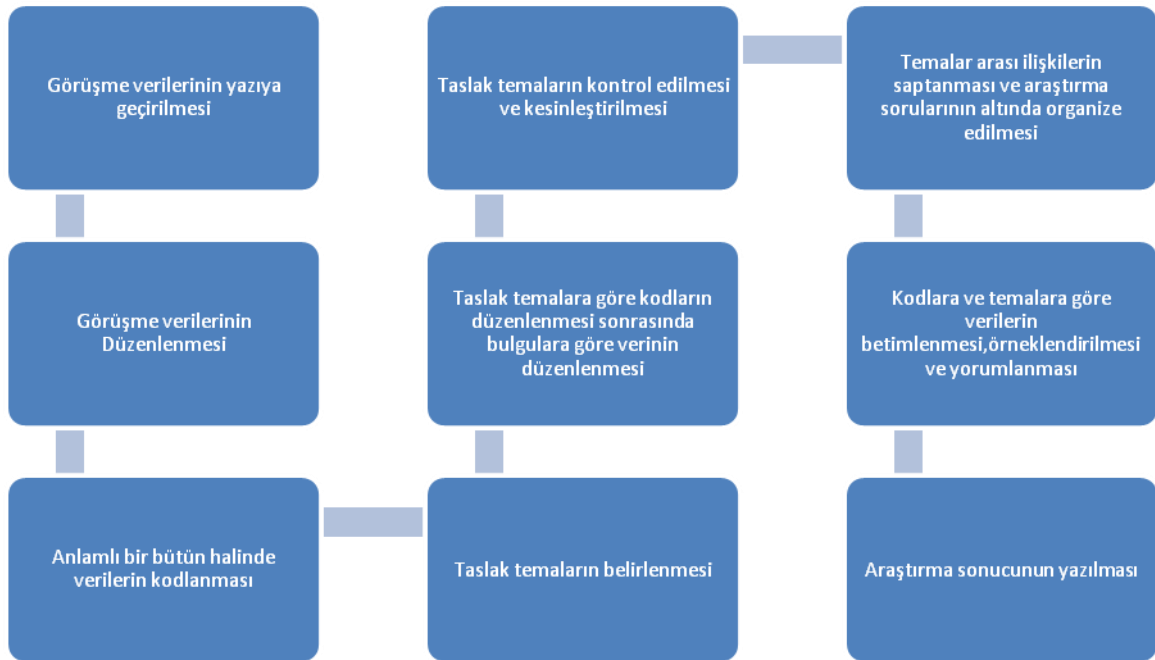
Tematik resmimizi oluşturduktan sonra verilerimizi daha ayrıntılı şekilde düzenledik. Bu şekilde belirli olgulara ve kavramlara ulaştık. Çalışmamızın verilerini görüşmecinin ağzından

çıkacağı gibi bu bölümde verdik. Bunun temel sebebi araştırmanın güvenilirliğini arttırmaktır. Bu bölümde verilerde bulunan belli kavramları tanımlamaya çalıştık. Böylece okuyucunun da kolaylıkla anlayabileceği şeffaf bir çalışma ortaya çıkmasını amaçladık.

1.4.4.Yorumlama

Bu bölüme kadar ilk ağızdan gelen veriler bu bölümde yorumlanmaya başlamıştır. Daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz gibi nitel araştırma yönteminde araştırmacı araştırmanın bir parçasıdır. Bu bağlamda son bölüm olan bu bölümde elde ettiğimiz bulguları yorumlamaya başladık. Burada çalışmada ki neden sonuç bağlarını açıklamak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak, verilere anlam kazandırmak için yoruma başvurduk. Tüm görüşme verilerinin analizinde izlenen aşamalar şöyledir:

Tablo 2:Araştırmanın Analizinde İzlenen Aşamalar

1.4.5.Sonuçların Yazılması

Çalışmamızın bu kısmında Copley, Atheide ve Johnson ve Kavale'nin çalışmalarından(Akt. Şimşek ve Yıldırım,2008:241) yola çıkarak bu bölümde kullanılması gereken beş aşama kullanılmıştır. Çalışmamız çerçevesinde bu beş aşamanın uygulanması şöyledir;

- **Akla Yatkınlık:** Çalışmamızda mantıklı bir bütünlük oluşturulmaya çalışılmış olup bu alanda var olan alan yazına uygunluğuna dikkat edilmiştir. Bir araştırma alan yazına katkı sağlamalıdır. Ancak her araştırma alan yazındaki sonuçlar ile aynı sonucu vermek zorunda değildir. Değişimi göstermek aynı zamanda farklı açıdan bakmak açısından son derece önemli bir yere sahip olmaktadır. Bizim çalışmamızın tarihi itibari ile yeni bir olgu olması dolayısıyla alan yazınla tutarlı olmasından çok kendi içinde tutarlı ve şeffaf olmasına özen gösterilmiştir. Bu konuda yapılacak araştırmalar sonrasında bizim çalışmamızı temel alarak tutarlılığını sınavabilmelidir.
- **Bireylerin Deneyimlerine Uygunluk:** İyi bir araştırma ister alan içi isterse alan dışı herkese hitap edebilmelidir. Bizim çalışmamızda uygulayıcı yada araştırmacı herkesin görebileceği ve sınavabileceği sonuçlar doğurmaktadır.
- **İnandırıcılık:** Çalışmamızın son dönemine kadar konu ile ilgili veriler ilk ağızdan çıktığı gibi korunmuştur. Aynı zamanda araştırma boyunca yapılan yorumlamaların gerekçeleri açık şekilde verilmiştir. Gençlerin söylediği cümleler araştırmanın içinde verilip altına yorumlar yapılarak araştırmacının çıkarımlarını okuyucunun değerlendirmesine açık hale getirilmiştir.
- **Önem:** Çalışmamızı yaparken konumuzun yeni bir olay olduğunun farkında olarak sonraki çalışmalara temel oluşturacağının farkındaydık. Bu açıdan araştırmamız boyunca en küçük ayrıntıya kadar araştırma bulgularımızdan çıktıklarına kadar açık bir şekilde vermeye çalıştık.
- **Okunurluk:** Araştırmamız ortak dil kullanılarak mantıklı bir bütün halinde sunulmaya çalışılmıştır. Bölümler arası gidiş gelişlerde bütünlük ile kolaylık sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmamız boyunca sade ve anlaşılabilir bir dil kullanmaya çalıştık. Gereksiz yere teknik terimler kullanmamaya özen gösterdik.

1.5.Araştırmada Geçerlilik ve Güvenilirlik

Nitel araştırmaya yöneltilen en önemli eleştirilerden birisi özellikle güvenilirlik konusunda nicel araştırmalarda olduğu gibi yaygın olarak kullanılan tanımların, yöntemlerin ve testlerin olmayışıdır. Oysa nitel araştırmada gerek güvenilirlik gerekse geçerlilik ile ilgili alınan bir takım önlemler vardır. Bu önlemler nicel araştırma yöntemlerinden oldukça farklıdır.

Bizim araştırmamızda sayısal somut değerler verilememesine karşılık güvenilir ve geçerliliğe son derece önem verilmiştir. Özellikle belli konularda yaptığımız eksiklikler mülakat görüşmesi yenilenerek tamamlanmıştır. Bu açıdan her görüşme öncesi bir önceki görüşmede konuşulan konulardan kısaca değinilmiştir. Böylece hem eksik kalan noktaları tamamlamış hem de önceki görüşmenin geçerliliği ve güvenilirliği ölçülmüş olmaktadır. Bizim çalışmamızda konular hakkında doğrudan alıntılara yer verilmiş sonrasında yorumlar ile desteklenmiştir. Bu yöntemde araştırmamızın geçerliliği de desteklemiş olmaktadır.

Araştırmamızda iç geçerlilik yöntemi kullanılarak sonuçlar ve araştırma ile ilgili temel soruları kendimize sık sık sormuş olmaktadır. Araştırmamızdaki olumsuz yön alanında yapılmış çok az çalışma ve yeni bir konu olduğu için dış geçerlilik konusunda bir analiz süreci geçirmemiştir. Ancak bu konuda da belli önlemler göz önünde tutulmuştur. Bunlardan birincisi; Bizim konumuz açısından son derece geçerli olan bir önlemdir. Araştırmacının araştırmada ki rolünü ve araştırma sürecini ayrıntıları ile anlatmasıdır. Bunun neden daha sonra aynı ya da benzer araştırmayı yapacak bir kişinin aynı yöntemi izlemesi ve böylece zamana göre değişim ve benzerlikleri gözlemleyebilmesi amaçlanır.

Araştırmamızın güvenilirliği çerçevesinde belli konularda kontroller yapılmıştır.

Araştırma yöntemlerimizi ve izlediğimiz yolu açık bir şekilde açıklamış olmamız ve elde ettiğimiz verilere birebir yer vererek sonrasında kendi yorumumuzu ve gözlemlerimizi eklememiz okuyucunun da tezin içinde kontrolünü sağlayabilmesini sağlamıştır.

LeCompte ve Goetz'e göre nitel araştırmada alınacak önlemlere araştırmamızın çerçevesinde bakmamız gerekirse; (Akt. Şimşek ve Yıldırım, 2008).

Araştırma soruları açık bir şekilde ifade edilmiş midir?

Araştırmamızda hem araştırma sorularımız hem de mülakat sorularımız birebir aktarılmış olup yorumlar sonradan eklenmiştir. Mülakat sırasında sorularımız eğer anlaşılmadıysa ek sorular ve ek açıklamalarla yönlendirme yapmadan devam edilmiştir.

Araştırmacının araştırma boyunca kendi konumu açık bir şekilde tanımlanmış mıdır?

Araştırmamızda gençlerle görüşürken öncelikle kendimi tanıttım. Sonrasında ise bir araştırmacı gibi davranmayı onların arkadaş gruplarına dâhil gibi davrandım. Böylelikle gençler hem araştırmacının kimliğini bilmiş olup sonrasında ise yakın ilişkilerden dolayı gözlemin ve sorulara verilen cevapların daha sağlıklı alınması sağlanmıştır.

Araştırmanın verileri sonuç ile uyum içinde verilmeye çalışılmıştır.

Araştırmacının temel bakış açısı ve araştırmaya yaklaşımı açık bir biçimde planlanmış mıdır?

Araştırmamızın gerek içinde gerekse başlangıç ve yöntem kısımlarında araştırma konusu ve araştırmaya bakış açımıza yer verilmiştir. Ayrıca sorulara ve cevaplara yaptığımız yorum kısımlarında da yaklaşımımız açık bir şekilde verilmiştir.

Araştırmacının izlediği yöntemler ve süreçler konusunda kapsamı açık ve ayrıntılı bir şekilde anlatılmış mı?

Araştırmamızın görüşme, gözlem notları ve örneklem seçimi süreci tüm ayrıntıları ile yöntem bölümünde anlatılmıştır.

Araştırmacı ön yargılarının farkında mıdır?

Çalışmamız genel anlamda bilgi edinmeye yönelik olduğu için yani bilmediğimiz bir kavram olduğu için bir önyargıya sahip olmamaktayım. Bu çerçevede bu gençleri anlamak ve anlatmak elimizden geldiğince objektif bir şekilde davranmak ve yorumlamak bizce araştırmamızın en önemli temel esaslarındandır.

Araştırmanın ham verileri başkaları incelenebilecek şekilde saklanmış mıdır?

Araştırmamız boyunca veriler ayrı bir dosyada yorumsuz birebir alıntı olarak ve ses kaydı olarak saklanmıştır. Ayrıca araştırmamızı içinde konu başlıkları altında veriler birebir tırnak işareti içinde alınmış olup sonrasında yorumlamalarda bulunulmuştur

BÖLÜM 2: Gençliğin Sosyolojik Açıdan Değerlendirilmesi

2.1.Gençlik Kavramı

İnsanoğlu, doğumu ile ölümü arasındaki ömür çizgisi içinde farklı dönemlerden geçmekte, beden yapısına ve içinde bulunduğu yaşa göre bu dönemlerde farklı özellikler göstermektedir. İnsan hayatı; genel olarak çocukluk, gençlik, yetişkinlik, orta yaşlılık, yaşlılık ve düşkün ihtiyarlık olmak üzere altı devreye ayrılabilir. Bu dönemlerden bir diğerine geçişte, kesin yaş sınırlaması yoktur. Bununla beraber gelişimde, belirli ve ard arda bir seyir izlenir. Bu gelişme seyri, bütün insanlar için aynıdır. Gelişme sırasında geçilmesi gereken basamaklar atlanamaz. Bir önceki döneme aşamaması, bir sonrakine basamak oluşturur. İnsanın, bütün yönleriyle nasıl olacağı; saçının, teninin ve yüzünün rengi; mizacı ya da kişilik özellikleri, duygusal tepkileri, boyu ve kilosu ya da zihni özellikleri, soyundan aldığı mirasa ve içinde yaşadığı çevre şartlarına bağlıdır (Ünal,2007:23).

Genellikle çocuğun birey olmada çok büyük katkısı olan geçiş süreci olarak tanımlanan bu süreç gencin kişilik, ruhsal ve bedensel olarak gelişiminin en önemli mimarisidir. Bu nedenle gençlik süreci sağlıklı bireylerde oluşan bir toplum için son derece önemlidir.

Gençlerin bu süreçte bedensel açıdan da değişiklikler yaşaması gencin kendine yabancılaşmasına ve davranış farklılaşmasına neden olmaktadır. Bu anlamda gencin geçirdiği psikolojik evrelere bir sonraki bölümde değineceğiz.

Unesco'nun bir yayınında, üç ayrı gençlik tanımına yer verilmiştir. Birinci tanımda, gençliğin "on beş-yirmi beş yaş grubu" olarak belirtilmesinin yanı sıra, gencin kişilik yapısı da hesaba katılarak "Genç; öğrenim yapan, hayatını kazanmak için çalışmayan ve kendine ait konutu bulunmayan kimsedir.", "Genç; geniş bir hayal gücüne sahip olan, cesaretin çekingenliğe ve macera isteğinin rahatlık duygusuna üstün geldiği insandır." gibi tanımlara ihtiyaç duyulmuştur. Özcan Köknel'e göre "Genç; belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan kişidir." Birsen Gökçe'nin tanımı ise şöyledir: "Gençlik; buluşa erme ile başlayan fizyolojik ve psikolojik değişmeyi içeren, bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir yaş dönemidir" (Gökçe,1984: 21).

Pek çok uzman, gençlik dönemini, çocukluk döneminin sonuyla yetişkinlik döneminin başlangıcında yer alan bir geçiş dönemi olarak nitelemiştir. Bu dönem, hızlı ve sürekli bir gelişim ve değişim dönemi olarak bilinmektedir. Genç, bu çağda ana babası ve çevresindeki

yetişkinler tarafından ne tam yetişkin ne de çocuk olarak algılanmakta ve ana baba ile yetişkinler, gençlerin neleri yapabilecekleri ve neleri yapamayacakları konusunda birbirinden farklı fikir ve yaklaşımlar ileri sürmektedirler.

2.2.Gençlerin Toplumsallaşma Süreci

2.2.1.Ailenin Etkisi

Aile hem toplumsal hem de bireysel açıdan son derece önemli bir kurumdur. Çünkü: aile bireyin hem toplumsallaştığı ve de bilgi edindiği ilk ortamdır bu sebeple bireyin hayatında aile yapısı son derece önemli bir yer tutmaktadır. Bireyin hayatında önemli kararlar verdiği her süreçte aile temel kurumdur bu sebeple de pek çok çalışmada aile önemi vurgulanmaktadır. Ailenin toplumsal açıdan da sağlıklı bireyler yetiştirip onu sosyalleştirip topluma hazırlaması anlamında önemli bir işlevi vardır. Bireyin psikolojik ve sosyolojik boyutunda aile etkisi yadsınamaz.

Konumuz açısından baktığımızda da aile son derece önemli bir kurumdur. Ergenin davranışlarına rehberlik edecek değerleri kazanması ve sosyal yönden sorumluluklarını öğrenmesi konusunda yardıma gereksinimi vardır. Bu gereksinimi karşılayan ve ergenin yaşamında etkili olan toplumsal kurum; ailedir.

Aile içi karşılıklı bağımlılık geleneksel Türk ailesinin tipik bir özelliğidir.Çocuk anne babasına bağımlı olmaya özendirilmekte daha sonra çocuklar büyüdüğünde anne baba kendi çocuklarına bağımlı olmaktadır(Kağıtçıbaşı,1990;50).

Ailede çocuğun fikirlerine önem verilmesi çocuk psikolojisi açısından son derece önemlidir.

Şemin Türk aile yapısının ataerkil oluşu dolayısıyla çocuk ve gençlere aile içinde fikirlerini serbestçe fikirlerinin serbestçe söyleme imkanının tanınmadığını savunmaktadır(Şemin,1973;23).

Toplum bireyler arasındaki ilişkilerin ve etkileşimlerin meydana getirdiği bir bütündür. Bu bütün kendini oluşturur aslında bireylerin toplamından ayrı bir varlıktır. Birey sadece fiziki çevresinin değil, sosyal çevresinin de etkisi altında kalır; içinde yaşadığı toplumdaki olaylar, kurallar, değerleri öğrenir ve bir dünya görüşü kazanır. Bireyin çevresine uyumu, içinde bulunduğu toplumsal yaşamın etkisiyle gelişir. Çevre, herhangi bir olay, grup ve toplulukların meydana gelmesinde etkili olan koşulların tümünü içine alır. Tüm toplumsal olaylar, bazı temel faktörlerin veya şartların etkileri altında biçimlenir veya biçim değiştirir. Her toplumda ihtiyaçları karşılamak ve amaçlara ulaşmak üzere toplumsal kurumlar oluşur. Bu kurumların temel görevi sosyal düzen ve kontroldür. Devlet, din eğitim gibi kurumlar toplumsal kontrol

çevresini oluşturular. Ailede toplum içinde oluşan temel kurumlardan biridir; toplumsal kontrol çevresi içinde yer alır. Aile, toplum yapısına ve aynı toplum içinde zamana, mekana ve toplumsal sınıflara göre farklılıklar gösterir. Toplum ve kültürlerarası incelemeler farklı aile yapıları ve akrabalık sistemlerinin bulunduğunu göstermiştir (Kut ve Koşar,1989: 31).

Bu çerçevede aile yapısına bakıldığında dünyada ve ülkemizde son derece önemli değişimler meydana gelmektedir. Bu değişim; aile büyüklüğü, yapısı, oluşum şekli ve devamlılığında etkilemektedir. Ergenin de içinde yetiştiği aile yapısında ki değişimler gelecek toplumu da değiştirmiştir.Örneğin; Dünyada ve ülkemizde son zamanlarda ergenlerin içinde yetiştiği ailenin büyüklüğü giderek küçülmektedir. Bu durum iki önemli etmen sonucunda oluşmaktadır. Birincisi; geniş aileye karşıt olarak, çekirdek aile fikrinin benimsenmesidir (geniş aile; aynı mekanda aile bireylerinin yanısıra diğer akrabaların da aile ile birlikte yaşamasıdır). Diğeri ise; çekirdek aile büyüklüğü, aileler daha az sayıda çocuk sahibi olmak istedikleri için küçülmektedir.

Ailenin bireyi nasıl yetiştirdiği birey açısından son derece önemlidir.Bu araştırmada baskıcı disiplinli ve aşırı koruyucu tutumla yetiştirilen gençlerin adaletli ve demokratik tutumla yetiştirilenle göre daha çok dıştan denetimli oldukları bulunmuştur(Sert,1994;145).

Mead (1970) ergen gelişimini anlamak için, küçük aile büyüklüğünü, özellikle geniş aileden çekirdek aileye olan değişim bağlanımda ele almıştır. Günümüzde ergenler büyük anne-baba, hala, teyze, amca, kuzenler gibi geniş aile bireylerinden çok, sadece anne-baba ile bağ kurma eğilimindedirler. Bu nedenle bugünün ergenlerinin bir kısmı için, çeşitli boyutlardaki yetişkin rollerinin oluşabilmesinde gerekli modellerin avantajları kaybolmuştur. Bu durum da kuşaklar arasında çatışmanın ortaya çıkmamasına neden olmaktadır. Geniş ailede ise; ergen 1) günlük modellerde yetişkin sosyal davranışlarına rollere ve adetlere, 2) kuşaklar arası etkileşim modellerine sahiptir. Örneğin; anne-babanın büyük anne-baba ile etkileşimi. Bu modeller, sosyal yeteneklerin öğrenilmesini ve kuşakların birbirini anlamasını kolaylaştırabilir. Bugünün aile modelinde bu avantajlar kaybolmuştur (Akt. Dusek, 1987:24).

Bu anlamda toplumlarda ki aile yapılarında pek çok değişimler meydana gelmiştir. Annenin iş hayatına girmesi, aile yapısının çekirdek aileye dönüşmesi ,boşanma oranının artması sonucu çocuğun yalnızca anne ya da baba ile yetişmesi gibi aile yapısındaki değişimler ergenin hayata ve topluma bakışınıda değiştirmiştir. Bu anlamda örnekleimize katılan gençlerin ailelerinin çalışma oranlarına bakarsak;

Araştırmamızın örnekleme açısından aile bireylerinin meslek dağılımı.

Örneklemime katılan 20 gençten 4'ünün baba mesleği esnaf, 3'nün işçi, 7'sinin memur, 13 annenin ev hanımı olduğu belirtilmiştir. Genel ortalamaya baktığımızda gelir olarak orta sınıfta yer alan ailelere sahiplerdir. Örnekleminizde ki gençlerin 3'ünün babalarının doktor, savcı ve öğretmen olduklarını belirtirken annelerinin 1'i hemşire, 5'i öğretmen, 1'inin de dış doktoru oldukları belirtilmektedir.

Bu açıdan baktığımızda genel anlamda annenin iş hayatına girmesi kısmen etkilemiş olsada örneklemitizden yola çıkarak annenin iş hayatına girmesinin çok büyük bir etken olmadığı sonucuna varabiliriz.

Diğer yandan toplumsal açıdan yaşanan değişimler de aile yapısını, dolaylı ve direk olarak da ergenlik döneminde ki kişileri etkilemektedir. Toplumlar geçmişten günümüze kadar pek çok değişim sürecinden geçmiştir. Sanayileşme, köyden kente göç, ekonomik ve sosyal alandaki değişimler, teknolojinin hayatımıza girmesi gibi pek çok toplumsal değişim aileyi ve bireyleride önemli ölçüde etkilemektedir.

Ayrıca toplumumuzda oluşan hızlı değişimler değer değişimleri, ergenin görev ve sorumluluklarında da belirsizliklere yol açarak, ergenin bu değişmelere uyum sağlamasının zorlaştırmaktadır. Bu durumda ergenlerin yetişkinlerle ilişkilerinde "kuşak çatışması" olgusunu ortaya çıkarmıştır. Diğer taraftan, çeşitli etmenlerle ergenlik döneminin giderek uzaması, ergenleri yetişkin dünyasına katılmadan alıkoyduğu için ergenin sorunların arttırmaktadır (Tezcan, 1993:62).

Aile ortamında gördüklerinin olgunlaşmakta olan ergenin kişilik yapısını biçimlendirmede çok büyük etkisi vardır. Aile ortamının havası aile bireyleri arasındaki ilişkiden doğar. Anne-babayla, çocuk arasındaki ilişkilerin ilk bakışta bir hayli uyumlu olduğu sanılırsa da, gerçekte karmaşık ve çok yönlü niteliği gözden uzak tutulmamalıdır. Anne baba ile ergen arasındaki iletişimin temelinde çocukluk yılları yatmaktadır. İletişim, ebeveyn ve ergen arasında iş birliğini geliştirir. Bununla birlikte, aile içinde bakış açısı ve düşüncelerde farklılıklar olabilmektedir. Bu farklılıklar rağmen, iletişim varsa evdeki hava hoşnut edici olabilmektedir. Ebeveyn ve ergen arasında iletişim koptuğu zaman, ergen ebeveynlerinin kendisini anlamadıklarını ya da problem ve deneyimlerini paylaşmak istemediklerini düşünebilir.

Bunun sonucu olarak da ergen ailesi ile olan ilişkilerinde doyumsuz ve kendini istenmeyen biri olarak hissedebilir ve aile bireyleri ile iletişime ve etkinliklere girmeyi istememektedir.

Genel anlamda bu konuda soru sorulmamış olmasına rağmen araştırmamızın örnekleme sorduğumuz “Ailenizin içinde bulunduğunuz gruba katılmanıza bakış açısı nedir?” sorusuna verilen cevaplardan aile ve ergen arasındaki iletişim şeklini anlayabilmekteyiz.

Marjinal grup kavramına gençlerin ailelerinin bakış açısı sorusuna, gençlerin çoğu cevap vermek istememiştir. Araştırmamıza katılan gençlerden 4'ü ailesinin haberinin olmadığını belirtirken, 9 kişi ailesinin tepki vermediğini bunun geçici bir heves olduğunu düşündüklerini, 5 kişi ailesinin büyük tepki verdiğini o sebeple de gizlediklerini belirtmişlerdir. Araştırmamızda ki 2 kişi de ailesine özellikle bu durumlarını söylediklerini bu durumun onları üzdüğünü ancak bir şey yapamadıklarını söylemişlerdir.

Buradan da anlaşılacağı gibi ergenlik sürecinde gençlerin büyük bir çoğunluğu aile ile belli problemler yaşamaktadır. Marjinal gruplara katılma nedeninin aileye karşı bir tepki olduğunu genel anlamda söyleyemesek de spesifik anlamda söyleyebiliriz. Ancak genel olarak marjinal gruplara katılmaya aileler geçici gençlik hevesi olarak görmektedir. Ergenlik sürecinde gençlerin önce aileyle ilişkilerinin bozulup bu nedenle marjinal gruplara katıldığını söyleyemeyiz. Açıklamalarda da anlaşılacağı gibi ergenlik sürecinin aileden bireysel olarak uzaklaşıp arkadaş gruplarına yakınlaşma süreci olduğuna değinmiştik. Marjinal gruplara katılan gençler diğer gençlerden katıldıkları arkadaş grubu açısından farklılık yaratmaktadır.

Ergenin toplumda rol ve yer sağlaması ve kimliğini bulması özdeşleşme süreci ile gerçekleşir. Bu süreç çocukluk çağındaki özdeşleşmeden farklı olup, genci yeni arayışlara götürür. Yaş ilerledikçe, ergen anne babasının başkalarıyla karşılaştırıp gerçekçi olarak değerlendirir. Kendisini evrenin merkezinde etkin ve güçlü gören ergen, anne babasının etkisini ve güçsüz görmeye başlar. Diğer taraftan anne-babasından farklı olmak için yeni iletişim kaynakları arar. Çeşitli kaynaklardan gelen iletilerin özdeşleşme süreci içinde bütünleşip ergen tarafından benimsenenleri, kişiliğini oluşturur. Özdeşleşme süreci içinde ergen özgürlük ve sorumluluk arasındaki dengeyi kurmaya çalışır. Özellikle sorumluluk arasındaki denge sağlıklı iletişim ve özdeşleşmeyle kurulur. Böylece genç dengeli, düzenli, tutarlı, gerçekçi davranmayı öğrenir (Yavuzer,1993;28).

Sevgi ve kabul görerek büyüyen ergenler dış dünyanın zorluklarına, dışlanan ve yeterince sevgi görmeden büyüyenlere göre daha kolay alışmakta, onlarla baş edebilmektedirler (Jersild, 1978:160).

Ergenlik dönemi, bağımsızlık çabası ve özgürlük isteğinin arttığı bir dönem olarak da tanımlanır. Birçok araştırma, aile içinde ergenin özgürlük kazanması ve bağımsızlık çabasının doğal olduğunu ortaya koymaktadır. Bazen de bu konuda ebeveyn ve ergen arasındaki kuşak çatışmasından söz edilmektedir. Genellikle ebeveynlerinin yaşam biçimine saygı duyarak, onları doyurucu ve memnun edici olarak görmektedir. Hill (1980) ve arkadaşları, ergen ebeveyn çatışmasının temel değerler ve inançlar konusunda önemli farklılıklar sergilemediğini, müzik, dans giyim gibi kişisel tercihlerde bu farkı görüldüğünü vurgulamaktadırlar. Yapılan bir çalışmada ergenlerin çoğunlukla ebeveynleri ile olan beraberliklerinden hoşlandıklarını ve akranlarına göre ebeveynleri ile temel değerlerinin birbirine daha yakın olduğu bulunmuştur (Akt. Dusek, 1987:70). Bu konuda yapılan başka bir çalışmada ise ebeveynler çocukları ile seksüel davranış ve madde kullanımı gibi belli başlı konularda çok az çatışma olduğu, diğer taraftan ev işleri, hava karanınca eve gelme, giyim, para harcama gibi konularda daha fazla çatışma yaşadıklarını belirtmişlerdir (Barber, 1994:44). Bunun temel sebebi bağımlılık gibi konular aileler tarafından önemli bir problem olarak görülürken, ergenlik sürecinde yapılan farklı davranışlar; asilik, terbiyesizlik olarak görülmektedir. Bu sebeple ikinci alanda daha çok çatışma çıkmaktadır. Çünkü; aile bağımlılığı ciddiye alıp yardım alırken diğer davranış farklılıklarında genci şekile sokmaya çalışmaktadır.

Bu anlamda bakıldığında ergenin bağımsızlık çabası aileden tam anlamıyla ayrılması olarak algılanmamalıdır. Yetişkinlik dönemine hazırlanmak için ergenler ebeveyn desteğine, kararlarına ve değerlerine uymak zorundadır.

Yetişkinlik dönemine hazırlanmak için, ergenler ebeveynlerinin kişisel kararlarına güvenmeyi ve değerleri adapte etmeyi öğrenmek zorundadırlar. Bununla beraber, ebeveynler ergenlere bağımsızlıklarını kazanmaları için gereken yardımı göstermelidirler. Ergenlerin sağlıklı gelişmesi için onlarla sürekli ilişki içinde olmak, özelliklerini bilmek, kişiliklerine sevgi ve saygı göstermek yeterlidir. Böyle davranılmadığında ergenlerle yetişkinler arasında çatışma başlar. Bu durumda, ergen ve yetişkin kuşak kendi değer, inanç ve tutumlarına sınıksız sarılıp, aralarında ilişki kurmak, iletişim ve etkileşim yapma olanağı bulamazlar.

Emin olunmalıdır ki, bir dereceye kadar ailedeki çatışma kaçınılmazdır. Ergenler özelliklerinin beraberinde getirdiği sorumluluklar da öğrenmelidirler. Böylece ebeveynler, ergenlerin bağımsızlık kazanmaları için kişisel sorumluluk duygularını azaltmayı öğreneceklerdir (Köknel,1992:54). Ergenlik döneminde ki gençlerin psikolojik olarak özgürlük ve bağımsızlık istemeleri konusuna bir sonraki bölümde değineceğiz.

Aile ve ergen ilişkilerini incelerken burada bir parantez açıp kuşak çatışmasına bakarsak;

Kuşak Çatışması: Çatışma en geniş anlamda anlaşmazlık, karşıtlık , uzlaşmazlık demektir. Dar çerçevede ise kavga anlamına gelir. Çatışmalar düşünce, duygu, menfaat ve amaç ayrılıklarından doğar. Bu sebeple insan topluluğunun bulunduğu her yerde çatışma vardır. İnsan ilişkilerinde tam uyum ve denge olmaz. Uyumlu bir aile içinde bile anlaşmazlıklar zıtlık, birbirini etkileme ve değiştirme çabası vardır (Ünal,2007:91).

Gençler, toplumun beklentileri ile ailenin değer yargıları arasında çabalamaktadır. Genellikle yeniye ve değişime yönelen gençler, bilinen ve alışılmıştan ayrılamayan ana babalarıyla karşı karşıya gelmektedir. Ergenin gelişim çağındaki istek ve beklentileriyle, ailenin istek ve beklentileri uyuşmamaktadır. Aile, çocukların bağımlı olmasına karşılıktır ama ergen bağımsız olmayı istemekte, kendisine çocuk gözüyle bakılmasından hoşlanmamaktadırlar. Ergen kendi istekleri, kendi duygu ve düşünceleri doğrultusunda kararların vermeyi arzu etmektedir. Bu eksende, aile ile ergen çatışır. Ergenlik döneminde çatışmanın olması kaçınılmazdır. Ergen farklılaşma, bireyselleşme ve ayrılma sürecini yaşamak zorundadır.

Ayrıca toplumda ki değerlerin ve toplumsal yapının globalleşme ile günümüzde çok hızlı şekilde değiştiği düşünüldüğünde gençlerin yeniye eğilimli olması gayet doğaldır. Ancak aile çerçevesinden bakıldığında kendi ergenlik dönemleri ile gençleri kıyaslayarak dışlaması ya da tepki vermesi sonucu çatışma doğmaktadır. Burada kısaca şunu söylemek gerekirse çatışma aslında bir uyum sürecidir. Gencin kendini ispat etmeye çalışması kişiliğini geliştirip birey olmasında önemli bir adımken aile açısından genci anlama ve değişime toplumsal düzene alıştırmaya süreci ve sonrasında ailenin de uyum süreci geçirmesini sağlar.

Gençlik döneminde duygular yoğundur ve sürekli dalgalanma gösterir. Genç, sevinçle üzüntü, nefretle sevgi arasında gidip gelir. Ruhi tepkilerinde aşırılık, davranışlarında çelişki, bu döneme has bir çabalamanın belirtisidir. Genç, bir yandan içinden gelen isteklerin dizginlemeye başlarken, öte yandan çevresi ile çatışmaya girebilir. İç dünyası ile dış dünya arasında dengeler kurmaya çalışır (Ünal,2007:93). Bir başka çelişkide şudur: Kültürel değişme,

teknolojik gelişmenin gerisinde kalmaktadır. Bu sebeple toplumda ki değerler ile evde aşılana değerler bir çok konuda gelişmektedir.

Gençlerin kendi içindeki çatışmaların, ailelerine ve çevrelerinde ki önceki kuşakla çatışma şekline dönüşmesi kaçınılmazdır. Ana babalarıyla, öğretmenleriyle çatışırlar. Halk ve gençler arasında yaygın inanç, iki kuşak arasında ciddi fikir ve tutum farklılıklar olduğu ve bu farkı meydana getirdiği ayrılıklar da "kuşak çatışması" şeklinde ortaya çıkmıştır (Ünal,2007:93).

Ana baba, gencin buyruk dinlemez, baş kaldıran biri olduğunu gördükçe şaşırır . Halbuki gencin, ana babasına meydan okumak gibi bir niyeti yoktur; benliğini ve bağımsızlığını denemek havası içindedir. Fiziki dürtüleri, bedenindeki atılımlar, toplumdaki acemilikleri, onu baş kaldıran bir duruma sokar. Dişlerini , burnunu, boyunu, sivilcelerini problem ettiği bu dönemde medya, genci iyice bunaltır. Bu açıdan gençler marjinal gruba dahil olmasalar bile aile, çevre ve toplumla belli başlı problemler yaşamaktadır.Bu açıdan örneklemimizdeki gençlerin temel problemini sorgulamak amacıyla marjinal grup olarak nitelendirdiğimiz emolara girmeden önce aileleri ile sorunları olup olmadığını sorguladığımızda;

Sorusuna araştırmamıza katılan gençlerin tümü olumlu cevap vermiştir.

Bu sebeple marjinal olsun yada olmasın tüm gençler aile ile problem yaşamaktadır.

Çatışma yaşanan konulara değindiğimizde ise, deneklerimizin büyük bir çoğunluğu giyim kuşamına ailesinin tepki gösterdiğini belirtmiştir. Diğer taraftan ise gençlerin eve geliş saatlerinin sorun olduğu, derslerinin veya çalışmamasının da sorun olduğunu belirtmişlerdir. Kızların ise anneye yardım etmemeleri problem olarak belirtilmiştir.

Bu açıdan bakarsak marjinal grupların benimsediği farklı giyim kalıplarından öncede aileler ile gençlerin bu konuda anlaşamadıklarını görmekteyiz. Ancak gencin belli davranış kalıplarını onaylamayan aileler sonrasında marjinal gruplara dahil olan ve eskiye oranla daha uç noktalarda yaşayan çocuklarına tepkileride artmıştır. Ancak buradan yapılan genel yanlış gençlerin sorunlarının gruba katılma ile başladığı görüşüdür. Aslında var olan problem ve buna bağlı olarak tepkiler artış göstermiştir.

Çatışmalar, çoğunlukla bağımsızlık kazanma, para, elbise, saç şekli, yaşına göre davranma, araba kullanma, sokağa çıkma saatleri, arkadaş seçimi, okul ödevlerini ve ev işlerini ihmal etme gibi konulardan çıkar. Bu çatışmalar, genellikle kısa süreli olmaktadır. Bu süreçte eğer

dozunda bir iletişim şekli sağlanabilirse bu çatışma şekli aile ve özellikle genç açısından oldukça olumludur.

Anne açısından bakıldığında ,gencin radio çok açmasını ve fazla tv seyretmesini onunla çatışma yaratn birr neden olarak ileri sürmektedirler.Babalar ise genel olarak ergen yaştaki çocuklarının yaptıkları ile ilgili olarak onlarla çatışmaya düşmediklerini belirtmişlerdir.Bu, ergenlik çağındaki çocukların babaları ile sürtüşme yaratabilecek davranışlardan kaçınması ile açıklanabilir(Kulaksızoğlu,1985;196).

Ayrıca Aile kültürel düzeyine ve içinde bulunduğu koşullara göre çocuklarının tutum ve davranışlarını, kişilik özelliklerini onların fiziksel yapısına yada alışkanlıklarına bağlayarak önyargılı davranabilir(Hortaçsu,53-55). Yada aile içindeki iletişim ve gruplaşmalar sorun doğrabilir.Bazı durumlarda aile içindeki gruplaşmalar gizli ya da açık birr çatışmaya dönüşebilir(Halley,1988;230).

Ergenlerin aileleri ile en önemli sorun alanları konusundaki çalışmada okul ve ders çalışma, arkadaş ilişkileri,gezme ve izin,oyun ve boş zaman faaliyeti,giyim konularını ergenin anne ve babası ile aralarındaki en önemli sorun alanları olarak görmektedir(Tan,1974;301).

Gençlerle aileleri arasındaki "kuşak çatışması" abartıldığı kadar büyük müdür? Araştırmalar, bu çatışmaların zannedildiğinden daha az olduğunu göstermektedir. Çatışma sebepleri, daha çok şekli ve yüzeyseldir. En sık rastlanan sebepler; dinlenen müziğin niteliği ve sesinin yüksekliği, giyim kuşam ve saçların biçimi , kullanılan takılar ve argolu konuşma üslubudur. Esnekliği az olan ebeveynler, bu gibi sebeplerle kolayca çatışmaya girer ve kopmalara gidebilecek kadar işi ilerletirler. Uzun saçları yüzünden, oğullarını , evden kovan babalar bilirim(Ünal,2007:93). Ergenlik süreci gençlerin dış görünüşe son derece önem verdiği ve farklı görünüşleri ile kendini ispat etme çabasında olduğu için aileler ile arasında ki çatışmalar genellikle görünüm ve tarz problemidir. Diğer anlamda baktığımızda aslında genç ve aile arasında sosyal ya da ahlaki açıdan bir bütünlük ve uyum vardır. Çünkü gençler ahlaki tutumlarını aileden almışlardır. Ve ortak yaşanmışlık kültürü ile bir bütünlük oluşturmaktadırlar. Bu sebeplede çatışma kısa sürelidir.

Ergen kendi kişilik ve özelliklerini bulduktan sonra aile yapısına uygun bir birey haline gelecektir. Bu anlamda ailenin bu sürece geçici bakması ve ona göre çok büyük tepkiler göstermemesi gerekmektedir. Çatışmalar, ebeveynin hazır olmayışından kaynaklanmaktadır. Çocukluktan gençliğe geçişte bir sarsıntı olacaktır. Hazır olunmazsa iki taraf da hasar

görecektir. Böyle durumlarda ne yapılacağını bilinmemesi, ana babayı çok üzdüğü gibi gençte de derin izler bırakabilmektedir.

Geçmişten beri baktığımızda süregelen bir çatışma vardır. Tarihsel süreçte çatışmaların nedenselliği ve içerikleri değişse de hep bir kuşak çatışması vardı ve kişisel kanaatimce olması da gereklidir.

Sümerlerden kalan çivi yazısıyla yazılmış metinlerden birisi şöyledir: "şu gençliğin hali n'olacak?"

Eski Mısır'da M.Ö. 1500-2000 yıllarından kalan papirüslerde bile firavunların gençlerden yakınmaları yer almıştır. Bunlardan birinde 'Bizim topraklarımız yozlaştı. Artık çocuklarımız, ailelerine saygı göstermiyorlar.' diye yazılmıştır. M.Ö. 800 yıllarında Hesiod, yaşadığı dönemdeki Yunan gençlerinin tutum ve davranışını kınamış, onlardan şöyle yakınmıştır: 'Eğer halkımızın geleceği, bugünkü sorumsuz gençliğe dayanacaksa sonucu pek umutlu görmüyorum. Bütün gençler, anlatılmayacak kadar dengesiz çocukluğumuzda bize, büyüklerimize karşı daha ölçülü ve saygılı olmamızı öğretmişlerdi. Fakat bugünün gençleri, sınırlandırmaya karşı koyuyorlar. Son derece kurnaz ve sabırsızca davranıyorlar.' M.Ö. 470-399 yıllarında Sokrates döneminin gençlerini beğenmiyordu: 'Bu günün gençleri, lüksden hoşlanıyorlar. Kötü tutumları benimsiyor, olumsuz davranışlar yapıyorlar. Yetkililere karşı çıkıyor, yaşlılara saygı göstermiyorlar. Beden eğitimi ile ilgilenecek yerde boş sözle zaman geçiriyorlar. Yaşlılar odaya girdiğinde ayağa kalkmıyorlar. Ailelerine karşı çıkıyorlar. Misafirin önünde gelişigüzel konuşuyorlar. Sofradaki güzel yemekleri kapşıyorlar, öğretmeninin önünde bacak bacak üstüne atıp kendi bildiklerini okuyorlar (Ünal,2007:94).

İnsanlık tarihi boyunca her kuşak, kendinden sonra gelen kuşağı, aşırılık ve ölçsüzlükle suçlamaya devam etmiştir. Mesela: Aristo, gençliği şu özellikleri ile tarif etmişti: "Ölçü tanımamak, ihtiraslı hareket etmek, her şeyde aşırıya kaçmak." Yine Aristo, gençlik çağının sürekli bir sarhoşluk olarak nitelendirerek şöyle der: "Sarhoş kişiden ne denli tutarlı ve uyumlu davranış, beklenirse gençten de o kadarı beklenebilir". Gençlerden şikâyet etmediği gibi değer verenler de vardır. Soion "Değişik ve çetin işler gençlere yaraşır." derken Konfüçyus şöyle söylemektedir: "gençliğe saygı duymayız. Onların geleceğinin bizimkinden parlak olmayacağını söyleyebilir miyiz?" (Ünal,2007:94).

Tarihsel süreçte baktığımızda her kuşak bir sonraki kuşağı muhafazakâr değerlerine sahip çıkmayan bireyler olarak suçlamaktadır. Bu açıdan bakarsak gençlik toplumun yeniliğe daha çabuk adapte olan kısmıdır. Bu anlamda yeniliği alıp kabullenmesi son derece normaldir. Ancak yeniliğe ayak uyduramayan kuşağa değersiz ve yozlaşmış gelmektedir. Bu anlamda tarihsel süreçte her anlamda kuşaklar arası çatışma kaçınılmaz bir toplumsal yapı haline gelmiştir.

Eskişehir hapishanesinin penceresinden seyrettiği gençlerin geleceklerini düşünerek gözyaşı döken Bedüzzaman, görüştüğü gençlere, hep şefkatle yaklaşarak tehlikelere dikkat çekmiştir. Ona göre, gençlerin mantığından ziyade duyguları ön plandadır. Daha çok his ve hevesleriyle hareket ederler. İlerde verilecek büyük ödülleri değil de hemen verilecek olan küçük ödülleri tercih ederler. İşte bu gençlere tehlikeleri önceden göstermek gerekiyor. Onlara kızarak değil de acıyarak yaklaşmak gerekiyor. İşte, gençliği sürekli suçlayarak "Bir tekme de ben vurayım." zihniyetinin hâkim olduğu toplumda, acınması gerekenleri "biçare gençler" olarak nitelendiren Bedüzzaman " Gençlik Rehberi'ni yazmıştır (Ünal,2007:95).

Tüm bu örneklerde anlaşılacağı gibi gençliğin değişim süreci her toplumda, her kültürde ve neredeyse her zaman meydana gelmektedir. Aslında kuşak çatışması toplumsal anlamda süregelen bir davranış kalıbı olmuştur. Bu sebeplede gencin kendi yaşlıları ile bütünleşmesi çağlar boyunca süregelen bir durumdur. Bu bağlamda genç artık toplumun yaşlı kuşaklarının geçmişi olmuştur. Ve hiç kimse geçmişi ile yaşamayı istemez. Yapılan yanlışlar kendi çocukları tarafından tekrarlanmasın diye çırpınırken aile genç kendi yanlışları ile hayatı öğrenerek özgürleşme çabasıdadır.

2.2.2. Toplumsal ve Fiziki Çevrenin Etkisi

Bu çağda bir tarafta kendisi ile ilgilenen fert,diğer taraftan özellikle çevredeki yetişkinlerin bu değişimlere karşı gösterdiği tepkilerle meşgul olmaktadır.Bu hem içten hemde dıştan gelen etkiler ergenin duygularının şiddet kazanmasına neden olmaktadır. Dıştan gelen sosyo kültürel etkiler arasında, bu çağda ferdin içinde yaşadığı kültürde belli durumlar için ortal olup fertte kapalı bir tepki yaratan unsurlarla(değerlerle), bu unsurların yarattığı kapalı tepkilerin (attitüdü) meydana getirdiği değer-atitüd sistemlerini etkileyen değişme ve çatışmalar ergende tereddüt ve gerginliğe sebep olmaktadır(Varış;1968; 78).

Hem çocukluk hemde gençlik döneminde bireyin çevresi son derece etkili olmaktadır. Özellikle ergenlik sürecinde aileden çok bireyi çevresi etkilemektedir. Arkadaş çevresi, sosyal

çevre genç için oldukça önemlidir. Bu sebeplede çevre etmenleri gencin şekil almasına etkili olmaktadır. Okuduğu okulda gencin arkadaş çevresini belirlediği için son derece önemlidir. Bizim araştırmamız açısından gençlerin nerelerde oturdukları ile ilgili bilgi almaya çalıştığımızda;

Örnekleminizde ki gençlerin yarısı Ümraniye, Sancaktepe gibi tampon bölgelerde ikamet ettiklerini belirtmişlerdir. 2 genç Kadıköyde ikamet ettiklerini belirtirken 8 örnekleminizin Kartal- Maltepe gibi yakın semtlerde ikamet etmektedirler.

Amerikalı antropolog Hall bireylerin birbirlerinden farklı dört mekanı olduğunu ileri sürer(Akt.Sommer,1959;50). Bunlardan ikisi özel mekanlarken diğer ikisi topluma açık sosyal mekanlardır. Ve bu mekanlar toplum ve kalabalıklar tarafından kullanıldığında grup üyelerinde gerginlik yaratır. Araştırmamızdaki gençlerinde belirli yerleri vardır ve bu aşanları sahiplenmişlerdir.

Gençler okuldaki arkadaşları ve öğretmenleri tarafından tanınmak ve anlaşılacak istenmektedir.Başka birisi tarafından anlaşılacak arzusunun kendisini tanımak ve anlamak isteğinden geldiği öne sürülmektedir(Origlia ve Ouillon,1985;256).

Gençliğin eğitim seviyesi günümüzde son derece önemli bir konudur. Eğitim durumlarına göre ergenlik ve marjinal gruplara katılma oranlarının eğitim ile kıyaslama yaparak sonuçları görmeye çalıştık. Örnekleminizin eğitim durumu;

Örnekleminize katılan kişilerin yaş durumlarından da anlaşılacağı gibi büyük bir çoğunluğu lise çağındaki gençlerden oluşmaktadır. Araştırmamızdaki 20 kişiden 17'si lisede okumakta olup, 2 kişi ortaokul olarak adlandırılan 6-7-8 sınıflarda okumaktadır.1 örnekleminizde lise mezunudur.

Genel olarak yaş cinsiyet ve eğitim durumu üçgeninde marjinal grupların genel olarak ergenlik sürecinde lise okumakta olan gençler arasında yaygın olduğu görülmektedir. Bu çerçeveden baktığımızda marjinal gençlik ergenlik de var olma savaşının bir yansıması olarak görülmektedir. Bu gruplara dahil olmak genellikle arkadaş çevresi dahilinde olduğu için örnekleminizdeki gençlerin genelde aynı okullarda eğitim gören aynı çevrede oturan gençlerden mi oluştuğu sorumuza cevap aramak için genel olarak eğitim gördükleri okulları öğrenmeye çalıştık.

Örnekleminizdeki 19 kişi öğrenimine devam etmekte olduklarını belirtmişlerdir. Ve grup arkadaşlarının genellikle aynı aynı okullarda öğrenim gördükleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda marjinal gruplara katılma konusunda okul çevresinin ve okuldaki arkadaş çevresinin etkisinin olduğu görülmektedir. Örnekleminizin geneline baktığımızda Kadıköy Rex sokağında genel olarak vakit geçirmelerine karşılık genel çoğunluğunun çevre semtlerde yaşadıkları ve eğitim gördükleri saptanmıştır. Örnekleminize katılan gençlerin 2'si MALTEPE - Rezan Has Lisesi'nde okumaktadır. 3'kişi KADIKÖY - Mehmet Beyazıt Lisesi'nde okumakta olup 6 örneklem ÜMRANIYE - Mevlana Lisesi'nde ,4 örneklem de ÜMRANIYE - Erkut Soyak Lisesi'nde eğitimlerine devam etmektedir. Diğer 2 örnekleminizde KARTAL-Medine Tayfur Sökmen Lisesi'nde okumaktadır. 7 Sınıf öğrencisi olan 2 örnekleminizde KADIKÖY- Erenköy İlk öğretim okulunda okudukları belirtilmiştir.

Bu anlamda örnekleminizdeki okul durumları ve çevre açısından yakın olmasına karşın çeşitlilik göze çarpmaktadır. İkili, üçlü arkadaş grupları halinde örnekleminiz olan gruba dahil olmuşlardır ancak çok büyük kitle grupları olarak gruba dahil olma görülmemiştir.

2.2.3.Arkadaş Çevresinin Etkisi

Arkadaşlık ilişkileri, gençlerin evinde karşılanamayan en önemli ihtiyaçlardan biridir. Ergenlikten önce, çocuğun arkadaşları önemli olmakla beraber, yine de merkezde ana baba vardır. Ergenlikten sonra ilgi odakları, arkadaşlarına ve çevreye kayar. Arkadaşlarının istekleri büyük önem taşır. Doğru olduğuna inanmasalar ve istemeseler de arkadaşlarının isteklerini yerine getirirler. Onların dışlamalarından korkarlar. Arkadaşlarının şakaları ve eleştirileri önem kazanır. Bu duygularla ve arkadaş baskısıyla uygunsuz davranışlar sergileyebilirler. Yalnızca tatmin sağlamak için değil, tecrübe kazanmak için de gençler, arkadaşına ihtiyaç duyarlar. İyi bir arkadaşla dertleşme, problemleri paylaşma ve danışma, psikolojik bir tedavi rolü oynayabilir. Anlayışlı bir dinleyiciye içini dökmek, insanda ruhi bir boşalım sağlar. Arkadaşlarda bu ihtiyacı genci yargılamadan giderir(Aksoy, 1986:45)

Gençler ergenlik sürecinde özdeşleşme ve arkadaşlık gibi temel davranış örüntüleri geliştirmektedirler.

Ericson'a göre özdeşleşme; bu devreye ergenlik adını da veriyoruz. Ergenlik çağında gelişmekte olan bireyin kendi benliğini bulması ve tanımlamasıdır(Ericson,1963;21).

Bu teoriye yakın olarak James Marcia özdeşleşmeyi;benlik,içseldir-birey tarafından yapılır-dinamiktir-bireyin yetenek inanç ve yaşantılarını kapsar diyerek nitelendirmiştir(Marcia,1980;15).

Marcia özdeşle statüsünü 4 basamağa ayırır;1.Dağınıklık:henüz özdeşleşme davranışı başlamamıştır.2.Körü körüne bağlılık:Burada genç ailenin normlarına körü körüne bağlıdır. 3.Askıya Almak:Birey özdeşleşme krizinin tam ortasındadır.İnandığı tüm değerleri sorgular.4.Özdeşleştirme: Bu süreçte birey kendine uygun normları benimser(Marcia,1980;17).

Ergenlik dönemi evden kopma ve topluma açılma çağıdır. Genç çocukluk döneminden ergenlik dönemine doğru ilerlerken arkadaşlarıyla olan sosyal ilişkileri de gittikçe önem kazanmaktadır. Arkadaşlık ilişkileri toplumsallaşma süreci içinde tüm yaşam boyunca önemlidir. Ancak ergenlikte farklı gelişimsel özellikler arkadaşlığın bu dönemdeki önemini arttırmaktadır. Arkadaşlıklar toplumsal ilişkilere öncülük etmektedir. Ergenlik bir geçiş dönemi olduğundan bireyin anne-babasının yaşamdaki yeri değişir arkadaşlar bu değişime katılır. En sağlıklı bir ailenin bile çocuğuna veremeyeceği tek şey arkadaşlıktır. Ayrıca dönemin başlarındaki hızlı, bedensel, toplumsal ve duygusal gelişimle baş etmeye çalışan ergen, yeni ve bilinmeyen deneyimlere girer. Bu arada başkaları tarafından desteklenmeye ve başkalarıyla bağlantı kurmaya gereksinim duyar ve aynı değişiklikleri yaşayanlara, yani akranlara yönelir (Yörükoğlu, 1985; Çok, 1993;26).

Genel olarak arkadaşlığın gençlik döneminde diğer yaşam dönemlerine oranla özel bir anlam taşıdığı söylenebilir. Arkadaşlarca aranmak, beğenilmek ve benimsenmek benlik saygısının önemli bir koşuludur. Ergen bu ilişkilere girerek zekasıyla, spor ve sanat yetenekleriyle kendini kanıtlar. Yardımlaşarak, paylaşarak duygusal alışverişe girerek dostluk bağları kurar. Kendi kişiliğini döner ve geliştirir. Arkadaşlar, gence, kendi kişiliğini yansıtan ayna yerine geçer, kendini tanır ve tanıtır (Yörükoğlu, 1985; Çok, 1993;27).

Ergenlik döneminde kişiliğin olgunlaşması, yeni davranış kalıpları ve tutumlarının kazanılması, bunların gerektirdiği amaçların, inançların benimsenmesi, giyim, kuşam, süslenme, takma, takıştırma gibi her alanda belirli bir akımın ya da modanın izlenmesi, öncelikle arkadaşların ve arkadaş gruplarının etkisi altındadır. Arkadaşlık ilişkileri kişi ve toplum açısından çok önemli olduğu ergenlik döneminden sonra gelen yetişkinlik ve ondan sonraki çağlarda, içinde yaşanan ev ve iş çevresinin özelliklerine göre, bir yandan gençlik

çağındaki kimi arkadaşlarla ilişki sürdürülürken, diğer taraftan yeni arkadaş ve arkadaş grupları oluşur. Arkadaşlıkta, ortak davranış kalıplarının ve tutumlarının benimsenmesi, paylaşılması bakımından değişik dereceler vardır. Bu nedenle de birbirinden farklı arkadaş, grupları oluşmaktadır (Köknel, 1986:29).

Kitle iletişim araçlarına bağımlılık gençlerin ergenlik dönemlerinde kapıldıkları bir hastalık olarak günümüzde nitelendirilirken, gençlerin geçirdiği bir çok değişimin temeline bağlanmaktadır.

İnternet teknolojisi ve kapılarının açtığı sanal dünya, fiziksel dünyanın bedensel, mekansal ve zamansal sınırlarından bağımsız bir alan kurgusu üzerine inşa edilmiştir (Alemdaroğlu ve Demirtaş, 2004;206).

Bu bağlamda internet bağımlılığı; çoğu kez zaman kavramını yitirecek ya da temel görevlerini ihmal edecek şekilde aşırı internet kullanımı, kızgınlık, gerginliği de içeren yoksunluk belirtileri, tolerans gelişimi ve yalan söyleme, sosyal geri çekilme gibi durumları içeren negatif yansımaların bir arada olması olarak tanımlanabilir(Ceyhan,2008;109). Ancak gençlerde internet bağımlılığı ile ilgili yapılan çalışmalarda, bağımlılık oranı ile ilgili çok farklı sonuçlar bildirilmekte ve bu durum, örneklem özelliklerine, kullanılan ölçüm araçlarının özelliklerine ve internet bağımlılığı ile ilgili tanı kriterlerinin net olmamasına bağlanmaktadır(Tahiroğlu,2010;19).

Ergenlerin çoğu zamanlarının önemli bir kısmını müzik dinleyerek geçirmektedir. Müzik zevki çocukluktan ergenliğe değişmekte ve lise yıllarına doğru özel bir türe doğru yönelmektedir(Santrock,1993;323).Müzik bireyin saldırganlık ve güvensizlik gibi duygularını azaltmadada yardımcı olmaktadır(Güngörmüş,1988;5).

Duygusal ve ruhsal durumla dinlenen müzik türü arasında karşılıklı bir ilişki vardır(Güner,1995;28).

Dış görünüş ergenlik döneminde gençler tarafından daha da önemsenir. Arkadaş çevresine dahil olmak onlar gibi giyinmekten, onlarla aynı yerlere takılmak, aynı tür müzik dinlemek ,aynı sitelere üye olmaktan geçmektedir. Özellikle bu dönemlerde aynı yerden alışveriş yapmakda gençlerin arasında bütünleşmeyi sağlamaktadır. Bu anlamda gençlerinin bazılarının marjinal gruplara dahil olma nedenlerinin arasında dış görünüş gelmektedir. Bu anlamda örneklemimize baktığımızda; Marjinal gruba katılma nedenini “Neden Emo oldunuz?” sorusu ile saptamak istedik. Bu bağlamda gençler;

Bu soruya verilen cevaplara baktığımızda örneklem aldığımızdaki kişilerin 8'i en çok emo resimlerinden etkilendiklerini belirtmişlerdir. Resimlerde ki makyaj, giyim stillerinin ilgilerini çektiklerini emo ile ilk böyle tanıştıklarını ve beğendikçe de içine girdiklerini söylemişlerdir.

Araştırmada ki 7 kişi emo müziğinden etkilendiğini söylerken, Rock ve Rap müzik türü gibi müzikler dinlediklerini belirtip sonrasında daha ötede bir müzik arayışına girdiklerini sonrasında da emo tarzı müzik ile tanıştıklarını söylemişlerdir. Müzik ile başlayan bu akım sonrasında giyim ve hayat tarzına da yansımıştır.

Araştırmamızda ki gençlerden 3'ü ailelerinin marjinal gruplardaki insanlara tepki gösterdiklerini bu sebeple de onların deyimiyle "aileye inat olsun diye" bu guruba katıldıklarını sonrasında ise bu grupta kendilerini bulduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmamıza katılan 2 kişi internette iletişim için kullanılan mail adresi almak için nick diye adlandırılan kullanıcı ismi aradığını ve o dönemde bazı duygusal eğilimler olduğunu ve kendini bu akımda bulunduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmamızda ki 3 kişi sevgili bulmak için emo olmaya karar verdiklerini söylemişlerdir. Emo olan bir karşı cinsi beğenip onunla birlikte olabilmek için emo olduklarını belirten deneklerin 3'ü de erkek deneklerdir.

Çalışmamıza katılan 1 kişide ünlüler sayesinde onlara benzeşmeye çalıştıklarını ve bu sebeple de emo olmaya karar verdiğini belirtmiştir. Bu gruplara örnek olarak Tokio Hotel, Cinema Bizarre, Aloha From The Hell gibi alternatif müzik gruplarıdır.

Arkadaşlık ilişkileri, toplumsal ilişkilerin gelişimine etki eder. Arkadaşlarca beğenilmek, aranmak ve benimsenmek gencin öz güven kazanmada önemli rol oynar. Paylaşarak, yardımlaşarak ve duygusal alışverişe girerek dostluk bağlarını güçlendirir. İnsanlarla geçinmeyi öğrenir; işbirliğine girer, toplumsal becerilerini geliştirir.

Gencin arkadaşları tarafından kabul edilmesi onun kendini kabulünü de olumlu yönde etkilemektedir. Arkadaş kabulü ergenlik öncesi yıllarında kendi cinsinden olan arkadaşlarla kurduğu dostluk ilişkileriyle önem kazanmaya başlamıştır. Karşı cinsin kabul ve beğenisi

ergenin kendini değerli görmesine ve karşı cinsle olan ilişkilerinde daha güvenli ve tutarlı olmasına neden olur. Normal bir gelişim süreci içinde, sayıca çok kısa süreli arkadaşlıklar ve büyük gruplar yerini, ergenliğin bitimine doğru, sayıca az yakın dostluklara ve küçük arkadaş gruplarına bırakmaktadır. Bu durum, kişiliğin gelişiminde ve insan ilişkilerinin derinleşmesinde önemli bir aşamadır (Kılıçcı, 1992:37).

Arkadaş gruplarının oluşumuna ve bireyin bu gruplara aidiyet hissetme hususunda; grupların oluşumu birbirinden farklılık göstermektedir. Gruplar ergenlerin rasgele bir araya geldikleri topluluklar değildir, onları bir arada tutan ortak özellikler vardır. Sosyal psikolojinin kurucularından sayılan Dr. Muzaffer Şerife göre (1965) akran grubunun bir işleyişi, kalıplaşmış değerleri, amaçları ve ilişki düzeni vardır. Grup içinde bir dayanışma, birlik, iş bölümü ve üyelere ayrı beklentiler vardır. Grup, aynı zamanda gencin geldiği toplumsal sınıfın bir uzantısıdır. Varlıklı ve yüksek eğitilmiş ailelerin çocukları genellikle aynı gruplarda bir araya gelirler. Diğer bir deyişle, ortak yönleri olan gençler gruplaşırlar. Bu kuralı bozan tek arkadaş topluluğu belki de bir spor dalında oluşan takımlardır. Takımda ortak ölçü spor becerisi olduğu için diğer özellikler ikinci sıraya geçer (Akt.Yörükoğlu, 1985:31).

Bununla birlikte yapılan çalışmalarda, toplumsal sınıfın özellikle kızlar arasında grup içinde yer almada önemli olduğu belirtilmektedir. Erkekler için ise, kimlerin gruba girebileceği konusunda büyük ölçüde esneklik vardır. Etnik geçmiş, ortak ilgiler, hobiler ve yaş, grup üyeliğinin niteliğini belirtmeleri açısından önemli olmaktadır (Dusek, 1987:34).

Uygunluk (Conformity) bireyin grup tarafından uygun olduğuna inanılan davranış şekillerini ne dereceye kadar izlediğini göstermektedir. Çocukların uygunluk davranışları üzerinde genellikle taklit ve sosyal öğrenme teorileri çatısı altında toplanan bazı araştırma ve kuramlar vardır. Sosyal öğrenme teorisine göre, akran davranışlarına uygunluk, akran desteğine bağlı olmalı ve uygunluk davranışı desteğin artma ve azalmasına göre değişmelidir. Bununla birlikte, uygunluk davranışı için, ergenlik döneminde ki akran gruplarında, çocukluk dönemindeki akran gruplarından daha büyük ölçüde destek olduğu gösterilebilirse, uygunluk davranışının derecesinin ergenlik döneminde arttığı düşünülebilir. Teorisine göre, akran davranışlarına uygunluk, akran desteğine bağlı olmalı ve uygunluk davranışı desteğin artma ve azalmasına göre değişmelidir. Bununla birlikte, uygunluk davranışı için, ergenlik döneminde ki akran gruplarında, çocukluk dönemindeki akran gruplarından daha büyük

ölçüde destek olduğu gösterilebilirse, uygunluk davranışının derecesinin ergenlik döneminde arttığı düşünülebilir (Temel,2001:106).

Örnekleminimizdeki gençler çerçevesinde bakarsak emoların uygunluk davranışı seviyesi en üst seviyededir. Ciddi anlamda bir grup bilinci var olmakta ve bu gençlerin giyiminden konuşmasına tüm davranış kalıplarına yansımaktadır. Bu açıdanda emolar gençlik için son derece önemli bir küçük grup örneğidir. Tüm dışarıdan gelen tepkilere karşı ciddi bir birliktelik ve bütünlük var olmaktadır. Toplumdaki diğer bireyleri ve tepkileri dış grup olarak niteleyip kendi içlerinde bir birliktelik ve bütünlük kurdukları çalışma boyunca en net şekilde gözlemelenen verilerden biridir.

Piaget (1932), sosyal davranış kurallarını anlamak için çocukluk ve ergenlik dönemlerinde uygunluk davranışının nasıl olduğunu incelemiştir. Birinci evrede veya diğer adıyla benmerkezci (egocentric) evrede çocuğun ne toplum kuralları hakkında açık bir fikri, ne de insanların neden davrandıkları konusunda fazla bilgisi vardır. Çocukların yetişkinleri taklit etmeleri bilinçsizdir ve davranış için kuralların mantığını oluşturmayı içermemektedir. Uygunluğun çok fazla olduğu 6-11 yaş arası ikinci evrede çocuk, toplum kurallarını anlamaya başlar ve bu evrede akranlarla olan sosyal ilişkide ki artış, dikkat çekici boyuttadır. 11 yaşlarında çocuğun kurallarla ilgili düşüncesi değişir. Önceden kuralların dışarıdan veya doğa üstü güçlerden geldiği görüşü yerine bu kuralların, toplumun ortak kararlarının ürünü olduğu görüşüne bırakır. Piaget'e göre ergen, bir yetişkinin kurallarla ilgili görüş açısını kazanmaya başladıkça akranlarına olgun uygunluğu yavaş yavaş azalmalıdır. Uygunluktan grup normlarına geçişte yaş değişikliğinin olması, normların doğasını nitel olarak başka bir şekilde kavramaya yol açan bilişsel yeteneğin geliştirilmesinin bir sonucu olarak görülmektedir. Yapılan bazı çalışmalar, Piaget'in teorisine dayanan fikirleri destekleme yönünde olup, çocuktaki uygunluk davranışın kısmen çocuğun bilişsel yeteneğinin bir görevi olduğu düşüncesine inanmamızı sağlar (Akt.Temel,2001:106). Çocuklar genellikle aileye uygunluk davranışı gösterirken gençlik yaşlarına doğru özgürlük arayışı ve kendini ispat etme savaşı ile genç arkadaş gruplarına uygunluk süreci yaşamaktadır. Bu anlamda bir otorite ve birliktelikten diğerine geçmek hem aile açısından hemde genç açısından problemlili bir süreç olmaktadır.

Berenda ve Isoe tarafından yapılan çalışmalarda akran grup normlarına uyma derecesinde önemli yaş farklılıkları olduğu bulunmuştur. Şöyleki; Çocukluk yıllarının sonundaki çocuk

denekler ve ergenlik yıllarının ortalarındaki ergen denekler kendilerinden daha küçük olan deneklere oranla daha fazla uygunluk göstermişlerdir. Bu sonuçlar çok güçlü bir şekilde toplumsal davranışlardaki akran gruplarının etkilerinde bilişsel etmenlerin önemli rol oynadığını göstermektedir(Akt.Temel,2001:106). Bu araştırma sonucuda araştırma süresince gözlemlediğimiz gençlerin gruba uyumluluk sağlama açısından yaptığımız gözlemi doğrulamaktadır. Gruba dahil olma yaşı gencin hem aileden uzaklaşıp özgürlük kavramını araştırdığı , hemde aileye uygunluk davranışın yerine arkadaşlara uygunluk yerini aldığı ve uyum davranışın arttığı bir süreçtir. Bu bağlamda gençlere kaç yaşında böyle bir arayışa girerek gruba dahil olduğu soruları sorulmuş ve şu şekilde cevaplar alınmıştır;

Gençlerin ortalama liseye başladıktan birkaç ay sonra bu gruplara dahil olduklarını belirtmişlerdir. Ancak kendilerini tanımlayan gençler marjinal gruplara dahil olmadan önce de kendilerinin aynı şeyler yaptıklarını ancak sadece belli bir isimleri olmadıklarını söylemişlerdir. Bu anlamda kendilerini bu gruplara lise çağlarında yakın hissederek gençler aidiyet duygusu eksikliklerini marjinal gruplara dahil olmakla birlikte gidermektedirler. Marjinal gruplara dahil olma yaşlarına baktığımızda gençlerin ergenlik sürecinde yaşadıkları kişilik bunalımları ve kişilik arayışları ile bu gruplara dahil olduklarını görmekteyiz.

Bu bağlamda baktığımızda araştırma süresince söylediğimiz yaş oranları ile örtüşen araştırma sonucunu doğrulamış olmaktadır. Yani gençler ergenlik süresinde geçmişe oranla baktığımızda daha erken bir yaşta olan ergenlik sürecinde) kendini ispatlamaya çalışan gençler arkadaş ve arkadaş grubu arayışına girmiş ve aidiyet duygusu oluşturmaya başlamıştır. Genel açıdan baktığımızda örneklemimizde de Berende ve İsoe'nin çalışmasını destekler derecede uygunluk göstermektedir. Genel anlamda grubun içinde yaşları diğerlerine oranla daha küçük olan deneklerin daha sorgulayıcı oldukları gözlemlenebilir. Yaşı büyük olan denekler gruba daha uyumlu kabullenmiş ve bağlı olarak görülmektedir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken acaba bu gençler gerçekten yaşı gereği uyuma yatkın olduğu için mi gruba uyum sağlıyor yoksa yaşı daha küçük olanlara oranla daha uzun süredir gruba dahil olduğu için mi daha uyumlu? Bu sorunun cevabını elimizdeki verilerle tam olarak bulamamakla birlikte her iki açınında(hangisinin daha baskın olduğunu bilemesekde) geçerli olduğunu görmekteyiz.

Berenda(1950),Douvan ve Adelson(1966),Douvan ve Gold(1996) a göre; Uygunluk tartışmaları, ister istemez mantığa aykırı görünen durumları içermektedir. Ergenler, çocuklar ve yetişkinler gibi uyum sağlarlar. Hepimiz onların benzer şekilde giyindiklerini, benzer şekilde konuştuklarını, aynı şeylerden zevk aldıklarını, akran gruplarının etkilerine aynı duyarlılığı gösterdiklerini gözlemliyoruz (Akt. Dusek, 1987:35).Ergenlerde normlara uygun olma yetişkinlik ile paralel bir algıdır. Yetişkinlerin görüşü ergenin görüşünü yansıtmayabilir. Ergenin uygunluğu, kendilerini farklı ve ayrı insanlar olarak tanımlamak için gösterdiği çabanın bir sonucudur. Uygunluk bir normlar ve değerler bütününe rehberlik yaptığı gibi, aynı zamanda ergenlerin paylaştığı davranış şekilleri ve tutumlarına da rehberlik yapar.

Ergen topluluklarının büyük bir kısmını inceleyen Coleman (1961), sadece ergenlik topluluğu diye bir şeyin var olmadığını belirtmiştir. Belli ortak kültürel ve davranışsal ifadeler olduğu gibi ergenlerin düşünce, davranış, ve dünyayı algılayış şekillerinde önemli ölçüde farklılık vardır. Coleman, ergenlerin oluşturdukları değerlerin yapı ve sistemlerinin, yetişkin topluluklarında var olanlardan biraz farklı olduğunu ileri sürmüştür. Ergenlerin sosyal grup yapılan ve davranışsal alışkanlıkları görüldüğü gibi yetişkinlerinkinden oldukça farklıdır (Temel,2001:107).

Coleman'ın söylediği gibi ergenlik sürecindeki gençlik homojen bir yapı değildir. Bunun en iyi ispatı şuan Türkiye de var olan sayı olarak oldukça farklı ve çeşitli olan pek çok marjinal grup var olmasıdır. İşin en ilginç tarafı topluma karşı aynı direnişi gösterişi ruhsal anlamda aynı süreçten geçen gençler birbirlerine tahammül dahi edemiyor haldeler. Dışardan tüm marjinal gruplara aynı bakış açısı olması gençlerin en tepki gösterdikleri davranış olmaktadır. Bu bağlamda diğer grupları; çakma, bilgisiz,özenti gibi sıfatlarla tanımlamaktadırlar. Bu açıdan gençlere sorduğumuz diğer gruplar hakkındaki görüşleriniz nelerdir ve neden o grup değilde bu gruba dahil oldunuz sorumuza sert bir şekilde cevap verilmiştir.

*“Ben o eziklerle asla olmam!”, “onlar ne müzikden anlıyor nede kültürden!”,
“Onlar çakma biz olmaya çalışıyorlar ancak emo olamazlar!” gibi keskin ve
tepkili cümleler kuran gençler birbirlerine kızdıklarında diğer grupların ismini
söyleyerek hakaret ediyorlar.*

Bu açıdan baktığımızda aslında gençlik küçük küçük gruplar halinde bütünlük sağlamasına karşın ülkedeki gençler bütün olarak alındığında ciddi bir çatışma içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Akran grupları tarafından kabul edilme önemli ölçüde belli niteliklere sahip olmaya ve akran grupları tarafından onaylanan şekilde davranmaya bağlıdır. Yapılan birçok araştırma da sevilen ve sevilmeyen akranların özellikleri incelemiştir. Sevilen akranların, yakışıklı veya güzel, eğlendirici ve konuşkan olan ayrıca olumlu sosyal niteliklere sahip olan, yapıcı uygun davranabilen, ortak çalışabilen, neşeli ve mutlu, espri yeteneği olan ve kendine güvenen yardımsever, arkadaş canlısı kişiler oldukları bulunmuştur. Diğer taraftan sevilmeyen akranların ise; çirkin, utangaç, kaba, çocuksu, saldırgan, bozguncu, kavgacı, düşüncesiz, kendini beğenmiş, ve sorumsuz bireyler oldukları belirtilmiştir. Genellikle ergenler, kendilerine benzeyen ve kendi değerlerine benzer değerleri taşıyan akranlardan hoşlanmaktadır. Aynı zamanda ergenler, zeki ve kültürel olarak toplumda baskın durumdaki kültürden gelen akranlarını sevmektedir. Zekilik ve sosyal sınıfla grup içerisinde sevilme ve kabul edilme arasında olumlu bir ilişki vardır. Yetenekleri ortalamanın altında olan, okulda başarılı olamayan ergen, diğerlerinin bunların farkında olduğunu biliyorsa, sevilmeyen özellikleri (örneğin; sorumsuz olmak, utangaç olmak vb.) gösterebilir. Aynı şekilde alt sosyo-ekonomik düzeydeki bir ergenin, akran gruplarının kabul edilmesi orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki bir ergene göre daha düşük ihtimallidir (Akt. Dusek, 1987:36).

Kabul edilirliliğin ve sevilmenin belirleyicisi olan özelliklerden birisi de fiziksel çekiciliktir. Genel olarak toplumlarda erkekler kadınları fiziksel çekicilik temelinde seçerken, kadınlar erkekleri seçerken aynı derecede belirleyici değildir. Aynı zamanda şişman ve yüzünde sivilceleri olanlara, ergenlerin hoş olmayan davranışlar sergiledikleri bilinmektedir. Bu izlenimler fiziksel geçiciliğin kabul edilme ve grup içerisinde sevilmenin önemli bir belirleyici olduğunu göstermektedir. Sevilen ve sevilmeyen akranların diğer kişilik özelliklerini inceleyen birçok araştırma yapılmıştır (Akt. Dusek,1987:41). Daha önce de belirtildiği gibi çok fazla kabul edilen akranlar coşkulu, neşeli ve arkadaş, yanlısyken, daha az kabul edilen akranlar ise huzursuz ve düşmanca olarak gözlenmiştir.

Akran gruplarına kabulü etkileyen etmenler karmaşık olsa da, ergenlerle yaşayan veya çalışan kişilerin bu etmenleri bilmeleri gerekmektedir. Eğer bizler akran ilişkisinin kişilik ve

benlik kavramının gelişiminde ne denli önemli olduğunun farkına varabilirsek gereksinim duyulan değişikliklerin çeşidi de daha anlaşılır hale gelecektir(Temel,2001:108).

BÖLÜM 3: Gençliğin Psikolojik Açıdan Değerlendirilmesi

3.1.Ergenlik Süreci

Gençlik çağını oluşturan uzun yılları, birkaç alt döneme ayırabiliriz. Ergenlik belirtilerinin ortaya çıktığı, on iki-on beş yaşları ilk gençlik ya da yeni yetmelik adıyla bilinir ve olumsuz davranışların yoğun olduğu dönemdir. On beş-on yedi yaşlar arası, güvensizlik ve çekingenlik için belirgin olduğu yıllardır. On yedi yaş ve sonrası ise kendine güven ve gösterişin ağır bastığı asıl delikanlılık dönemidir.

Gelişme çağında olan ergenlerin içinde buldukları fiziksel,sosyal,duygusal,cinsel özellikler ve karşı karşıya kalabilecekleri değişimler hakkında bilgilendirilmeleri onların sorunlarını azaltır(Kulaksızoğlu,1982;32).

Çocukların ergenlik çağı, ana babalar için zor bir dönemdir. Yumuşak huylu bir çocuğun baş kaldıran bir ergen oluşunu izlemek sıkıntı verir. Özellikle tırnak yemek, burun karıştırmak ve çekmek, parmak çılatmak, ayak vurmak, boğaz temizlemek, surat asmak gibi davranışlara katlanmak kolay değildir. Ayrıca evde kardeşi ile sürtüşmek; yatağını, dolabını dağınık bırakmak, bağıra çağıra konuşmak, teyp veya radyoyu sonuna kadar açmak, dağınıklık, odasını boy boy resimlerle süslemek bunlara eklenebilir. Daha az sayıdaki gençte de bu özelliklerin aksine çekingenlik, mahcubiyet, gereksiz bir durgunluk ve içe kapanıklık görülebilir. Bütün bunlara, ergenlik çağının uyum tepkileri veya uyum güçlükleri demektediriz (Ünal,2007:51).

Ergenlik döneminden önce tam anlamıyla olgunlaşmış bir ahlâk yapısından söz etmek mümkün değildir. Zira bilişsel açıdan soyut işlemlere dayanan ahlâkî kabullerin kavranıp benimsenmesi ancak yeterli ve uygun bir bilişsel gelişimle mümkündür. Bu bağlamda ahlâkî olgunluğa yönelme, ergenlik dönemiyle birlikte ancak soyut düşünce gelişimine paralel olarak gelişebilir. Öte yandan ergenlik döneminde ahlâkî gelişim, dinî gelişim ile paralel bir yapılanma seyri gösterir. Bu bağlamda her iki süreç de birbirini hem destekler, hem de olgunlaştırır(Koç,2004;231).

Özdemir 15-17 yaş arası gençlerde yaptığı bir çalışmaya göre ergenlerin kimlik değişimi ile soyut düşünce yapıları arasındaki ilişkileri incelemiş ve kural yönelimli kişilik özelliğinin artması ile soyut düşünce yeteneğinde azalma olduğu,kural yönelimliliğin azalması ile ergende soyut düşünce yeteneğinin arttığı sonucuna varılmıştır(Özdemir,1995;64).

3.1.1.Ergeni Etkileyen Psikolojik Etmenler

Ergenlik dönemi gencin bireyselleştiği ve kendini kendine ve çevresine ispat etmeye çalıştığı bir süreçtir. Bu sebeplere pek çok anomi ve yabancılaşma davranışları gösterebilir. Ergenlik döneminde ortaya çıkan genel davranış kalıplarına kısaca değinmek gerekirse;

3.1.1.1.Gencin Uzaklaşma Eğilimi (Özgürlük ve Bireysellik)

Buluğ yıllarından itibaren ergenin bağımsız davranma eğilim,idealist biçimde düşünmesi,daha mantıklı biçimde akıl yürütmesi,cinsel bakımdan ortaya çıkan olgunluk belirtilerinin getirdiği yeni ihtiyaçlar ergenin başkaları ile ilişkilerini etkiler(Akay,1990;55).

Ergenler, aileden uzaklaşma eğilimi içerisine girdiklerinde ayrı yaşama arzusu gösterebilirler. Ayrı kalıp onların kurallarına aykırı veya fevri davranmak eğilimi içerisinde olabilirler. Böyle durumlarda, uzaklaşma imkanları yoksa aile içi çatışmalar sıklıkla yaşanabilir. Bulduğdaki bir kız veya erkek, zaman zaman başkalarından uzaklaşmak, kendisi ile baş başa kalmak istiyor gibidir. Ana babanın ve arkadaşlarının beraber olma isteğini reddedip içe dönebilir. Adeta vücudunda olup bitenlerin bir muhasebesini yapmak; onları gözden geçirmek ve yeni duygularına alışmak istemektedir (Ünal,2007:51).

Ergenlik dönemi,özerklik isteğinin arttığı bir dönem olarak da tanımlanır. Birçok araştırma, aile içinde ergenin özerkliğini kazanması ve bağımsızlık çabasının doğal olduğunu ortaya koymaktadır. Bu anlamda gencin çevresine çok büyük görevler düşmektedir. Bu süreç gencin bireyleşme ve kendini ispat etme ve kendini bulma süreci olduğu için bağımsızlık ve bireyselleşme eğilimi göstermeleri son derece normaldir. Bu açıdan gençlere aileleri ile birlikte vakit geçirip geçirmediklerini neler paylaştıklarını öğrenmeye çalıştık. Ancak kendini ispat çabasındaki genç aile ile dışarı çıkmaya bile büyüememe, çocuk kalma davranışı olarak baktığı için aileden uzaklaşma bu bağlamdada ciddi bir sonuç doğurmaktadır.

Bu sorumuza gençlerin baskın cevabı” biz çocuk muyuz ailemizle takılalım” olmuştur. Bu anlamda gençlerin yalnızca 2’si ailesi ile hafta sonları birlikte bir şeyler yaptıklarını belirtirken 3’ü ailelerinin çok yoğun çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ancak bu anlamda baktığımızda genel itibari ile akşamları evde geçirdikleri vakti gençler yeterli görmektedirler.

Ergenlerin bağımsızlığa ihtiyaçları da vardır, ancak bu aşamalı şekilde olmalıdır. Bu durum onların sahip olacakları özerkliktir ve bu özerklikle başarı bir şekilde mücadelelerini sürdürürler. Fiziksel gelişim, bağımsızlığın kazanılmasında yaş ile etkileşim içindedir.

Fiziksel olgunluk ile ailede karar alma konusunda ergen daha etkisiz duruma gelmektedir. Fiziksel olarak, akranlarına göre daha iri gösteren ergenlere, yetişkin muamelesi gösterilerek, yaşlarına göre daha fazla yetişkin sorumlulukları verilmektedir (Temel,2001:97).

Bireyler çocukluktan gençliğe geçtikleri süreçte benimsedikleri davranış kalıplarını sorgulamaya başlamıştır. Tamda bu zamanda bunu yapmalısın şeklindeki yönlendirmeler geçerli olmayacaktır. Buna ek olarak bunu yapmalısın çünkü... diyerek mantıklı bir açıklama gerektirmektedir. Bu bağlamda örneklemimizdeki gençler her hareketlerinin ailesinin belirlemesine ve bunun nedenini bile bilmemeleri gençlerin dert edindikleri ciddi bir sorun olarak göze çarpmaktadır.

Ayrıca ergenler bazı sosyal kuralları anlama yeteneğinde olup, esnektirler. Bu nedenle, neden böyle muamele gördüklerini soranlara isteğe dayalı cevaplar verebilirler. Bu durumda ebeveynler çocuklarına neden bu şekilde davrandıklarını açıklamak zorundadırlar. Eğer bu açıklamalar mantıklı ve nedenleri varsa, ergenler bu açıklamaları kabul edebilirler. Diğer taraftan ebeveynler otoriter ve mantıklı değilse, aralarında ki çatışma büyüyebilir (Dusek,1987:26).

3.1.1.2.Gencin Tepkiselliği

Ergenlik dönemindeki çocukların davranışlarının temel noktası tepkiselliktir. Daha önceki uyumlu çocukların hemen her şeye tepki gösterir hale gelmesi, yakınındaki yetişkinleri çoğu zaman telaşlandırır. Genç öyle tepkiler verir ki herkes tarafından onaylanan doğruları bile yanlış diye iddia eder. Bu tutumdaki amaç, gencin kendini ve fikirlerini gösterme çabasıdır. Bu çaba, çoğu zaman ana babalar ve bazen de öğretmenler için zorlukları beraberinde getirir. Evrensel değerlerin bile gencin yanında önemini yitirmesi, hazırlıksız yetişkin tutumlarıyla karşılaşınca iletişim bağlarının kopmasına sebep olur. Şaşırtıcı yanlış bir davranışla her zaman karşılaşmak mümkündür.

Böyle durumlarda ana babaya düşen görev, ergene karşı kabul çizgisini biraz esnetmektir. Beklenmedik davranışlar karşısında yanlış tutum sergilenmemelidir. Uç bir davranış sonucunda, özür dileme beklenmemelidir. Çünkü genç, yanlış davranışından dolayı pişmanlık duyar, fakat bunu belli etmez. Hatta arkadaşlarının yanındaysa konumunu kaybetmemek için pişmanlık yerine tam tersi bir tutumun içine girebilir. Ergenlik dönemindeki gencin doğru ile yanlış, iyi ile kötü arasındaki farkı bildiği unutulmamalıdır (Ünal,2007:52).

Örnekleme aldığımız gruptaki gençler ailelerinden bir çok dert yanan ve kendilerini anlamadıklarını belirten gençlerdir. Bu açıdan baktığımızda gençlerin bakış açısından aileleri ile ilişkilerini anlamaya çalıştık. Burada aile ilişkileri iyi gençlerinde marjinal gruplara katılma oranlarını bulmaya çalıştık. Gençlerin aileleri ile ilişkilerini sorguladığımızda;

Gençlerin hemen hemen hepsi aileleri ile çok sık tartıştıklarını belirtmiştir. Bu anlamda baktığımızda olumlu tartışmalar gencin kişiliği için son derece önemli olmaktadır. Ancak diğer türlü baskıcı ve yargılayıcı tartışmalar hem genç hem de aile için olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Gençlere genelde hangi konular üzerine tartıştıklarını sorduğumuzda ise;

Örnekleme grubumuza baktığımızda tartışmaların genel konuları dış görünüş, dinledikleri müzik, dersler, eve geliş gidiş saatleri ve geleneklere uymama, saygısızlık gibi konular üzerine olmaktadır.

Bu süreçte genç doğru bulduğu konularda bile aksini savunabilir bunun başlıca sebebi o konuda kendini gösterebilme, kendi fikri olduğunu topluma anlatabilme ve etrafındaki kişilerden farklı düşündüğünü anlatabilme çabasının tezahürüdür. Bu süreçte eğer genç ciddi bir karşı tepki ile karşılaşır içine kapanıp aile ve diğer bireyler ile iletişime kendini kapatabilir. Bu anlamda bir önceki başlıktan da anlayabileceğimiz gibi genç kendini ifade edemeyince kendini ifade edebileceği arkadaş gruplarına doğru eğilim gösterir. Böylece de gencin aileden uzaklaştığı durumlar ortaya çıkar.

3.1.1.3.Gencin Can Sıkıntısı

Ergenlikteki değişikliklerden birisi, can sıkıntısıdır. Ergenlik sürecinde genç alıştığı birçok durumdan ayrılır. Bu nedenle de tepkisel olabilirliğinden bahsetmiştik. Genç bu değişikliklerle karşılaştıkça sıkıntıya girer ve amaç, nedensiz bir can sıkıntısı hisseder. Değişim korkutucu ve can sıkıcıdır. Artık ders çalışmak, bilgisayarda oyun, televizyon seyretmek çocukluktaki gibi tat vermeyebilir. Yetişkinlerin de canı sıkılır; ama kendilerini harap etmezler. Ergen, geleceği hemen yakalamak ister; ara sıra görülen can sıkıntısının hayatın tabu ve kaçınılmaz bir parçası olduğunun farkında değildir. Bir de yaşadığı can sıkıntısını, hiç bitmeyecekmiş gibi algılar. Bu durumda da sinirlilik, huysuzluk ve halsizlik belirtileri ortaya çıkar. Hiçbir şey yapmaz hale geldiği gibi herkesi bu durumdan sorumlu tutar. Geçmişten günümüze doğru baktığımızda gençlerin gün geçtikçe ergenlik dönemlerini

daha sorunlu geçirdiğini görmekteyiz. Bunun nedenleri araştırıldığında gençlerin yapısının, toplum ve dünya düzeninin değiştiğini görüyoruz. Teknolojinin gelişmesi günümüzde ki ergenliğin farklılaşmasının en önemli sebeplerinden biridir. Çünkü gence empoze edilen bir ergenlik tezahürü bulunmaktadır(Ünal,2007:51).

Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ve gençlerin arasında yaygın şekilde kullanılması önemli bir değişkendir. Medya ciddi manada bir davranış ve hayat kalıbı çizer. Ve bir balon oluşturur. Çocuklara verdiği dünya aileler tarafından gerçekleştirilemeyeceği için çok büyük problem doğurmamaktadır. Yetişkinler bu durumla baş etmeyi öğrenmişlerdir. Ancak arada kalan dönemdeki gençler hayal dünyalarındaki dünyayı gerçekleştirmeye çalışırken ailelerinin yapamadıklarını eleştirir ve daha değişik bir dünya kurmak istemektedir. Bu anlamda kitle iletişim araçlarının bu kadar gelişmediği dönemlerde gençlerin hayal dünyaları sınırlıyken artık günümüzde yetişkinlerin bile hayal edemeyeceği bir dünya empoze edilmektedir. Bu gerçekleşmesi zor olan hayat şartlarını elde edemeyen gençler umutsuzluğa düşebilir.

Medya gencin sıkıntısını arttırır. Çünkü medya, belirgin davranış, kalıplarını ergenlere aşlamaktadır. Mesela can sıkıntısını, televizyonda gördükleri gibi kızlı erkekli gruplarla, ellerine alacakları kadehlerle giderebileceklerini zannetmektedirler (Ünal,2007:51). Televizyon internet gibi pek çok iletişim aracı gençlerin devamlı etkileşim halinde oldukları araçlardır. Gençlik döneminde kendine örnek ve rol model arayan genç kitle, iletişim araçlarında ki yaşam şekilleri ile kendilerini bütünleştirirler. Bu sebeple de sanatçı hayranlığı ve rol model almalar bu süreçlerde artmaktadır. Teknoloji ve ergenlik süreci, ilişkisine çalışmamızın bu kısmında kısaca değindik ancak ilerleyen sayfalarda ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

3.1.1.4.Gencin Kaygısı

Kaygı nedeni açıkca tanımlanamayan tedirgin edici bir duygu veya mantıksız korku olarak tanımlanabilir. Günlük dilde tasa kelimeside kaygı yerine kullanılmaktadır.Kaygı insana has bir duygudur(Cüceloğlu,1991;277).

Ana babanın, genci istediğinden farklı alanlara yöneltmesi; onlardan, yapabileceğinin üstünde görevler beklemesi; onu aşağılaması, akranları yanında kaba davranması, sık sık eleştirmesi ve çocukların yanında birbirleriyle tartışmaları, kaygı meydana getirir kaygı ve heyecan ise

telaşı artırır; arkasından, genci sıkıntıya sokan "ergen sakarlığı" ortaya çıkabilir (Ünal,2007:56).

Diğer taraftan gencin bireysel kaygı nedenleride vardır. Özellikle ölüm korkusu liseli ergenlerce çok az ifade edilmesine rağmen ölümden sonrasına dair kaygılar üst düzeyde bulunmuştur(Özkan,1984;82).

İnsanın üzerindeki gözler ve denetim arttıkça kendini daha rahatsız hissedecek ve daha çok hata yapacaktır. İzlendiğini ve denetlendiğini hisseden genç bu manada özgürleşemeyecek ve sorumluluk sahibi olamayacaktır. Bu bazende asilik olarak geri dönecektir.

Asi davranışları olan gençlere ilgilenip konuşulduğunda ,bu davranışlarında azalma olduğu görülmekte daha uyumlu olmaktadır.Oysa davranış bozukluğu tanısı konmuş ergenlerin olumsuz ve sosyal yönden bozuk davranışlarının yetişkinin gösterdiğiolumlu yaklaşımlar sonucundada azalmadığı ifade edilmektedir(Yavaş,1996;81).Bu bozukluğun görülme sıklığı açısından 2. sırada geldiği ve yetişkinlikteki antisosyal davranışların temelini oluşturduğu belirtilmiştir(Güleç,1991;56).

Şu soruları sormamak lazım: "Ne oldu sana? Niye bir türlü rahat durmuyorsun? Ne hallere düştün?" Çünkü cevap alamazsınız. Anlatacak durumda da değildir. Genç bu süreçte kendine bile yabancı olduğu için bu sürede sorulan bu tür soruların cevabını verebilecek ruhsal durumda değildir. Gençlik ve ergenlik süreci gencin kendini ispatlamaya çalıştığı dönem olduğu için gence daha toleranslı davranılması gerekmektedir (Ünal,2007:56).

Bu dönemde ailenin çok anlamlı ve bilgili adımlar atması gerekmektedir. Ancak bu süreçde ailede ciddi anlamda bunalımdadır. Çünkü ellerinin altındaki her an davranışlarını kontrol altında tuttukları çocuğun yerini kendi kararlarını almak isteyen bir birey gelmiştir. Bu açıdan aileninde çok sağlıklı bir süreç içinde olduğunu söylemek zordur. Aileler için genç asla büyümeyecektir gençde büyüdüğünü açıklamaya çalışırken ciddi anlamda çatışmalar doğabilir.

Gence verilen tepkiler son derece önemlidir. Çünkü genç soruları kendini sorgulama olarak gördüğü için sert olarak tepki verebilir ve kendi kaygılarını ailesinin anlamadığını düşünerek aileden uzaklaşabilir. Bu süreçte gencin kaygılarını paylaşmalı ve yargılamadan destek olunabilmelidir (Ünal,2007:57).

Gence verilen öneriler de genç tarafından tepki ile karşılanabilir. Çünkü; genç hayatıyla ilgili olayları yaşayarak öğrenmeyi tercih eder. Denemeler yapacaktır; acıyı ve tatlıyı tadarak öğrenecektir. Bu durumda açıklamaların hiç faydası olmaz. Ana babalar, gencin huzursuzluğunu hoş görmeli, yalnızlığına saygı göstermeli ve kabul edip kendi meraklarını yenerek yardım etmelidir. Bununla beraber gencin tamamen kendi dünyasına çekilmesine göz yumulmamalıdır.

3.1.1.5.Gencin Dağınıklığı

Ergenlik; düzenlilikten düzensizliğe, sonra yeniden düzenliliğe geçiştir. Ergenlik; her gencin, kişiliğini yeniden kuracağı sağlıklı bir çılgınlık durumudur. Ergenlerde düzensizlik, temizlikte dikkatsizlik, eşyaları sağa sola atmalar görülebilir. Tabi, bazen tam tersi de olabilir. Ergenlerin dağınıklığını, normal kabul etmek gerekir. Bunun sebebi; kurallara uymadığını göstermek, biraz vurdumduymaz bir imaj meydana getirmek, biraz da arkadaşlarına benzeme isteği olabilir. Onun için ergenden, aşırı düzenli ve dakik olması beklenmemelidir (Ünal,2007:57).

Araştırmamızda örneklem gruba sorduğumuz tartışma nedenlerinin başında gelen konu düzensizliktir. Hareketlerdeki düzensizlikler, hayatlarında ki belirsizlikler ve düzensizlikler ergen ve aileleri arasındaki tartışmanın temel sebeplerini oluşturmaktadır.

3.1.1.6.Gencin Çalışma İsteksizliği

İnsanlar zaman zaman çalışma isteksizliği yaşayabilir. Halsizlik ve isteksizlik ciddi anlamda insanı etkileyen bir etkidir. Bazen psikolojik olarakda insanlar isteksizlik yaşayabilmektedir. Bu isteksizlik özellikle gençlik zamanlarında daha fazla olabilmekte genç hiçbir şey yapmadan günler geçirebilir. Bu durumun vücutta ki gelişmelerden dolayı yorgun hissetme, ve psikolojik olarak yeni duruma alışamama gibi pek çok nedeni olabilir. Ancak ergenlik ve gençlik süreci toplum tarafından gençten birçok görev beklenen bir süreçtir. Özellikle ülkemizdeki eğitim sistemi bu dönemlerde gençlerin sıkı bir şekilde ders çalışması gerektirmektedir. Ailelerde bu açıdan gençleri yönlendirmeye çalışmaktadır. Ancak içinden gelmeyen genç bazen karşı çıkıp kavga ederken bazende ciddi rahatsızlıklar geçirmektedir. Örneklemimizdeki gençlerin bu konuda neler yaşadığını öğrenmeye çalıştık. Gençler ailelerinin en çok tepki gösterdikleri konu olarak bu durumu belirtmişlerdir.

Bu soruda farklı cevaplar almış olsak da genel kaygı gençlerin okul başarısız ve dersleri üzerinedir. Bu anlamda gelecek kaygısı olan aileler gençlerin ergenlik sürecinde ki tembellik süreçlerine dayanamamakta olup devamlı çalışması gerektiğini ileri sürmektedirler. Bu da gençlerin üzerinde bir baskı olmaktadır. Bu anlamda en çok çatışma dersler konusunda yaşanmaktadır. Örneğimizdeki gençlerin 17'si dersler konusunda çatıştıklarını söylerken diğer 3'ü giyim ve saygı konularını belirtmişleridir.

Hızlı büyümenin olduğu dönemde ergenin, bir miktar durgun ve atıl olduğu, adeta hareket etmeye üşendiği zamanlar vardır. Çalışırken ve oyun oynarken yorulur ve çalışmaya karşı daha az isteklidir. Vücut enerjisi, sanki büyümeye harcanyor gibidir. Okuyan gençlerin yedinci sınıftan itibaren sınıflarda ders başarısının düşmesi, biraz da buna bağlanabilir. Derslerine çok düşkün olan bir çocuk, birdenbire bu tutumdan vazgeçip ders çalışmayı reddedebilir.

Ancak genel itibari ile baktığımızda okul başarısı toplumsal uyum ile ilişkilidir.

Okul başarısı yüksek olan öğrencilerin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin yüksel olduğu bildirilmektedir(Balabanlı,1990;21).

3.1.1.7.Çalkantılı ve Çelişkili Durum

Gençler, ergenliğe adım attıkları ilk yıllarda, çocuksu davranışlar sergileyebilirler. Bir bakarsınız; iki yaşındaki bir çocuk gibi yerlerde yuvarlanıp gülerler; bir bakarsınız; tam bir yetişkin gibi davranırlar. İlgi ve sevgiyle iletişim kurdukları insanlara karşı bir süre sonra kin ve nefret duyarlar. Öfkelendikleri kişileri beğenip yüceltirler, çekinip korktuklarına sokulup yaklaşırlar. Burada, ana babanın bilmesi gereken husus; çocuğa bu geçişteki mantıksız davranışlarını, kınamadan atlatabilmesi için zaman tanımaktır (Ünal,2007:59).

Gençlerin duygu yoğunlukları hem fiziksel hemde psikolojik olarak özellikle ergenlik döneminde hızlı değişimler göstermektedir. Buda gencin tutarsız tepkiler vermesine neden olabilmektedir. Bu açıdan bu süreci iyi değerlendirmeli ve gençlerin klişiliğinin oturması için bu değişimleri anlkayıyla karşılamalıyız.

Ergen bazen neşeli atak, dışa dönük, konuşkan, bazen somurtkan, içe kapanık tembeldir. Bazen saygısız davranır, bazen de kibar. Dağınıktır; bakarsanır tertipli kesilir. Kararlı iken

kısa süre sonra kararsız hale gelebilir. On sekiz yaşındaki bir gence, kişiliğini tanımlaması söylendiğinde şu olumlu özellikleri sıralamış: "Bazen dikkatli, cesur, akıllı, çalışkan, dost, yardımsever, nazik, sadık, becerikli, titiz, söz dinler, terbiyeli, güvenilir, ciddi, uyanık ve tatlı olurlar." Bülüğdan başlayarak ergenin duygularının yoğunluğunda artma olur. Üzüntü, sevinç, öfke, korku gibi duygularını ifade ederken bu yoğunluk göze çarpar. Artan duygululuk ve coşku hali ergende, duygularını dışa vurma ve ifade etme ihtiyacını doğurur. Olumsuz duygular; el, kol hareketleri, yüz ifadesi ve bağırma gibi sözlü ve sözsüz davranışlarla dışa vurulurken heyecan, coşku ve karşı cinse yönelik duygular; hikâye yazma; hatıra defteri tutma aracılığıyla kâğıda yansıtılır(Ünal,2007:59).

Bu değişimin temel sebepleri bedenini değişimi ve gelişimi, cinsel olarak hisler, toplumsal olarak görevler gibi pek çok konuda genç tutarsızlaşarak bunalacaktır. Ruh olarak gelişim bedensel gelişmeye paralel olarak gidememektedir. Genç bu anlamda bir denge kurmaya çalışmaktadır ancak bu da pek mümkün olamamaktadır. Davranışlarındaki tutarsızlık, tepkilerindeki değişkenlik, duygularındaki iniş çıkışlar, hep yeni bir dengeyi kurmaya yöneliktir. Ergenlik döneminde vücut, enerjisinin büyük bir kısmını, cinsi büyüme ve olgunlaşmaya sarf ettiğinden, gencin dengeli beslenmesi gerekir. Açlık dürtüleri sık hissedildiğinden bunu bastırmak için abur cubur yeme eğilimi artar. Genç, engellenmek istenirse öfkesi artar. Bu hal geçici olduğundan sabırlı olmak gerekir. Bu bağlamda gençlerin içinde buldukları duygu yoğunluğunu sorduğumuzda;

Bu soruya gençlerin hepsi evet cevabını vermelerine karşın aşırı duygu yoğunluğunu tanımlama şekilleri birbirlerinden farklı olmaktadır. Bu açıdan gençlerin bazıları kendinde ki bu dalgalanmayı “ bir gün bir arkadaşımı çok severken ertesi gün sinir olabiliyorum” diye yorumlarken bir diğeri” herkes üzerime geliyor gibi hissediyorum bir an kahkahalar atarken hemen arkasından ağlama krizlerine girebiliyorum”, “özellikle ailemle tartıştıktan sonra ölmek istiyorum beni onlar bile anlamıyor” gibi yorumlamaktadır. Gençlerin bu süreçte en küçük bir problemi bile büyüttükleri görülmekte olup duygusal anlamda bir boşlukta oldukları fark edilmektedir.

Ergenlik döneminde, çocuğun duygusal değişimleri, ev içinde ve dışında onaylanmayacak davranışları, ebeveynlerde sıkıntı oluşturur. Buna rağmen ebeveynlerin, daha çok hoşgörü ve sabırlı olması gerekmektedir. Onlara, önemli oldukları, sevildikleri ve her ne olursa

olsun yanlarında olunacağı hissettirilmelidir. Bazı problemlerin çözümü için zamanın gerektiği bilinmelidir. Ancak Ebeveynlerin bilmesi gereken başka bir husus gençliğini yaşıyor diye ergenlerde beliren her aykırı özelliği, sağlık göstergesi olarak kabul etmenin imkansızlığıdır. Ayrıca ergenlerin duygularındaki değişimlerin hızında ve düzensizliğinde bireysel farklılıkların rolü de olabilmektedir(Ünal,2007:59).

3.1.1.8.Gencin Mantıksal Çerçevesi

Ergen denince, hep olumsuzluklar akla gelmemelidir. Ergen, zihnen çok hızlı gelişmektedir. Olayları dürüstlük, adalet ve bağlılık gibi soyut kavramlar içinde düşünmeye başlar. Ergenin muhakeme yeteneği de gelişmektedir. Artık mantıklı düşünebilmekte ve farklı durumlarda meydana gelebilecek sonuçları, mantık çerçevesinde görebilmektedir. Bu durum ise evde tartışmalar meydana getirebilir. Ana babalar, ergeni "tartışmayı seven" birisi olarak algılamamalı, çocuklarıyla anlamlı sohbetler gerçekleştirebilmelidir. Ana babalar, anlayışsız davranırlarsa düşmanca ilişkiler gelişebilir; ergen, zihnini geliştirmek için baslıca yollara başvurabilir. İradenin terbiyesi için en uygun yaşlar on üç-on dokuz arasındadır. Evde iyi bir iletişim, aile toplantıları ve eğitime katkıda bulunan manevi yönleri güçlü arkadaş grupları bu konuda önemli rol oynar. Bu yaşların bitiminden sonra iradenin terbiyesi oldukça zordur; fırsat kaçırılmamalıdır(Ünal,2007:60).

Bu bağlamda genç sorgulamayı ve muhakeme yapmayı öğrenmektedir. Bu nedenle bu süreçte gence mantıklı ve sabırlı bir şekilde yön vermek kişiliği açısından sonraki dönemlerde son derece önemli olacaktır. Gencin doğru yönlendirilmesi ve yeteneklerine göre yönlenebilmesi bu süreç için son derece etkili olacaktır.

3.1.1.9.Gencin Suç Eğilimi

Ergenlik çağı, en fazla ilköğretimin ikinci kademesi ve lise öğrenim dönemlerini kapsadığı için davranış bozukluklarının çoğu ve özellikle başlangıcı, okul uyum problemleri olarak görülür. Önceleri, okulda ve sınıfta basit yaramazlıklar, komiklikler veya haylazlıkla dikkatleri üstüne çekme, dersleri asma, fırsatını bulunca bir iki derse girmeme; sonra okuldan kaçma, okul eşyasına zarar verme, okul kurallarını çiğneme, okulda kavga gibi disiplinle ilgili önemli çatışmalar çıkabilir. Genç çocuktaki böyle olumsuz yönelme önlenmezse uyumsuzluk kronikleşir; davranış bozuldukları okulun dışına taşmaya başlar. Tabii, okuldan uzaklaştırma

gibi cezalar gelebilir. Böyle durumlarda genç, ailesi tarafından da hor görülebilir. Bazen de aile, okulu suçlayarak gencin uyumsuz davranışlarını bilmeden destekleyebilir (Ünal,2007:59).

Ergenlik sürecinde arayışta olan genç çılgınlık olarak suça yönelme eğilimi gösterebilmektedir. Gençler için çılgınlık olarak görülen davranış kalıpları toplumsal norm ve kalıplar açısından ciddi bir suç olabilir. Bu açıdan gencin ailesinin devamlı kontrol halinde olması gerekmektedir. En önemli kısmı gence belli etmeden bir denetim mekanizması oluşturarak genci kontrol etmektir. Çünkü kontrol edildiğini anlayan genç hırçınlaşarak daha büyük tepkiler verebilir. Davranış bozukluğu içine girmiş olan gençlerin bir kısmı okulu bırakma eğilimi gösterebilirler. Ve bu gençler böylelikle daha aşırı davranışlar için hazırlık safhasındadırlar. Kavga ve şiddet gibi eğilimler gösterebilirler. Dolandırma, çalma, gasp, araba çalma ve cinsel sapma gibi suçlar, ağır davranış bozukluklarının son durağıdır. Uyum sorunlarından ortaya çıkan bu tür davranışlar bir süre sonra ciddi boyutlara ulaşabilir.

Birçok ebeveyn, ergenlerin ilk hatalarında aşırı tepki gösterirler. Okuldan ilk kaçış, arkadaşıyla yaptığı küçük bir kavga, gence pahalıya mal olabilir. Özellikle babalar, anlayıp dinlemeden bağırıp çağırmaya, dövmeye başlayabilirler(Ünal, 2007:50). Ergenlik dönemine giren gencin evdeki çocuksu ve şımarık davranışlarına bakarak dışarıda ve çevrede de öyle davrandığını sanan ebeveyn endişeye kapılır. Hâlbuki genç, başkalarının yanında daha sorumlu ve olgun davranabilir.

Ailelerin suçdan korumak için çaba gösterirken genci belirli bir fanus içinde yaşamaya zorlayabilirler. Kötü arkadaşlarına uymaması için, her nazını çekmeye hazırdırlar. Ancak burada gerekli olan sağlam bir iletişim ve uzaktan denetim. Örneğimizdeki gençlerin yaptıkları en büyük çılgınlıkları sorgularsak;

Bu soruya aldığımız cevaplar genel olarak toplum tarafından suç ve saygısızlık olarak görülen olaylardır. Ancak bu gençler için eğlence ve cesaret olarak görülmektedir. Öncelikle belirtmem gerekir ki bu soruya gençlerden cevap alabilmek oldukça zor olmuştur. Gençleri isimlerini yazmayacaklarıma ikna ettikten sonra cevapları alabildim. Genel açıdan gençlere hiçbir fayda sağlamayacağı ancak eğlence cesaret ve toplum değerlerinin dışına çıkma isteği gençlere bunları yaptırmıştır. Örneğimizdeki gençlerin anlattığı kadarıyla yaptıkları en büyük çılgınlıklar “ oturdukları kafeden tuzluk çalmak, ya da bardan

bardak çalmak” olduğunu belirtmişlerdir. Ya da kendi aralarında girdikleri bir iddia için hiç tanımadıkları insanlara gidip konuşmaya başlamaları olduğunu söylemektedirler. Bu açıdan hem kendi cesaretini ölçmek hem de arkadaş grubunda cesur kişi olarak kabul görmek için bu tür marjinal davranışlar sergilemişleridir. Bu açıdan gençler aslında farkında olarak ya da olmadan bazı davranışları ile suç işlemektedirler.

Bu açıdan Türkiyede bulunan emo’lar ile ilgili bir haberde bu bakış açısına örnek olarak verilebilmektedir.

Örneğin;3 Temmuz 2009 tarihinde Star Güncel isimli gazete de çıkan haber buna örnek olarak verilebilir.

“Kayıplara karışan ve 7 gün sonra bulunan iki kızın emo denilen akımı takip ettikleri ortaya çıktı. Vatan'ın haberine göre , İstanbul'da evlerinden ayrılan ve 7 gün sonra İzmir'de bulunan 13 yaşındaki Büşra Ertav ve 14 yaşındaki Cansu Bal'ın emo denilen 'duygusal çocuklar' akımını takip ettikleri ortaya çıktı. Büşra ile Cansu, İstanbul Bağcılar'da evlerinden 'Dolaşmaya gidiyoruz'diye çıktıktan sonra kayıplara karışınca büyük bir endişeye kapılan aileleri polise başvurmuştu. Tam bir hafta boyunca polisi ve Türkiye'yi ayağa kaldıran küçük kızlar, 7 gün sonra İzmir'de bulundu. Ailelerine teslim edildiklerinde verdikleri cevap, “Çok sıkılmıştık, bir delilik yaptık” oldu. Sadece yaptıkları 'delilik'le değil farklı kıyafetleri, kendilerine özgü tarzlarıyla da dikkatleri üzerlerine toplayamışlardı (<http://www.stargazete.com/guncel/nedir-bu-emo-dedikleri-haber-198417.htm/12.01.2011>).

3.1.1.10.Gencin Beğenilmeme Korkusu

Gençlerin kendini keşfettiği bu dönemde cinsel anlamda bir farkındalığa sahip olmaya başlaması beraberinde beğenilmeme endişesini de getirmektedir. Hem fiziki anlamda hemde ruhsal anlamda ki değişimlere alışmak genç için ciddi bir zaman almaktadır. Bazı gençler vücudundan utanıp saklama çabasına girmesine karşın bazıları daha ön planda olması için çaba göstermektedirler.

Öz güven, gencin içinde var olan bir güç kaynağıdır. Ergenlik döneminin başladığı ilk yıllardan itibaren kişilik gelişiminin yavaş yavaş tamamlandığı on sekiz yaş dönemine kadar her an, bu güce ihtiyaç duyar. Ergenlik döneminin gence yaşattığı pek çok problem, sahip olunan güçlü bir öz güven sayesinde kolaylıkla aşılabilir. Hayatın ilk yıllarından itibaren

desteklenen özgüven, ergenlik döneminde gençlerin en büyük yardımcısıdır. Büyük sıkıntılar ve depresyonlarla karşılaşan gençler, bilmeliyiz ki ergenlik dönemine, öz güven eksikliğiyle girmişlerdir(Ünal,2007:114).

İnsanları araştırdığımızda ciddi düzeyde bir özgüven eksikliği olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakarsak özgüvenin tam anlamıyla geliştiği zaman olan ergenlik süreci özgüvenin ve kişiliğin oturduğu bir zaman dilimidir. Küçük yaşlarda oluşan özgüven duygusu ergenlik sürecinde şekil alarak oturmaktadır.

Ergenin, kendini değerli görmesi, kendine güvencesi, kabiliyetlerinin olduğuna inanması, bedenini beğenmesi, beğenildiğini düşünmesi, ikili ilişkileri, cinselliği gibi birçok konuda belirleyici rol oynamaktadır(Ünal,2007:114).

Kendine güvensiz yetişen genç utangaç olur. Utangaçlık davranışı, kendine güvensizlikle ilgilidir. Utangaçlık, ergenlik döneminde yeniden ortaya çıkar. Bir süre sonra ise yerini, kendine güven duygusuna bırakır. Çocukluk döneminde olduğu gibi bu dönemde de ergenin üzerine gitmemek, utandırmamak, aşağılamamak ve kızmamak gerekir. Utangaçlığın azalması için zorlama yapılırsa ergende, içe dönük davranış bozuklukları görülebilir.

Ergenlik döneminde gençler, ana babalarından bağımsızlaşmak ve kendilerini ispat etmek için, genellikle okulda, bir arkadaş grubuna dahil olmayı ve o grubun ölçülerine göre hareket etmeyi tercih ediyorlar. Bunun sonucunda genç davranış kalıplarını deneme yanılma yolu ile oluşturmaktadır. Fakat bu safhada, onlar için oldukça korkunç görünen bir tehlike grup içinde kabul görmeme ve alaya alınma. Böyle bir durumda grubun genel alışkanlık ve tavırlarına uyum sağlaması gerektiğini, aksi takdirde dışlanacağını düşünür. Eğer sigara, alkol, uyuşturucu gibi alışkanlıklar, grup içinde davranış prensibi olmuşsa ve grubun elemanı olmamanın şartı gibiyse bu şartı yerine getirmeyip gruptaki yerini kaybetme endişesi, gence, uyuşturucunun ömür boyu sürecektiklerinden çok daha korkunç gelebilir.

Ana babalar farkında olmadan çocuklarını, kendilerinden ve evlerinden soğuturlar. Bir insanın, kendisini güvende hissetmesinin sırrı "ait olma" duygusunun içinde yatar. Sevgiyi geri çekme tehdidi veya "Böyle yaparsan eve gelme!", "şu halinle seni odamda görmek istemiyorum!" gibi sözler, ait olma duygusunu büyük ölçüde yaralar. Çocuk, kendisini farklı, itilmiş, kabul edilemez ve istenmeyen birisi gibi hisseder. Kendinden şüphelenmeye başlar ve bir problemi olduğuna inanmaya başlar(Ünal,2007:115). Sonrasında ise aileden uzaklaşan

genç kendisine ağır sorumluluklar vermeyen ve kendisini anladığını düşündüğü arkadaş grubuna ait hisseder. Böylece genç aileden kopmuş toplumsal davranış kalıbı olarak arkadaş grubunu benimsemiştir. Burada asıl problem gruptaki her üye ergen ve genç olduğundan sapkın davranışta bulunma olasılığı artmaktadır.

Ergen çocuklarımız, kendilerini tarafımızdan reddedilmiş hissederlerse onlara ulaşmamız zordur. Çünkü açıkça ailesi tarafından sevilmediğini düşünmektedir. Reddedilmiş çocuklar, her yerde kendine güven eksikliği, yetersiz ahlaki gelişim, stresle başa çıkmada zorluk ve cinsel kimlik karmaşası gibi sayısız psikolojik problemin tehdidi altında yaşamaktadır.

Genel olarak ergenlik sürecinde geçirilen süreçleri kısaca inceledik. Gencin bu dönemde normalden daha farklı bir yapıya sahip olduğunu ancak bunun geçici olduğunu görebiliriz. Önemli olan bu süreç içerisinde sağlıklı bir birey olabilmesi için sağlıklı bir süreç sağlayabilmektir. Bu anlamda aileler oldukça zorlanabilir çünkü değişen toplum düzeni aileyi de yabancılaştırdığı için kendi ergenlik dönem sorunları ile kıyaslayan ebeveynler çok sert tepkiler verebilir buda gencin kişilik sürecinde son derece önemlidir.

Araştırmamızın bu kısmına kadar gencin psikolojik olarak bulunduğu durum ve geçirdiği evrelere yer verdikten sonra dönemin toplumsal boyutunu aşağıda inceleyeceğiz.

Gençlerin genel anlamda baktığımızda dış görünüşe bu kadar önem vermesinin altında beğenilmeme korkusu yer almakta olup diğer açıdanda davranışları ile de hem karşı cinsin hem de arkadaş grupları tarafından beğenilme ihtiyacı duymakta olup böylece arkadaş grubunun içinde saygın bir yere sahip olma çabası vardır. Çünkü gördüğüm kadarıyla bu arkadaş gruplarında sözü geçen belli kişiler var olup tüm grubun ciddiye almadığı gençlerde vardır. Tamda bu anlamda gençlerin beğenilme isteği takdir görme isteği grup içinde iyi bir yer edinme ile doğru orantıdadır.

3.2.Benlik-Kişilik-Kimlik Kavramları

Kişilik toplumsal anlamda bireyin kendini tanımlama şeklidir. Kişiliği toplumsal çevre ve etkileşim ile açıklamaya çalışan Aport ise, kişiliği bireyin içinde olan ve onun çevresi ile kendisine özgü uyumunu sağlayan psikolojik sistemin dinamik organizasyonu olarak tanımlamaktadır. Yani kişilik bir şeydir ve bir şeyler yapar. Yapılan eğilimin başkaları üzerine bıraktığı izlenim, etki kişilik olmaktadır. Çevremize uyum sağlama süreci ve bu sürecin ürünü olan uyum eylemlerimiz, kişiliğimizi oluşturur. Bu görüşe göre, çevrenin

gelişmesi ve başkalarının eylemlerimize bakışları ve değerlendirmeleri kişilik gelişimimizi etkilemektedir. Freud ise kişiliği psikoanalitik (çözümleyici) yaklaşımı ile açıklamaktadır. Freud'un kişilik sisteminin, ruhsal yapı dağılımının temel bölümleri id, ego ve süperego olmaktadır. İd(alt benlik) temel, ilkel yapı ve gereksinimleri, dürtüleri; ego(benlik) eğitim ile gelişen çevreyi, değerleri düzenleyici dengeleyici sistemi; süperego(Üst Benlik) ise, toplumsal kuralları, ahlakı, uyulması gereken yasakları ve değer yargılarını oluşturmaktadır. Bu bölümlerden oluşan sistemin işleyişi ve ortaya çıkan denge ve dengesizlik, kişiliği oluşturmaktadır(Özoğlu, 1985:28). Freud, kişiliği gelişim açısından inceleyen ve kişiliğin temel karakter yapısından bebeklik ve çocukluk yıllarının önemini belirten ilk psikolojik kuramcıdır (Geçtan ,1981:55).

Benlik psikolojisi bakımından bireyin çevresini algılamasında, değerlendirmesinde yapılandırmasında ve çevresine tepkide bulunmasında en önemli dayanaktır.Kişilik,benlik ve kimlik kavramlarımda içinde taşıyan,bireye ait tüm ayırıcı özellikleridir(Özoğlu,1976;93).

Benlik kavramı (self concept) insanın kendi benliğini algılayış ve kavrayış biçimi olarak tanımlanır (Yörükoğlu, 1985:34). Bununla birlikte benlik bireyin zekâsı, bedeninin sınırları, yetenekleri ve potansiyel yapısı olarak da tanımlanmaktadır (Blos 1962:28).

Bütün insanlarda, öznel nitelikli "ben" ile, nesnel nitelikli öğelerden oluşan benlik vardır. Bu nitelikler çocukluktan başlayarak, bireyin diğer bireylerle olan ilişkileri içinde gelişmektedir. Benlik, bireyin kendisini başkalarının davranışlarının hedefi ve diğerlerini kendi davranışlarının hedefi olarak görmesiyle oluşmaktadır. Yaşamın ilk günlerinde çocuğun dünyası, onun yaşantılarından oluşur. Yaşantıları onun gerçeğidir. Çocuk büyüyüp geliştikçe yaşantıları arasında ayırım yapmaya başlar. Kendi varlığına ait olan yaşantıları sahiplenir, diğerlerini çevresindeki diğer insanlara ve nesnelere mal eder. Kendi varlığının ve işlevlerinin bilincine vardıkça, yaşadığı çevresindeki varlığından ve işlevlerinden oluşan bir benlik geliştirmeye başlar. Bu onun gelişmekte olan benlik kavramıdır. Benlik kavramının gelişimi, bireyin çevresi ile olan yaşantılarım algılayış biçimlerine göre oluşan dinamik bir süreçtir. Yaşantılarını algılayış biçimi, diğer insanlar tarafından olumlu olarak değerlendirilme ve kabul edilme gereksiniminden önemli ölçüde etkilenir. Özellikle kendisine yakın olan kişilerin tutumu onun için çok önemlidir(Geçtan, 1981:62).

Ailedeki ebeveynin demokratik tutum içinde olmasıgencin olumlu benli tasarımını geliştirerek çevresine daha uyumlu davranmasını sağlamaktadır(Aksaray,1992;31).

Benlik ve kimlik doğumla başlamış olmasına karşın gençlik ve ergenlik döneminde tavan yapmış ve oluşumunun en önemli zamanında olan bir kavramdır. Benlik ve ergenlik süreci paralel devam ederken genç benliğini oluşturmaya çalışmaktadır. Gençlerin bu süreçte kendilerini tanımlamaları sık sık değişmektedir. Ancak sonrasında tam olarak oturacak ve bir birey meydana gelecektir. Bu bakımdan örneklemimizdeki gençlerin kendilerini emo olarak tanımladıklarını bilmekteyiz. Toplum tarafından da bu tanımlama örtüşünce bu benlik kalıbı pekişmektedir. Bu bağlamda gençler kendilerini nasıl tanımlıyor diye araştırıp sorduğumuzda;

Örneklemimize katılan gençlerin hemen hemen tamamı aynı şekilde kendilerini tanımlamışlardır. Onlar toplumun, ailenin anlamadığı, dünyanın boş bir yer olduğunu düşünen mutsuz gençler olarak kendilerini tanımlarken bu tanımlamaya ek olarak beğeni duygularının devamlı eleştirildiklerini belirtmişlerdir. Örneklemimize katılan gençler ergenliğin ilk dönemlerinde kendilerini ailelerine ve çevrelerine kabul ettirmeye çalışmışlarsada sonrasında topluma kabul görmenin anlamsız olduğunu düşündüklerini söyleyerek kendi gruplarının içinde kabul görmenin daha önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu anlamda baktığımızda ergenlik döneminde önem sırasının aile büyükler ve çevreden ziyade arkadaş çevresi karşı cins olarak belirlendiğinin görmekteyiz.

Benlik kavramı ergenlikte ve ilk yetişkinlikte son derece önemli olan dinamik ve yaşam boyu süren bir süreç içinde gelişir. Diğer insanlarla etkileşimden ya da kendi duygularınızla ve düşüncelerimizle iç diyalogumuzdan çıkar. Disiplin ve sevgi aracılığıyla ana babadan, uygun davranışı gösterme baskısıyla yaşitlardan ve birçok başka olaylardan etkilenir. Buna karşılık ruh ve beden sağlığımızı, başkalarıyla ilişkileri, akademik başarıyı ve meslek seçimini etkileyebilir. Eğer her şey yolunda giderse çeşitli parçalar birbiriyle harmanlanır ve kapsayıcı bir benlik kavramı oluşur(Temel,2001:20).

Benlik oluşumu çok yönlü ve uzun bir süreçtir. Bireyler bu dönemlerde en küçük bir olaydan bile etkilenir. Bu açıdan son derece önemli bir konu olan benlik kavramı bireyin tüm hayatında etkili olacaktır. Benlik oluşumunda kişinin, ailenin, toplumun, fiziksel ve duygusal tüm alanların etkisi olduğunu bilmekteyiz.

Ergenlik dönemi benlik kavramının öne geçtiği bir çağdır. Duygularını , bedenini inceler, nasıl bir kişi olduğunu, ne olmak istediğini düşünmeye başlar. Bunlar benlik arayışının belirtileridir. Bedenini algılayışı ile benlik kavramı arasında sıkı bir ilişki vardır. Bu çağda benlik kavramı sürekli iniş çıkış ve dalgalanma gösterir. Çünkü genç kendine yakışacak bir kimlik aramaktadır. Kendisini sürekli tartmakta, değerlendirmekte, eleştirmektedir. Kendisini ana-babasından ve başkalarından ayıran özelliklerini öne çıkartmakta, benliğini yeni baştan düzenlemeye uğraşmaktadır (Onur, 1993; Yörükoğlu, 1985:24).

Benlik psikolojisi üzerinde ki yayınların ve çalışmaların çoğalmasa 1935 yıllarından sonraya rastlar. Çağımızda ki kişiyi içinde bulunduğumuz ortamında etkisinde gelişen bir varlık olarak da ele alınmaya başlanmıştır. Ego psikolojisinde en önde gelen kişileri arasında özellikle Erik Ericson, insanın içinde yaşadığı toplumla ilişkilerine ve egonun gereksinimlerine ağırlık vererek kişilik gelişmesini çok yönlü ve kapsamlı şekilde incelemiştir. Ericson'a göre, sonraki bütün kişilik gelişimi ve uyumu daha önceki gelişim ve uyumdan evrimleşir ve ilk yaşantılar bir kişinin gelecekteki kimliğini kolaylaştırır ya da tehlikeye sokar. Ericson, doğumdan ölüme kadar, her birine özel bir psikolojik bunalımın eşlik ettiği sekiz evrelilik bir sıralama önermektedir (Ekşi,1999;28).

Güvene karşı güvensizlik: Erikson'un kabul ettiği güven duygusu bir kişiliğin ve bir kimlik duygusunun temel taşıdır. Anne-baba bebek ilişkisi bebeğin gerek güven gerekse güvensizlik duymasını büyük ölçüde belirler. Bebekler, aç oldukları için ağladıklarında kucağa alınıp doyuruldukları zaman, bu tutarlı bir davranış örüntüsü olduğu için güveni öğrenirler. Anne, bebeğini beslediğinde bebek sakinleştiği zaman, bu tutarlı örüntü olduğu için güveni öğrenir. Böylece her ikisi de diğerine ve kendine güvenir. İşte Erikson'a göre anne çocuk ilişkisinde süreklilik, tutarlılık ve ayrılık, çocukta temel güven duygusunun özünü oluşturur(Temel,2001:21). Bizim konumuz açısından baktığımızda gençler içinde buldukları grup arkadaşlarına son derece güvenirlere. Hatta bir dönem bu arkadaşlar aileden bile önce gelmektedir. Bireyler arası güvenle birlikte hayatlarındaki her şey ortaktır. Ve bu dönemde ciddi fedakârlıklar yapılamaktadır. O dönemde gencin güven ihtiyacı vardır. Buda içinde buldukları grup tarafından karşılanırken içinde bulunduğun sıkca görülen ruhsal değişimden dolayı devamlı bir tedirginlik halide görülmektedir. Bu açıdanda genç ciddi bir huzursuzluk yaşamaktadır.

Özerkliğe karşı utanç ve kuşku; İkinci dönem çocuğun birinci yaşı sonu ile ortalama üçüncü yaşına kadar uzanan çağdır. Bu dönemde otonomi (özerklik, bağımsızlık) duygularının temelleri atılır. Bu yaşlarda çocukta istemli hareketleri yaptıran kas sistemi gelişmektedir. Örneğin: Çocuk önce annesine sarılır, sonra onu iter. Bu tip davranışı hep tekrarlar ve bu hareketler üzerinde kontrol kazanmaktan haz duyar. İşte özerklik duygusu, birbirine zıt istek ve eğilimler arasında bir seçim yapabilmek gücüdür. Eğer anne babalar çocuklarına kendi davranışlarını yönetme olanağı verir ve rehberlik de yaparlarsa, çocuklar sağlıklı bir özerklik duygusu geliştireceklerdir. Aksine bu dönemde ana babalar çocuklarını utandırarak onları itaate zorlarsa çocuklar kendinden kuşku duyma ya da kendilerini yıllarca engelleyecek bir utanç duygusu geliştireceklerdir.

Girişkenliğe karşı suçluluk; Dört yaşından altı yaşma kadar, çocuklar etkinlik alanlarını büyük ölçüde geliştirmiş, eğlenme, doyum ve problem çözümü için onlara yardım eder, ama korku ve kaygılar da yaratan imgelemlerini de güçlendirmektedirler. Ericson'a göre bu deneyimlerden gerçekçi istek ve amaçlara temel olacak bir girişkenlik duygusu çıkmak zorundadır. Çocuklar doyurulmaz bir merak, enerji ve etkinlikle dikkatleri çekerler. Eğer ev yaşamları bu davranışları özendirir sorgulama, deneme ve yanılmalara olanak sağlayan bir ana babalık üslubu ile nitelik kazanıyorsa bir girişkenlik duygusu gelişimini sürdürecektir. Diğer taraftan anne babalar yaklaşımlarında kısıtlayıcı ve denetleyici iseler çocuklarında suçluluk duygusunu pekiştireceklerdir (Temel,2001: 20).

Çalışkanlığa Karşı Aşağılık Duyusu; Orta çocukluk yalnızca toplumsal gelişimin yaşıt ve oyun ortamlarında da bir genişleme zamanı değil, aynı zamanda gelecekteki sorumluluklar için hazırlanırken toplumun araçlarıyla uğraşmayı da öğrenme zamanıdır. Orta çocukluğun ilk iki yıllarında araçlar dünyası masallardan, kâğıtlardan, boyalardan ve boyalı kalemlerden oluşur. Bu dönemin orta ve son bölümüne doğru araçlar okuma, yazma ve yeni bilgilere yönelik becerilerdir. Eğer çocuklar bu araçları kullanmaya özendirilirse, çalışkanlık ve başarıya duygusu geliştireceklerdir. Eğer çocuklardan çok az ya da çok fazla şey beklenirse ya da çocuklar çabalarından dolayı eleştirilirse, bir aşağılık duygusu gelişecektir (Temel,2001: 21).Bu dönemde gençler çok çalışmayı dalga geçilmesi gereken bir tutum gibi görmektedir. Çok çalışan gence ciddi anlamda bir toplum baskısı oluşabilir. Hakaret anlamında çok çalışan gence “inek” yakıştırması yapılması bunun en belirgin örneğidir. Ergenlik sürecinde benliğini oluşturmaya çalışan genç çok çalıştığı için arkadaş grubu tarafından eleştirilip dışlanırsa bu kişinin oluşturmaya çalıştığı benliğe ciddi bir etki yapacaktır.

Kimliğe Karşı Rol Karışıklığı; Ericson (1968) ergenliğe girişle birlikte ya kimlikle ya da rol karışıklığıyla sonuçlanacak bir dizi kararın alınması gerektiği varsayımını geliştirdi. Doğru kararları alan ergenler deneyimlerini açıkça tanımlanmış bir kimlikle bütünleşme yetenekli olacaklardır. Aksi durumda ise, ergenlik sona erdikçe ve yetişkinlik başladıkça geliştirilecek çeşitli kimliklerle ve oynayacak rollerle ilgili sorularla bunalacaklardır (Onur,1993:24).

Ergenlik dönemi benlik kavramının öne geçtiği bir çağdır. Duygularını, bedenini inceler, nasıl bir kişi olduğunu, ne olmak istediğini düşünmeye başlar. Bunlar benlik arayışının belirtileridir. Bedenini algılayışı ile benlik kavramı arasında sıkı bir ilişki vardır. Bu çağda benlik kavramı sürekli iniş çıkış ve dalgalanma gösterir. Çünkü genç kendine yakışacak bir kimlik aramaktadır. Kendisini sürekli tartmakta, değerlendirmekte, eleştirmektedir. Kendisini anne-babasından ve başkalarından ayıran özelliklerini öne çıkartmakta, benliğini yeni baştan düzenlemeye uğraşmaktadır (Onur, 1993; Yörükoğlu, 1985:38). Bu sebeplede genç dönem dönem karşı oldukları tutum ve davranışlara bir süre sonra savunabilmektedir. Bunu temel sebebi kişiliğinin tam olarak ne tarafa ait olduğunu bulmaya çalışmaktır. Bu nedenle gencin hızlı değişimi herkes tarafından eleştirilmesine karşılık doğal ve olağan bir süreçtir. Kişiliğe baktığımızda; insanlar, beden ve kalıtım özellikleriyle başkalarından farklıdır. Ayrıca öğrenme ve tecrübeleriyle kendilerini, başkalarından ayırt ettirici özellikler kazanırlar. İnsandaki şahsa ait bu özelliklere "kişilik" diyoruz. Kişiyi diğerlerinden farklı kılan düşünce, duygu ve davranış özelliklerinin bütününe verilen addır. Bu ayırt edici özelliklerin içeriğinde alışkanlıklar, algılamalar, davranış tarzları, olaylara ve çevreye bakış açıları yer almaktadır. Bu sebeple, kişilik olgusunu ve ilgili konuları, tek boyutlu kavramlar olarak anlamak ve değerlendirmek mümkün değildir. Kişilik, insanlar arası davranışlarda olduğu kadar, insanın iç dünyasında kendisiyle olan ilişkilerinde de çok önemlidir.

Çocukluk çağında çocuk kendini aile ile bütünleştirir ve aile bireylerini rol model alırlar. Oysa gençlik döneminde geldiğinde topluma açılan genç artık aile bireylerini eleştirmeye ve onlardan farklı olduğunu ispatlamaya çalışır. Ancak bu ispat sırasında kendine örnek alacağı başarılı bir benliğe de ihtiyaç duymaktadır. İşte tamda burada beğendiği bir sanatçı, sporcu veya arkadaş grubunda popüler olan bir arkadaşı gence rol model olabilmektedir. Genç bu süreçde örnek alacağı kişiyi belirledikten sonra oturup kalkmasından , duruşuna düşünüşüne kadar o kişiyi kısmen taklit etmeye başlar. Ancak örnek aldıkları kişi devamlı bir değişim gösterebilir. Sonra başka bir örnek seçip onunla özdeşim kurar. Bu denemeler, gencin kendisine yakışanı bulana kadar elbise giyip çıkarmaya benzer. Deneye deneye genç, kendine

uygun benliği bulmaya çalışır. Artık kendine has duyguları, kendisini geliştirdiği inançları ve dünya görüşü vardır. O, kendisini hem herkesten başka hem de çevresiyle anlamlı bağlar kurmuş birisi olarak görür.

Genç "Ben neyim, kimim, nasıl bir kişi olmalıyım?" sorularına cevap arayışı içindedir. Meşhur psikanalist Ericson'a göre, ergenlik döneminde yaşanan kimlik karmaşası aşılamazsa "kimlik bunalımı" yaşanır ki bu durumda ergenlik süreci tamamlanamaz, erişkinlik dönemine girmek de zorlaşır. Bağımsızlık ve kimlik gibi çok önemli iki özelliğin süreç olarak yaşanmaması, yetkin bir erişkin olmamaya sonuçlanacaktır. Hayatları boyunca kendini bağımsız hissetmeyen, kendini tanımlayamayan pek çok insan, ergenlik sürecini başarıyla yaşayamadığı için acı çekmekte, zorluklarla karşılaşmaktadır (Ünal,2007:98). Kendini tanımladıktan sonra ileriye yönelik planlarını oluşturup oluşturmadıklarını merak ediyoruz. Geleceğe bakışlarının nasıl olduğu anlamak için gelecekte kendilerini nerede gördüklerini , ne yapmak istediklerini sorguladık.

Örnekleminize katılan gençlerin 1'i öğretmen olmak istediğini belirtirken, 3'ü yurt dışına gidip orada yaşamak istediğini çünkü orada istedikleri gibi yaşayabileceklerini belirtmişlerdir. Gençlerin 2'si müzik ile ilgilendiklerini bu anlamda devam etmek istediklerini söylemişlerdir. Araştırmamızdaki gençlerin 5'i medya ile ilgili eğlence sektöründeki belirli işlerde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Örnekleminizdeki gençlerin büyük bir çoğunluğu ne olmak istediğine karar vermediklerini ancak rahat bir iş istediklerini belirtirken, gençler genel anlamda yaratıcılıklarını ilerletecek belli bir mesai saati olmayan bir iş istediklerini belirtmişlerdir. Genel itibari ile gençlerin gelecekle ilgili net bir karar vermedikleri görülürken , içinde buldukları dönemin aslında benlik ve kimlik duygusu ile ilgilendikleri dönem olmaktadır.

Bu bağlamda baktığımızda gençler mesleki açıdan kendilerini tam bir yol çizmediklerini görmekteyiz. Ailelerinin kendilerine çizdikleri mesleksi çizelge dışına çıkarak kendi isteklerini sıralayan gençlerin aslında net bir plan sahibi olmadıkları görülmektedir. Bu bağlamda gençler ciddi bir boşlukta ve ileriye yönelik idelar sahibi değilleridir.

Benlik saygısı da kişinin gelişim sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Benlik kavramının beğenilip benimsenmesi benlik saygısı (self-esteem) oluşturur; Benlik saygısı, kişinin

kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramın onaylamasından doğan beğeni durumudur (Yörükoğlu, 1985:46).

Lewin benlik saygısını; yaşam bir sahne olarak düşünülürse, kişinin oyunun niteliğinden ve oynadığı rolden doyumunu olarak tanımlamaktadır (Akt. Aksoy, 1986:12).

Benlik kavramı kişinin kendine güvenerek kendi kabiliyet ve becerileri hakkında farkındalık sahibi olmasıdır. Benlik saygısı, bireyin kendisini yetenekli önemli, başarılı ve değerli biri olarak algılama derecesidir. Kişinin kendisini bu acılardan yeterli biri olarak değerlendirmesi eğilimi de olumlu bir kişilik özelliği sayılmaktadır. Benlik saygısı yüksek olan bireyler, kendilerini saygıya ve kabul edilmeye değer, önemli ve yararlı kişiler olarak algılama eğilimindedirler.

Diğer taraftan, kendilerine olumsuz bir açıdan bakanlar ya da benlik saygıları düşük olanlar, kendilerini pek önemli olmayan, sevilebilir özelliklerden yoksun, kendilerine ve yeteneklerine güvenemeyen kişiler olarak görme eğilimindedirler. Benlik saygısı; özgüven, değerlilik ve eşitlik duygularının toplamını oluşturmaktadır. Değersizlik, güvensizlik, şüphne ve eşitsizlik duygularının ortaya çıkması, ergenlerde benlik saygısının düşmesine neden olmaktadır (Akt. Aksoy, 1992:25).

Benlik oluşumu ergenlikte son derece önemli olduğu için benlik saygısı da ergenlik sürecinde kazanılan ve ergene duygusal doyum sağlayan son derece önemli bir kavramdır.

Benlik saygısı ergenlik döneminde önem kazanan bir boyuttur. Bu dönemde geliştirilen benlik saygısının düşük olması, daha sonraki yıllarda bireyin kendi benliğini kabul etmemesine neden olabilmektedir. Bu durumda içe kapanma ya da saldırgan türde davranışlara yol ağabilmektedir (Satılmış ve Seber, 1989:78).

Bireyin benlik saygısının gelişiminde aile başta olmak üzere toplumsal ve çevresel hayatta son derece önemlidir. Benlik saygısı bireye daha güçlü sağlıklı bir toplumsal düşünce ve yapı sağlamaktadır. Benlik saygısının gelişiminde, çocuğun yetiştiği aile ortamı önemli bir yer tutar. Aile özel davranışların kazanılmasında rolü olan, övgü ve cezaların kaynaklandığı ve kullanıldığı başlıca ortamdır.

Birey, sosyal ortamda algılama dürtüsünü kendi düne yansıttığı için, diğer bireyler benliğin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle benlik kavramı, anne, baba, öğretmen ve kardeşler gibi önemli kişilerin bireye ilişkin imgeleri, değerlendirmeleri ve kararlarının

etkinliğine bağlı olarak sürekli değişmektedir. Birey bir yandan, kendi gereksinimlerine doyum arama, bir yandan çevre beklentilerine uygun davranma zorunda iken, karşılaştığı engellerin, içine düştüğü çatışmaların yarattığı gerilimi ancak olumlu bir benlik, kavramıyla denetim altında tutarak, uyum gücünü koruyabilir (Akt. Güngör, 1989:56).

Kimlik duygusundan söz etmek; bireyin yaşayışından, yani birey olarak benzersiz ve kendine özgü bir tarz içinde var olduğunu ve bu tarzın süreklilik gösterdiğini duyumsayışından söz etmek demektir. Aslında kimlik duygusu deyince tek bir yaşantı değil belirli yaşantıların bileşimi anlaşılmalıdır. Kimlik duygusunu şu şekilde öznel yaşantı olarak betimleyebiliriz: birey kendisini benzersiz biri olarak tanımakta, değişik zamanlarda ve değişik roller içinde hep tanıdığı kendisi olarak var olmaktadır. Dahası, o kendini nasıl tanıyorsa, yaşamındaki özel insanlar da onu öyle tanımakta ve hep kendisi olarak kaldığını onaylamaktadır. Burada unutulmaması gereken nokta, sözü edilen şeyin nesnel bir gerçeklik değil; öznel bir yaşantı olduğudur. Ancak böylesi bir öznel yaşantı çocuklarda da şu ya da bu düzeyde söz konusudur. Peki, o zaman niye kimliğin ergenlik çağında oluştuğu söylenmektedir? Bu sorunun yanıtı, bireyin seçtiği ve içinde yürüdüğü yolun kendi yolu olduğunu algılaması, yöneldiği geleceğin özüne uygun olduğunu duyumsaması ile ilgilidir. Bu bir anlamda, insanın beyninin derinliklerinde tümüyle bilinçli olmayan bir yaşam planının, önemli kararlarında ona kılavuzluk eden bir yön göstericinin olması demektir."Oysa çocukta böylesi bir yaşam planı henüz olmamıştır. Çocuğun gelecek düşleri vardır. Özdeşimlerden esinlenen bu düşlerde çocuk, kendini durmadan değişen ve çok zaman birbiriyle çelişen roller içinde görür. Bu rollerin oynandığı tiyatro sahnesi çocuğun oyunlarıdır. Ergenliğe ulaştığında bile bu durum hemen değişmez. Ergen, değişik rol örnekleriyle özdeşim yaptığı ve onlara öykündüğü oranda, önünde uzanan gelecek seçenekleri de çoğalır. Gençlik yılları boyunca gerginlik yaratan şeyde işte bu belirsizliktir (Dereboy, 1993:35).

Özellikle ergenlik sürecinde kimlik bireye kendi varlığını hissettirir. Bu dönemde büyük önem kazanan kimlik ve benlik duygusu kişiliğe yerleşir.

Erikson'un kimlik duygusu dediği duygu, eskiden çekirdek durumunda var olan kimlik duygusu ile şimdi gelişmekte olan ve toplumsal anlamlar da kazanan kimlik duygusunun bütünleşmesidir. Yani kişinin "ben neyim" "ben kimim" sorularına daha açık yanıtlar bulabilmesi kendi kimliğini tanıyabilmesi ve kabullenmesidir. Kişiliğin cinsel, toplumsal ve mesleki yönlerden tamamlanmasıdır (Yörükoğlu,1985:113).

Kimlik bir insan için son derece önemli bir kavram olduğu için hem mesleki hem toplumsal hemde bireysel anlamda her boyutta etki sahibidir. Kişi kendinin farkında olmalı ve kendini bu anlamda yönlendirmelidir. Bu dönemde kişi toplumla etkileşim haline girdiği için kendi kararlarını kendisi almak zorunda kalacak ve bunun içinde kendini iyi tanımaya çalışacaktır. Buda kendini sorgulamaya ihtiyaç duyuracak ve sonrasında ailenin belirlediğinden farklı yeni bir kişilik kimlik ve benlik oluşturmaya çalışacaktır. Buradaki asıl önemli nokta genç bu süreçde kendine uygun olmayan davranışlarda benimseyebilir ancak bu geçici bir süreç olup kendini bulması için bir yol olarak görülmelidir.

Ergen bu dönemde kimlik kazanma sorununu çözümlenmek zorundadır. Bu nedenle, anne-baba ve öğretmenler, ergene çocuk gibi değil bir yetişkin gibi davranmalıdırlar. Anneler, öğretmenler, ergenin akran gruplarını ve özellikle de ideallerini yanlarına aldıkları takdirde, ergene ulaşması, onunla iletişim kurması daha kolay olur. Bu durumda, anne-baba ve öğretmenlerin ergenle birlikte tüm akran grubuyla da arkadaş olması, dostluk kurması gerekmektedir. Öğretmenler, bu arkadaşlık ve dostluk ilişkisini ders dışı zamanlarda, informal etkinlikler yoluyla daha kolay sağlayabilirler (Temel,2001:26).

Kimlik konusunda tam olarak doyuma ulaşamamış toplum ve bireylerde sorunlar çıkabilmektedir. Bu sorunlar kimlik bunalımı, kimlik kargaşası gibi sorunlar olabilir. Burada önemli olarak sorulması gereken; Kimlik bunalımı nedir ve kimlik bunalımı olumsuz bir düşünce midir?

Öncelikle, "kimlik bunalımı" ile "kimlik kargaşasını" birbirinden ayırmak gerekir. Kimlik bunalımı her gencin kendi kimlik duygusunu kazanabilmesi için bilinçli ya da bilinçdışı olarak verdiği bir savaşımdır. Bu savaşım kimi gençte daha sessiz, kiminde daha fırtınalı geçebilir. Öyleyse kimlik bunalımı her gencin değişik yoğunlukta yaşadığı doğal bir süreçtir. Kimlik kargaşası ise bu bunalımın ağırlaşması geçici de olsa uyumun oldukça ağır şekilde bozulmasıdır. Ericson'a göre kimlik kargaşası çeşitli şekillerde kendini göstermektedir. Bazen gencin olağan dışı şekilde içine kapandığı ve ancak zorunlu ilişkilerini yüzeyde sürdürerek insanlardan kaçtığı görülmektedir. Bazen gencin işinde eskisi gibi dikkatini toplayamadığı, o zamana kadar yeterli ve başarılı iken artık çalışma yeteneğini yitirdiği gözlenmektedir. Veya gencin hiçbir işi, hiçbir eğilimi benimseyememesi, bir meslekte yerleşememesi, yön ve amacını saptayamayarak darma dağınık hale gelmesi şeklini almaktadır (Ekşi, 1999:43). Araştırmamızda gençlerin kendilerini tanımlattıktan sonra toplum içinde kendilerini nasıl

tanımladıklarını öğrenmek istedik. Ancak burada önemli olan bunu toplum gözünden değil gencin gözünden öğrenmek istedik. Toplumdaki insanların gençleri nasıl gördüklerini sorduğumuzda;

Gençler bu soruya hem aileleri hem öğretmenleri tarafından baskı altına alınmak istediklerini belirtirken gençler çevrelerindeki insanların kendilerinin fikri olabileceğini düşünmediklerini ve kararlarına saygı duymadıklarını belirtmişlerdir. Çoğunluğu fikirlerinin dikkate alınmadığından yakınırken buna tepki olarak artık fikirlerini anlatmaya çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Gençlerin 4'ü ailelerinin kendilerinin giyim, davranış yönünden gençlerden utandıklarını belirtirken onların ailelerinin davranışlarını sert şekilde eleştirildikleri görülmektedir. Gençler aileleri ve öğretmenlerinin yanında hiç tanımadığı sokakta gördükleri insanların bile onlara nasihat verip kendilerini düzeltmeleri için uyardıklarını belirtmişlerdir. Bu açıdan gençler dışarıdan gelen tepkilere de bir savunma mekanizması olarak umursamama davranışı geliştirmişlerdir. Hatta daha ileriye gidip çevresindeki insanlar bir şey yapmadan ve söylemeden bile son derece sert şekilde eleştirip dalga geçebilmektedirler.

Bu anlamda baktığımızda gençler kimlik bunalımında mı ,kimlik kargaşasında mı konusunda net bir sonuca ulaşamamakla birlikte kimlik bunalımına daha yakın olduklarını gözlemlenmiştir.

Kimlik kargaşasından bir çıkış olumsuz kimlik geliştirmektir. Toplum içinde bir yeri olan ve geleceğinden de umudu kesen genç topluma sırt çevirmektedir. Sınıfını, uyruğunu, dinini, ülkesini, yetiştiği ortamın tüm yargılarını yadsıyabilir. A.B.D.'de kimi gençlerin yaptığı gibi Hindu dini gibi dinlere dönüş yapabilir. Karşı kültür oluşturan hippiler, punklar gibi topluluklara katılabilir. Kimi genç de topluma sırt çevirmek yerine topluma meydan okuyarak olumsuz kimliğini kanıtlamaya benimsetmeye çalışır. Şiddet eylemcileri, bunlara örnek gösterilebilir (Yörükoğlu, 1985:78) .

Gençlik dönemi gözü kara bir dönemdir. Bu sebeplede bu dönemdeki gençlere delikanlı denir. Daha idealist, kendini ispat çabasında olan gençler yetişkinliklerinde cesaret edemeyecekleri davranışlara yönelebilirler.

Kimlik arayışının "kimlik karmaşasına dönüşmemesi için ebeveyn, daha dikkatli olma durumundadır. Bilinmelidir ki gençlerin, ailelerine karşı geldikleri dönem, en çok ana babaya

ihtiyaçları oldukları dönemdir. İŖte tam bu sırada "anlaŖmamak" ve "sağlıklı iletiŖim kuramamak" söz konusu olmamalıdır. Yoksa kimlik arayıŖımızda baŖarısız olan genç "ters kimlik" geliŖtirebilir. Bunun anlamı, hiçbir Ŗey olmamaktansa, kotu birisi veya toplumun kabulüne aykırı bir fert olmaktır. Bu da onu anlayan, değer veren, onda aidiyet duygusunu baŖlatan bir çeteye girerek suç iŖlemek, satanist olmak, cinsel sapma göstermek veya madde bağımlısı olmak Ŗeklinde gerekleŖebilir (nal,2007: 98).

Sonuç olarak baktığımızda kiŖilik bireysel bir olguyken benlik ve kimlik sosyal ve toplumsal bir olgudur. Bu yönden baktığımızda kiŖilik bizim toplumdan farklı yönlerimizi ele alırken, kimlik toplumda bize verilen konum ve statü ve son olarak da benlik de toplumsal yapıda kendimi anlamlandırmamızdır. Her birey hayatının her sürecinde bu üç kavramlarda yüz yüze gelmektedir. Konumuz açısından baktığımızda bu kavramların ergenlik sürecinde daha sık ve önemli bir boyut kazandığını görmekteyiz. Ergenlik süreci kiŖinin kendini bulma, kiŖiliėini oturtma, toplumsal bir kimlik kazanma ve topluma kendini gösterme süreci olduğu için kismende olsa bu süreçler ergenlik döneminde geliŖiyor diyebiliriz.

BÖLÜM 4: GENÇLERDE ANOMİ VE YABANCILAŞMA

4.1. Anomi ve Yabancılaşma Kavramları

Yabancılaşma toplumsal bir süreç ve toplumsal bir aşamadır. Biz yabancılaşmayı; ideal duyguların yerini olguların, amaçların yerini araçların alması ile beliren, hakimiyet yerine tabiyet getiren, kişinin kendinden, değerlerinden, toplumsal olumsuzlardan uzaklaşması hali olarak tanımlıyoruz. Bu genel tanımın yanında özellikle teknolojik olgunun meydana getirdiği yabancılaşmayı da aşağıdaki biçimde tanımlayabiliriz. Teknolojinin hızının, dakikliğin ve devamlılığın cazibesıyla bireylerin kendilerini tanıma ve anlama yeteneklerinin körleşmesi ve insan ilişkilerinin mekanik ilişkilere dönüşüp duygulardan meydana getirdiği pasiflik, çaresizlik, çözümsüzlük ve umutsuzluk haline de "teknolojik yabancılaşma" diyoruz (Yeniçeri,1991:67). Özellikle değişimi çabuk yaşayan ülkelerde ciddi anlamda yabancılaşma görülmektedir. Bunun temel etkenlerinden biri teknoloji ve kitle iletişim araçlarıdır. Bu bağlamda bizde örneklemimizde ki gençlerin boş zamanlarını nasıl geçirdiklerini öğrenmeye çalıştık.

Örneklemimizin tamamı yaşadıkları çevrede vakit geçirmediklerini boş zamanlarının bir kısmını okullarının bulunduğu semtte yada genellikle Kadıköy de geçirdiklerini belirtmişlerdir. Boş zaman aktiviteleri olarak genellikle müzik ile ilgilenildiğini belirten gençler konserlere katılmaktadırlar. Ancak bu sosyal aktivitelere çok az katıldıklarını belirten gençler genellikle rex sokağındaki kafelerde “takıldıklarını” ifade etmişlerdir. Sosyal çevre dışında zamanlarının büyük bir çoğunluğunun internet başında geçirdiklerini belirtirken günde ortalama 8-10 saatlerini bilgisayar başında geçirdiklerini belirten gençler genellikle sosyal paylaşım (Facebook-Twitter- belirli emo siteleri) sitelerine girdiklerini belirtmişlerdir. Neden bu kadar çok zaman geçirdiklerini sorduğumuzda ise gençler genel anlamda kendileri gibi düşünen insanlar ile vakit geçirmenin hoşlarına gittiklerini belirtmişlerdir. “Akşamları evde sıkılıyorum” da çok fazla sayıda aldığımız cevaplardandır.

Yabancılaşma da birey kendine ve diğer insanları anlamakta zorlanmaktadır. İnsan ilişkileri doğallıktan uzaklaşmış belli ideolojiler ile şekillendirilmiştir. Yani mekanik bir şekil kazanmıştır. Duygu,his, sevgi gibi duygular akıl idaresine girdiği için değişime uğramıştır. Bu kavramların sonucu genel olarak yabancılaşmayı meydana getirir.

Yabancılaşma üzerine yazılanları Eflatun'a kadar götürmek mümkündür. Hegel,"insane oğlunun tarihi, aynı zamanda yabancılaşma tarihidir." diye yazmaktadır. Yabancılaşmanın ilk açıklamaları kutsal kitaplarda peygamberlerin "puta tapma" olarak niteledikleri olgulardır. Bu anlamda, puta tapanların putları gümüştür. İnsan eliyle yapılmıştır. Ağzları vardır ama konuşamazlar; gözleri vardır, ama göremezler; kulakları vardır ama duyamazlar; Putları yapanlar putlarına benzerler. İnançlara göre inananların hepsi de öyledir.İnsan, bir toplum içinde doğar, büyür, yaşar ve nihayet ölür. Aristo'nun "insan sosyal bir varlıktır" ve Hegel'in "Tabiatta soyut insan yoktur" sözlerinde ifadesini bulan toplum hayatının gerçekliği, insanı kuşatır ve donatır. Karşılıklı etkileşim çerçevesinde sosyal münasebetler ve teşkilatlar ağı olan toplum; bir düzen ve kural yapılanması içinde sürekliliğini korur. Bu süreçte sosyal ve kültürel geleneğin nesilden nesile sosyalleşme vasıtasıyla aktarılması önem arzeder. Fert, aileden başlayan ve arkadaş grubu, okul, çalışma hayatı, kitle iletişim araçlarının kuşatılması ömür boyu süren sosyalleşme sürecinden geçmektedir. Toplumun sosyal ve kültürel yapısı ferdin kişiliğini etkilemekle ve belirlemektedir (Fromm,1982:136).

Bu bağlamda, "bir sosyal grup veya toplumun, kendi-varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlayabilmesi ve sürdürebilmesi için bazı temel inançlara (yani değerlere); bu temel inançların özel durumlara uygulanışını esas tutan ayrıntılı özel kurallara (yani normlara) ve bu temel inanç ve özel kuralların işlerliğini ve geçerliliğini sevk ve idare eden bir mekanizmaya (yani sosyal kontrole) ihtiyacı vardır" (Erdoğan, 1977:19-78). Toplumdaki toplumsal, sosyal ve kültürel yapı içinde bireylerin uyması gereken kurallar vardır. Toplumun toplumsal yapısı içindeki değerlerinin ve normlarının bozulması ya da işlerliğini yitirmesi anomiyeye neden olmaktadır.

Wallerstein ebeveynlerden birine karşı yabancılaşma yaşayan çocuklar için "aşırı sorumluluk yüklenmiş çocuklar-overburdened children" tanımlamasının daha uygun olduğunu belirtmiştir(Wallerstein,1989;120). Yazar buna karşın çocukla diğer ebeveyn arasındaki ilişkiyi yıkmaya çalışan aşırı kinci ebeveynler için "Medea Syndrome" kavramını önermiştir. Başka yazarlar tarafından bu durum çatışmalı boşanmalarda hassas ve kırılgan çocukların uyumsuz reaksiyonları şeklinde kavramlaştırılmıştır(Jonston,1988;31).

Anomi normsuzluk, kuralsızlık anlamına gelmektedir. "Anomi" toplumda ya da bireyde örfi ve değerlerin çökmesi ya da amaç ve ülkü yoksunluğu sonucunda oluşan dengesizlik durumudur" (Ana Britannica, 1993:324). Bu bağlamda gençlerin kendilerini nasıl

tanımladıklarını, toplumun onları nasıl tanımladıklarını sorduktan sonra gençlerin hayat amaçlarını ve kendilerini toplumsal yapının neresinde gördüklerini sorguladık.

Örnekimimize katılan gençlere hayat amaçlarını sorduğumuzda nitelikli cevaplar alamamakla birlikte gençlerin hayatı önemsiz, sıkıcı gördüklerini gözlemledik. Bu açıdan normsuz ve değersiz bir yapıya bürünen gençlerin bunalımda ve boşlukta oldukları anlaşılmaktadır. Örnekimimizdeki gençlerin büyük bir çoğunluğunun gelecek hayali olmazken bu gruba dahil olan gençlerin mutsuzluk ve isyanı norm olarak belirlediklerini görmekteyiz. Ancak bu gençlerle bir süre geçirdikten sonra aslında içlerinde bir hedefin olduğunu ancak grup içinde internet ve arkadaş çevresi sayesinde takındıkları rolün gerektirdiği şekilde cevap verdiklerini görmekteyiz.

Anomi kavramı ilk defa Grekçe aslından alıp kullanan Emile Durkheim olmuştur. Durkheim dahil bütün sosyologlar “anomi”yi “normsuzluk” olarak değil; bir grup ya da toplum üyelerinin nerede,nasıl,ne şekilde hareket etmelerini belirleyen normların ve sosyal kuralların saygınlık ve etkinliklerinin azalması; normlara olan bağlılığın bozulması sonucu fertlerin bir çeşit başıboşluk,düzensizlik,kargaşa,kararsızlık,karamsarlık ve belirsizlik içine düşmelerini ifade eden bir kavram olarak görmektedir(Erdoğan,1980:104).

Gençlerimizin neden karamsar olduklarını sorguladıklarımızda;

Öncelikler gençler gelecekle ilgili umutsuzlar, diğer yandan sorumluluk almadıkları için ne yapacakları üzerine belirsizlikler var.Yaşamı anlamlı kılan değerleri de anlamlandıramıyor ve benimseyemiyor(Atabek;2002;119).

Anomi: Bir toplumda ki mevcut kültürel değerler ve amaçlar ile o toplumda yaşayan bireylerin söz konusu amaç, değer ve kurallara uygun olarak davranma ve yaşama istekleri arasında belirgin bir farklılaşmanın ortaya çıkması sonucu toplumsal ilişkileri düzenleyen kural ve değerlerinin aşılmasının doğurduğu karmaşa ve kuralsızlık durumudur (Demir, 1993:30). Anominin başlıca özelliklerinden biri hayatta gayesiz olmaktır. Bu duyguya sahip olanlar kendilerinin yalnız olduklarını düşünürler. Bu şahıslar, kendilerine rehberlik edecek bir iç gayeleri olmadığı için "dışa dönük" olmakla karakterize olmuş kimselerdir ve deyim yerindeyse esecek herhangi bir tesadüfi rüzgara yelken açmış durumdadırlar. Bunlardan başka,alkollü içkilerle, ilaçların aşırı kullanma da anominin vasıflarıdır. Anominin bu vasıfları birbirleriyle ilişki halindedirler ve anomide bir artış bu özelliklerin çoğunun daha

yüksek anlara ulaşmasına yol açar. Ancak, bu vasıfların hepsini anomiyeye sebep olan veya onunla birlikte var olan özellikler olarak nitelendirmek hatalıdır.

Genel çerçevede anomi toplumun genel kurallarına uyma davranışı olarak gösterilebilir. Anominin geçmişten günümüze tüm toplumlarda farklı sebepleri olabilmektedir. Bu açıdandan anomi tanımlamaları farklı olmaktadır.

Anomi, hızlı toplumsal dönüşüm dönemlerinde değerler sistemi ve normative yapının; toplumsal yapı ile ilişki ve uyumun bozulması ve toplumu oluşturan bireylerin davranış, düşünce ve eylemlerindeki belirleyici ve yönlendirici niteliğinin yitilmesi halindedir. (Toffler, 1981:171).

Anominin sosyal yapısal şartı, sosyal standartlardaki bozulmayla ilgilidir. Hızlı sosyal ve teknolojik değişimlerden dolayı normlardaki değişimler, kurumlar arası tutarsızlık sosyal standartlardaki bozulmaya neden olabilir.

Sosyal standartlardaki bozulma sonucunda; kolektif vicdanın üstünlüğü ve yasallığı, normatif yapının gücündeki düzenleyicilik, ortak duygular, toplumun ahlaki yasallığı ve bireyleri birleştirmek toplumsal düzeyde sorun olmaktadır. Cohen'e göre, yönetim duygusundaki eksiklik ya da davranışlara hakim olan sosyal standartlardaki bozulma anomiyeyi oluşturur (Akt.Mutlu,1984:82).

Anomi, sosyal bilimlerde, birey bağlamında psikolojik açıdan; toplum bağlamında sosyolojik açıdan analiz edilmektedir. Dolayısıyla psikolojik, sosyolojik ve sosyal psikolojik bakımdan incelenen anomik durumun, araştırma yöntem, alan ve sonuçlara göre terminolojik farklılıkları bulunmaktadır.

Anomi ve yabancılaşma olgusu, her toplumda ve her çağda vardır. Anomi her dönemde durumlarından hoşnut olmayan birey ve gruplar vardır ve olacaktır. Dolayısıyla, bu gruplar var oldukça tartışma, yabancılaşmanın varlığı ve yokluğu değil, derecesi veya yoğunluğu ve toplum katları arasında nasıl dağıldığı alanında olmalıdır" (Ergil, 1980:253). Sanayileşmenin temelinde itici bir güç olarak, sosyal ve ekonomik sistemi oluşturan kapitalizm, bir yandan bireyin özgürlüğü ve hür teşebbüse dayanırken, diğer yandan toplumun kitleleşmesi bağlamında bir çelişkiyi de içinde barındırmaktadır. Kapitalizm kitle toplumunu gerektirir ancak yalnızca tüketim ana başlığı altında toplumsal davranışı öngörür.

Özellikle gelişmiş ve sanayileşmiş kapitalist ülkeler başta olmak üzere diğer bütün gelişmekte olan ülkelerin de etkisi altına girdikleri toplum ve kültür yapısı, "Kitle Tüketimi Toplumu" ve "Kitle Tüketimi Kültürü" olarak nitelendirilebilmektedir. Dolayısıyla, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde insanların hayat alanlarını belirleyen bu toplum ve kültürel yapılanmada anomi ve yabancılaşma önemli bunalımları ifade eder.

Ekonomi toplumsal olay ve olguların temelinde oturan bir kavramdır. Ve toplumsal anlamda tüm değişimler ve şekillenmelerde izini görebilmekteyiz. Bizde çalışmamızın ana çerçevesi ile bakarak ekonominin gençlerin marjinal gruplara dahil olma sürecindeki etkilerini öğrenmek istedik. Bu bağlamda gençlere ailelerin meslekleri ile ilgili sorular yönelttik.

Örneklemeimize katılan 20 gençten 14'ünün baba mesleği esnaf, işçi, memur gibi mesleklerken annelerinin ev hanımı olduğu belirtilmiştir. Genel ortalamaya baktığımızda gelir olarak orta sınıfta yer alan ailelere sahiplerdir. Örneklemeimizde ki gençlerin 3'ünün babalarının doktor, savcı ve öğretmen olduklarını belirtirken annelerinin de hemşire, öğretmen, diş doktoru oldukları belirtilmektedir.

Genel itibari ile aileleri ile ikamet eden gençlerin yaşadıkları ortamdaki genel konumlarını öğrenmek istedik. Marjinal gruplara dahil olma davranışının yalnızca belli bir sınıfsal yapıya mı ait olup olmadığını sorguladık. Bununla ilgili olarak gençlerin yaşadıkları evdeki gelir düzeyini saptamak için sorular yönelttik.

Örneklemeimize genel olarak baktığımızda aylık ortalama gelirlerinin orta sınıf olduğunu görmekteyiz. Bu tezde marjinal grupların üst tabakanın gençlerinin benimsediği yargısını yanlışlamıştır. Marjinal gruplara dahil olmak için üst düzey gelir grubunda olmak gerekmemektedir. Yaygın olan görüşün aksine çoğunluk orta seviyedeki gelirli ailelerin çocukları marjinal grupların büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Araştırmamızın evrenini baktığımızda bu gençlerin aslında üst sınıfın çocukları değil daha çok orta sınıfın çocukları olduklarını görmekteyiz. Bu açıdan ekonomik anlamda refah gençleri marjinal hareketlere yönlendirir tezi çürümüş olup aslında değer anlamında ve toplumsal anlamda yabancılaşma ve yoksullaşmanın bu davranış kalıplarının temelini oluşturduğunu görmekteyiz.

Köylerinden göçüp büyük şehirlerde yaşamaya çalışan aileler ilk zamanlar arada kalmışlık ile birlikte ciddi problemler yaşamaktadırlar. Büyük göçlerin üzerinden zaman geçtiği için araştırmamızın örnekleme olan İstanbul da göç sendromu atlatılmış olmasa bile örneğimizdeki gençleri birebirde çok etkilediği söylenemez. Ancak dolaylı yollardan gençler mutlaka etkilenmektedir. Bu bağlamda gençlerin kültürel olarak kökleri ile ilişkisini ve bunun marjinal gruplara katılmada ki etkisini görmek için gençlerle bu konudada görüştük.

Memleketinizle ve akrabalarınızla ailenizin ve sizin ilişkileriniz nasıldır? Bu soruya gençlerimiz genelde yakın birincil dereceden akrabaları ile araya aile olarak görüştiklerini belirtirken memleket kavramını gereksiz bulduklarını belirtmişlerdir. Araştırmamızdaki gençlerin hem kendileri hemde aileleri göç ile geldikleri yerler ile iletişimlerini kopardıklarını çok sağlam ve sıkı ilişkiler kurmadıklarını belirtmişlerdir. Bunun nedeni ile ilgili gençlere sorular sorduğumuzda gençler iş ve hayat anlamında ailelerinin çok yoğun olduklarını ve hatta tatile bile vakit bulamadıklarını belirtmişlerdir. Bu anlamda baktığımızda gençlerin bu kadar marjinal akımları kapılma nedenleri hayatında yoğun şehir hayatı ve akrabalık anlamında köklerden uzaklaşma yer almaktadır. Bunun yanında gençler genel itibari ile akrabalarının şehir hayatını ve kendilerini anlamadıklarını ve yargıladıklarını belirtmişlerdir.

"Kitle toplumu; büyük ölçekte sanayileşmiş, şehirleşmiş bölümünde uzmanlaşmış ve yönetimi tamamen bürokratikleştirilmiş bu toplumsal ortamda; kitle iletişim araçlarının tek yönlü baskısı altında yalnızlaşan, kimlik değiştiren, cemaat bağları ve dinsel kimliklerin kaybeden, bu yüzden de basmakalıp değerleri benimsemek zorunda kalan Punk kültürü ve kitle davranışlarıyla tanımlanabilecek bireylerden oluşan toplumdur." (Demir 1993:211).

Gençlik çağı çocukluk ve yetişkinlik çağı arasında bir geçiş dönemi ve kişiliğin mayalanma dönemidir. Bu anlamda gençler, bir yandan toplumdaki anomi ve yabancılaşmadan etkilenirken, diğer yandan da, kendi yaş dönemlerine özgü anomi ve yabancılaşmayı yaşamaktadırlar. Toplum içinde biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan kendi özellikleri ile bir kitle meydana getiren gençler, aynı zamanda bir gençlik kültürü de oluşturmaktadırlar.

4.2. Avrupada ki Gençlerde Anomi ve Yabancılaşma Eğilimi

Gençlik, 18 ile 20 yaşlar arasında uzanan sosyolojik ergenlik ve psikolojik yetişkinlik dönemidir. Bu bağlamda, gençlik kültürü, ergenlikle yetişkinlik arasında bir orta duraktır; bu aşamada genç kendi statüsünü öğrenir, değişik deneylere girişebilir ve bunları yaparken, ailesi ve akranları gibi birincil grupların kendisine sağladığı güvenceden fedakarlık etmek zorunda kalmaz. Gençlik kültürünün değerleri toplumun değerleriyle uyum içinde olduğu ölçüde gelecekteki hayata hazırlık olarak düşünülebilir. Buna karşılık, eğer bu değerler toplumun değerleriyle kültürü ile kesin bir çatışma içinde ise, o zaman uyumsuzluğa neden olabilirler (Roger 1987:295-298).

Genel itibari ile çocukluktan beri toplumsal normlar içinde olan genç yenilikler arayıp yeni kalıplar benimsemek isteyeceği için bireysel değerleri ile toplumun değerleri pek örtüşmemektedir. Bizim örneğimizde ki gibi gençler kendilerini ait hissedecekleri bir grup oluşturarak, ya da davranış kalıpları benimseyerek kendi değerlerini oluşturmuşlardır.

Berger ve araştırma grubuna göre; gençlik kültürünün özellikleri, batı toplumları bağlamında şu şekilde tasvir edilebilir: "Gençlik, öncelikle modernleşmeye ve onun rasyonelliğine karşıydı. Gençlik kültürü; fonksiyonel rasyonelliğin, rasyonel kontrol yöntemlerinin maddi evren, sosyal ilişkiler ve kişinin bizzat kendisinin üzerine empoze edilmesini öngören hedefine karşı bir isyan durumundadır. Dolayısıyla, maddi ve sosyal realiteleri kendi mantığının çizdiği çerçevede ele alıp biçimlendirmeye çalışan mühendis düşüncesi, insanları doğal ilişkilerden koparan bir güç olarak nitelendirilip şiddetle kınanmaktadır. "Doğal olmayan kontrol" yerine "doğal teslimiyet" önerilmektedir. Başkalarını idare etmek yerine onlarla birlikte, bir arada yaşamının yolları aranmalıdır. Duygulara, rasyonel düşünceye nazaran öncelik hakkı tanınmalıdır. Gençlik kültürü, her türlü planlamaya, hesaba ve sistematik projelere karşı, bütün bunlar doğal yaşamın özgürce ve kendi kuralları içerisindeki akışına karşı "bağlayıcı" olarak nitelendirildiği için, düşmanca riskler beslemektedir. Bütün bu yapı, gençlik kültürünün dil, davranış ve giyinme tarzına yansımaktadır. Bu anlamda, dilde kurallara uymadan konuşma, yürüyüşte sallapatalık, saç şekillerinde, vücut süsleme işinde hiçbir kısıtlamaya, hiçbir kurala rağbet etmeme ve her genç giysiyi kullanma gereksinimi duymadan giyme ve benzeri davranışlar bu düşünce yapısının fiziksel bir ifadesi olarak sergilenmektedir. "Bağlayıcı" olmaya karşı "herşeyi kendi halinde" bırakma düşüncesi ileri sürülmektedir." (Berger 1987:224-225).

Günümüzde boşvermişlik olarak tanımlayabileceğimiz bu davranış kalıbı gençlerin giyiminden, konuşmasına, eğitim durumundan hayata bakışına kadar yansımaktadır. Bu bağlamda geçmişte var olan idealist ve politik düşünceleri olan gençlerin yerini boşvermiş ve apolitik gençler almaktadır.

Dildeki sembol ve kavramlar düşünceyi büyük ölçüde etkiler.

Dil ve düşünce arasındaki ilişki değişik biçimlerde ifade edilmiştir. Dil hem algısal süreçleri etkiler, hemde belirli tür düşüncelerin daha kolaylıkla ifade edilmesini sağlar. Fakat dil, düşüncenin içeriğini tamıyla belirleyemez; önemli bir algısal olay varsa ve bu olayın mutlaka sözle ifadesi gerekiyorsa, düşünce kendisine yeni bir kelime, bir kavram yaratarak yeni bir kavramın ifadesini bulur. Böylece dil ve düşünce birbirlerini karşılıklı olarak sürekli etkiler (Cüceloğlu, 2005; 214). Buradanda anlaşılabilceği gibi dil düşünce yapımıza etkilidir yada hayattaki değişimleri dil karşılayamadığında dile yeni kavramlar eklenir. Bu bağlamda örneklemimizdeki gençlerin dillerindeki değişime baktığımızda her iki yaklaşımda bulmaktayız. Ancak daha çok ihtiyacı karşılamaktan ziyade gençlerin kendilerine özgü grubun ortak normu olan bir dile ihtiyaç duydukları için kullandıklarını gözlemledik.

Gelişmiş sanayi toplumu gençlerinin kültürel yapılanmasında, sanayileşme ve modernleşmenin olumsuz etkilerine karşı çıkma temel davranıştır. Bu anlamda, "fonksiyonel rasyonelliğe karşı kendisini yeniden tanımlamaya çalışan gençlik kültürünün en önemli özelliklerinden biri de doğa tutkusudur. Teknolojik bürokratik toplumun kurumları ve düşünce yapısı doğal olmayan hastalıklar olarak nitelendirilmektedir. Tedavinin tek yolu da, kaçınılmaz olarak, doğaya daha yakın olmaktır. Gençlik kültüründe kişiliğin ve doğa ile bütünleşme temalarının temel oluşturduğu bir neomistisizm ortaya çıkmıştır. İnsanlar mutlu, birlik içinde ve beraber olacaklardır. Bütün bunlar aslında her türlü mistisizmin klasik elemanlarıdır. Realityyi keşfetme yolunda seks asli bir eleman olarak devreye girmiştir. "Aşk yapmak" görüşü "savaş yapmak" görüşüne karşı ileri sürülmüş, doğal yaratıcılık, teknolojik bürokratik dünyanın tahrip edici, öldürücü gücüne karşı devreye sokulmuştur. Seks özgürlüğü, rock müziğine teslim olma hususundaki bağımlılık ve uyuşturucu kullanma alışkanlığının kazanılması yolundaki belli başlı adımları oluşturmaktadır. Bu suretle fonksiyonel rasyonelliğin biçimlendirdiği günlük hayata ait kalıplaşmış düşünceler tahrip edilecek havaya uçurulacaktır (Akt. Bayhan, 1997: 18).

Gençlik toplumların geçirdiği tüm değişim evrelerinden en başta etkilenen alt kültür gruplarındandır. Bu bağlamda değişime açık oluşu ve sürekli güncellemesi nedeniyle toplumsal normlar açısından bakıldığında anomi ve yabancılaşma olarak tanımlanabilmektedir.

Çalışmamızın geneli itibari ile sosyal normlar üzerine konuşurken sosyal normların tanımını yapmak gerekirse; Gibbs sosyal normların tanımında üç özellik görür.

1. Belirli sosyal bir durumda davranışın ne olması gerektiği konusunda görüş birliği
2. Davranışın ne olacağı konusunda grubun üzerinde anlaştığı bir beklenti
3. Beklenen davranış yapılmadığı zaman herkesin ceza vericiliği üzerinde anlaştığı tepki(Gibbs,1965;45).

İster altkültürler biçiminde, isterse bütün olsun gençliğin yabancılaşmasının nedenleri şu şekilde incelenebilir; "İşlevselci sosyologlar, genel olarak gençliğin yabancılaşmasına, onların tüm toplumla psikolojik, toplumsal, ekonomik ve siyasal yönlerden bütünleşememesi ya da zayıf bütünleşmesi sonucu ortaya çıktığını söylerler. Genç, toplumda yetişkinlerin sahip olduğu konumu elde etmek, kimliğini gerçekleştirmek, sorumluluk sahibi olmak istemektedir. Oysa genç bu dönemde yeterince olgun olmasına rağmen kendisine yetişkin statüsü verilmez. İşlevselcilere göre yaş, yabancılaşmaya yol açması bağlamından bağımsız değişkendir. Yani toplumun kişileri yaşa göre gruplama eğilimi, yabancılaşma temellidir(Tezcan,1993:22).

Toplumsal normlar ve kalıplar tüm toplum tarafından kabul edilen davranış kalıpları olduğu için toplumsal bir bütünlük sağlar. Ancak gençliğe baktığımızda zaten kendi içinde bile küçük küçük gruplara bölünen bir yapının toplumsal süreçte bir bütün olarak normlara uymaması beklenen bir sonuçtur. Devamlı eleştirel bir davranış örüntüsü benimseyen genç bu açıdanda toplumsal normalarında sorgulamaktadır. Yetişkinlerdende kendisine fikrinin sorulmasını bekleyen genç 18 yaşına kadar oy bile kullanamadığı için toplumsal anlamda çocuktur ancak görevleri ve kendini görüşü ve tanımlaması itibari ile ise genç bir bireydir.

Gençliğin yabancılaşma duygusuna katkı yapan olgulardan biri de yetişkinlere ilişkin düş kırıklığıdır. Kitle iletişim araçları, yetişkinlerin saygınlık kisvesini üstlerinden sıyırmış ve onların zayıf ve duyarlı noktalarını açığa çıkarmıştır(Roger 1987:298).

Gençlere güvenilmemesi onların birey olduğunun ısrarla kabul edilmemeside yabancılaşma sebeplerinden olabilir. Güvensizlik, anlamsızlık ve anomik durum gençleri yabancılaşmış davranışlara yönlendirmektedir.

ABD’de gençlik kültürünün modernizm karşıtı tepkileri ile ilgili iki kültür hareketinin varlığı göstermektedir. Bunlardan birisi ekoloji hareketidir. Bu hareket, gençlik kültürünün ileri derecede antiteknolojik doğaya dönük eğilimlerinin bir ifadesidir. Diğer hareket ise, sihir, büyü ve dini mistisizm yoluyla kurtuluş hareketidir. Bu hareketin şaşırtıcı sayılara ulaşan çok farklı tezahür yolları vardır. Astrolojiden, şeytandan medet uman; eski Çin’de pek itibar gören büyücülük tekniklerinden, üfürükçülük, Hindu ve Budist mistisizminden çare arayan pek çok gruba rastlanmaktadır. Bunların tamamı, fonksiyonel rasyonellik ile ilgili modernliğin hoşnutsuzluklarıyla, hangi derecede olursa olsun, başa çıkmayı, bunları alt etmeyi amaçlamaktadır." (Berger, 1987: 227-228)

Gençlik hem fiziksel hemde ruhsal anlamda baktığımızda düzene ve standartlığa karşıdır. Şu anda bulunan normları savunanlar bile gençlik dönemlerinde belli bir süre normlara karşı gelmiş normsuzluğu savunmasalarda kendi normlarını savunmuşlardır. Gençlik muhalefet olmakla paralel işleyen bir süreçtir. Toplumsal anlamda tam bir düzensizlik beklentisi olunan bir dönemdir.

Gençlik kültürünün özelliği düzenli olmaya ve planlamaya karşı oluşudur. Modernlik, saat ve takvimin belirlediği zaman boyutu üzerinde yaşamayı gerektirir. Saat, günlük hayatı düzene sokarken; takvim, hayat planı diye adlandırılan karmaşık süreçlerin realize edilmesini mümkün kılar. Dolayısıyla, bunların ikisi de gençlik kültürü tarafından verilmektedir. Esas itibariyle, gençlik kültürü beklemeye muhaliftir ve beklemenin karşısındadır. Düzen ve plana karşı olan gençlik kültürü, "iş gevşek tut", "boşver aldırma", "yarını düşünme", "sistem nasıl olsa çalışıyor" ve benzeri sloganlarla muhalefetini ortaya koymaktadır (Berger,1987:229-230).

Gençlik kültürünün, bütün bu karşı çıkmaları paradoksları da içermektedir. Bu davranış ve hayat tarzları bir yandan, modernleşme, bürokratikleşme ve sanayileşmenin getirdiği yabancılaşmaya karşı bir tepki ve başkaldırı gibi görünse de; diğer yandan, verili düzene ve sisteme ikame edilecek alternatifleri üretmedikleri gibi, toplumdaki genel sisteme yabancılaşmış hayat tarzlarını da yaratmaktadırlar.

Bu bağlamda, dünya geneli ve Türkiye özeliyle ortaya çıkan gençlik alt kültürü bulunmaktadır. "İngiltere’de "Teddy Boys'lar, "Meşin Ekolleri",Afrikada "Dazlaklar",

Almanya'da görülen "Punkçu" gençlik, 2.Dünya Savaşı sonrasında "savaşma seviş ", "hipiler" bu çerçevede sayılabilirler. Gençlik hareketleri, kendilerinin toplumsal ve teknolojik gelişmelerine yani ekonomik şartlanma bağlı olarak ortaya çıkmakta ve belli konularla tepki hareketi işlevi yüklenmektedir. Mesela, İngiltere'de 1960'lı yıllarda Teddy Boys adıyla görülen gençlik, toplumsal bir protesto hareketi yürüyüşüydü. Sorun aşırı kentleşme, teknolojik hayatın karmaşıklığı, dolayısıyla insan ilişkilerine getirilen mekanik özelliklerdi. Bu bağlamda, uygarlığın maddi boyutta getirdiği ilişkilere karşı çıkıyorlardı. Bu tepkilerini Kral I.Edward zamanının elbiselerini giyerek, dantelli gömlekle, dizden bağlanan pantolonlarla dolaşarak ifade ediyorlardı. Teddy Boys adlı bu "bunalım gençliği" sonuçta yalnızca reaksiyoner bir protesto kümesi olmaktan öteye geçemedi." (Doğan, 1991:58-75-88).

1975 sonrası gençlik altkültür akımları ise; Heavy Metal, Skinhead . (Dazlak Kafalılar), Punk, Rockabilly ve Yeşiller olarak ifade edilebilir. Punk'lar, geçmiş ile bugün arasında ayırım yapmamakta ve Teddy Boys'ların son iyi şeyler olarak gördükleri ahlaki, tutucu değerlere karşı çıkmaktadırlar(Doğan, 1991:58-75-88).

Dazlak Kafalılar, saldırgan biçimde proleter, bağnazdır ve kültürünün semboller dağırcığından yararlanırlar(Tezcan, 1993:21).

1950 yılının sonlarında Uzakdoğu felsefelerinden etkilenen Healinik'ler ortaya çıktı. Beatnik yaygınlaşarak Hippi'leri ve her türlü sol alt kültürleri doğurdu. Egemen kültürü red eden grupları, kapitalist tüketim toplumunun yabancılaştırıcı, metaların işi karşı çıkmaktı. Dolayısıyla, sosyalizmi savunan bu alt kültürleri yerlesik kapitalist kültür ile sanat ve ahlak gibi herşeyi red ediyorlardı. Anti otoriter sloganlan ile karşı kurumları ve ilişkileri geliştirerek patlamasını teşvik ettiler(Tezcan, 1993:211).

Sevgi ve barış diyen hippiler seslerini dışarıya pek duyuramadılar.Çünkü onlar korkaktılar ve korkarak protesto ediyorlardı. Oysa altkültürün barıştran çok berr protesto yüklü müziği olan metalica rock hippilerin bir zamanlar sevgi ve barış ile başaramadıklarını şiddetle,daha sertleşerek yapma çabanı dile getirmektedir(Çevikcan,1991;2).

Bir toplumda var olan siyasi sistem ve olmasının istendiği siyasi sistemde toplumsal anlamda altkültür gruplarının farklılaşmasının tarihte temel belirleyicileri olmaktadır.

1980'lerde karşıt fikirli alt kültürler, 1970'li yıllarda kapitalist sistemle bütünleşmiştir. Mesela, rock müzik, başlangıçta yerleşik kültür, hem de bilim yönünden karşı iken, bir altkültür olmakla birlikte sanayi ortamında popüler kültürün bir parçası durumuna gelmiştir(Tezcan,1993:211).

Bu sistemle bütüleşmeler yanında, "1970-1980 döneminde Batı Avrupa'da mevcut toplumsal sisteme nefret duyan altkültür akımları doğdu. Anarşist eğilimli "provo"lar "sponti"ler ve daha da yaygınlaşan "Punk"lar bunlardan bir kaçıdır(Bayhan,1997:231).

Rogers'a göre, gençliği dört gruba ayırmak olasıdır. Birinci grubu oluşturanlar, büyüklerinin isteği doğrultusunda davranan ve onları model alan gençlerdir. Bu grup, yabancılaşmamıştır. Buna karşılık, yabancılaşmış gençler ise 3 gruba ayrılabilir:

1) Toplumunu değiştirmeyi amaçlayan gençler,

2) Topluma sırt çevirerek, kendine ait doyum sağlayıcı bir altkültür oluşturmaya çalışan gençler,

3) Etkin olarak toplumu yıkmayı amaçlayan ya da ona karşı düşmanca tavır alan gençler. (Roger 1987:299-301).

Bu açıdan baktığımızda Türkiyede de 2000'li yıllardaki gençliği bölümlere ayırabiliriz. Bunların başında eğitimle ilgilenen dersane gençliği gelmektedir. Sonrasında ise gençlik grupları gelirken müziğin temellendirdiği gençlik grupları, ekonominin belirlediği gençlik grupları ve siyasi görüşlerin belirlediği gençlik grupları olarak ayırabiliriz.

Evde okul çalışmaları ve girecekleri sınavlarla ilgilianne ve babanın endişe yaratan tutum ve davranışlarının çocuklardada endişe yarattığı ifade edilmektedir (Büyükkaragöz,1990;32).

Gençlikte alt kültür dediğimizde dünya da var olan gençlik bir alt kültür oluşturarak aidiyet hissettiklerini anlıyoruz. Bu grupsal farklılaşmalar dinlediği müzik, imaj, aile yapısı, toplumda kendini ait hissettiği yapı, duygusal anlamda aidiyet hissetmek gibi pek çok etmen vardır. Çalışmamızın bu alanına kadar gençlikte ki psikolojik değişimleri, toplumsal düzeyde değişimlerin etkilerini inceledik. Türkiye siyasi tarihi açısından belirli bir dönem çok büyük çatışmalar ve buna bağlı olarak acılar yaşadığı için günümüze kadar gelen yakın tarihte ciddi anlamda bir apolitikleşme eğilimi görülmektedir. Bu hem ailenin hemde toplumun bilinçli olarak uyguladığı bir davranış şeklidir. Toplumsal bilinç altı nedeniyle siyasetle ya da toplumsal görüşlerle ilgilenen genç başka kanatlara eğilim göstermesi için yönlendirilmektedir. Sonrasında bugün siyasi temeli pek bulunmayan yalnızca tüketim ve

imaj eğilimi ile tercihler yapan gençler görülmektedir. Çalışmamızın temeli itibari ile gençlerimizin bu bağlamda hem ulusal çapta hemde yerel çapta neler düşündüklerini de öğrenmek istedik. Emo olarak nitelendirdiğimiz gençlerin siyasal ve toplumsal sistem ve değişen dünya hakkında neler düşündüklerini mülakatlarımız sırasında öğrenmeye çalıştık.

Gençlerin bir kaçı bu soruyu cevaplamak istemediklerini belirtirken zam gibi etrafındaki insanların yakındıkları genel kavramları belirtmişlerdir. Bunun yanında eğitim sistemindeki sınav sistemlerinden dert yanarak okullarından yakınmışlardır. Bunların yanında evrensel olarak karşı çıktıkları bir sorun olmadığını belirtmişlerdir. Görüşme sırasında gençlerin umursamaz oldukları ve genel toplumsal ve siyasi olaylar hakkında pek bilgi sahibi olmadıklarını görmekteyiz.

Ergen bireyler kendini ifade etmek için siyasal, popüler, çevresel v.b. pek çok grupta bütünleşerek kendini ifade etmeye çalışırlar. Dünya perspektifine baktığımızda marjinal gençlik grupları diye adlandırdığımız bir araya gelen gençler savundukları bir kavramın etrafında bilinçli olarak şekillenmektedir. Ancak Türkiyede araştırma yaptığımız grubun bilinçli bir karşı çıkış olarak toplumsal bir sorun tespit edilememiştir.

Toplumun yaşadığı değişimler ve toplumun geçtiği süreçlerinde etkisi toplu olarak bir karşı koymuşlukla ortaya çıkan marjinal gençlik gruplarını dünya çerçevesinde ele aldığımızda gencin toplumda kendini ait hissettiği grubun menşesine göre oluşturdukları alt kültür gruplarının yapısı ve şiddeti değişmektedir.

Bu anlamda baktığımızda avrupa toplumlarında en sert müzik yapıları ile topluma karşı olarak çıkan marjinal gruplar siyahi ve beyaz vatandaş çatışmasından çıkmıştır.

19 yy eşliğinde burjuvazi feodal toplumda tam anlamıyla bir alt kültür olmuştu. Kapitalist endüstri toplumunun kültür ve siyasal kültür normları bu alt kültür ortamında oluştu, tabi bölgesel – ülkesel renklere göre farklılaşarak- İngiltere 'de, 1900'lerin sonlarında yükselen burjuvazi kendini kahvehanelerde bir araya gelen küçük tartışma topluluklarında ifade ediyordu. Burjuva alt kültürün gazeteleri iletişim haberleşme medyası olarak kullanmaya başlamasıyla basında önemli bir odak haline geldi sonuçta burjuva alt kültürü görüşünü beyan eden meseleler hakkında akıl yürüten toplumsal mercilerin, yani konunun (aslında burjuvazinin kendi organlarının) karar alma süreçlerine girmesini, mevcut yönetim organlarının bu doğrultuda dönüşmesini zorlayarak, "modern" parlamentonun ilk adımlarını

attığı Fransa'da, burjuva alt kültürünün mekânı filozofların, sanat, edebiyat. din eleştirisi yaptıkları kulüplerdi. Zamanla ekonomiyle ilgilenenler (fizyo krallar) da bu kulüplerin önemli unsurları oldular. Bu kulüpler 1789 devrimi sonrasındaki siyasal partilerin temelini oluşturdular. Almanya'da ise, devlet işlerine ilişkin "akıl yürüten, tartışmalar yapan" burjuva alt kültürü, gazeteler, dergiler çevresinde, "okuma topluluklarında/derneklerinde" kendini ifade etti. 19.yy burjuva alt kültürü hegomonik kültüre dönüştü. Bu süreci "Kamuoyunun Yapısal Dönüşümü" kitabında inceleyen, Frankfurt Okulu'nun üçüncü kuşağının önemli teorisyeni Jurgen Habermas'a göre burjuva alt kültürünün hegomonik kültüre dönüşmesinin belirleyicisi, burjuvazinin kamuoyu'nu kurumlaştırmış olması basın, kulüpler gibi, kökeninde burjuva alt kültürünün organları, mekanları, medyaları olan meclisler ve bunlara atfedilen "kamuoyu" işlevi, "genel iradenin tecelli ettiği uğrak olarak meşrulaşıp devlet otoritesi içinde yerini alınca bu alan, yani kamuoyunun alanı bir iktidar alanı (ve aracı) haline geldi(Hebdige:1988:10).

Ancak, denilebilir ki tarihte en bütünlüklü ve kitlesel alt kültür, işçi sınıfı alt kültürü olduğu hiç kuşkusuz sosyalist düşünce ve hareketle bağlantılı olarak: 19. yüzyılın ilk kesiminde ütöpik sosyalizmi fikrin ötesinde, kurulan komünlerle, işletme örgütlenmeleriyle tüketim cemaatleriyle bir alt kültür olarak zuhur etmişti. Endüstrileşme işçi sınıfının kiteselleşmesi, özellikle bazı merkezlerde büyük bir alt kültürün doğmasına temel oluşturdu. Hızlı şehirleşmeyle birlikte homojen toplumsal ekonomik koşullara muhalefetinin oluşması. Yaygın ortaklaşa, kendine özgü eğlenme biçimleri ve alaturka, kapitalist toplumun içinde dev bir alt kültür üretme yolundaydı (Hebdige:1988:12).

İşçi sınıfı alt kültürü İngiltere de ki gibi cemaat ilişkilerinden çok karşı kurumlar ve sıkı bir örgütlenme içerisinde gelişmesine örnektir. Dünya savaşının patlak verdiği yüz yıl başı koşullarında kapitalist toplumlarda bir tek alt kültürün etkisi vardır. Kiteselliği bütünlüğü ve kapsamıyla egemen kültürel çevreyi zorlayan evrenselleşmiş bir alt kültürdür. İşçi sınıfının sosyalist alt kültürü 1900'lerin başında, devrim durumunu sosyalist olmayanlar için de bir gerçeklik haline getiren şey, yeni bir dünyanın; sadece siyasal kitlesel güç olarak değil, yeni bir toplumsal kültürel bütünlük olarak, eskisinin koynunda yeşermekte olmasıydı. 1917 Rus Ekim Devrimi ve Almanya ile Macaristan'da 1. dünya savaşı sonrası patlayan sosyalist ihtilaller, sosyalist işçi sınıfı alt kültürünün de patlaması idi(Hebdige:1988:15).

I. dünya savaşı ile 2. dünya savaşı arasındaki buhranlı dönemi geçince, işçi sınıfı alt kültüründe açıldı. Savaş koşullarının salt fiziki olmayan tahribatı; savaş sonrası (salt fiziki olmayan) kapitalist yeniden yapılanmanın bir örnekleştirici icraatı, soğuk savaş atmosferinin toplumu hizaya getirici totaliter etkisi, zaten alt kültürlerle pek hayat hakkı tanımıyordu. Ayrıca işçi sınıfı alt kültürünün taşıyıcısı olan bütün unsurlar bu dönemde kapitalist sisteme entegre olma eğilimine girdi. Sendikalar, işçi partileri, sosyalist neşriyat giderek daha çok yerleşikleştiler. İşçi sınıfının kendine özgü yardımlaşma, barınma, toplumsallaşma ilişkileri, kurumları kısmen kayboldu, giderek 1960'ları sosyal refah devleti çerçevesinde kurumsal bürokratik ilişkiler içinde işçi sınıfının inisiyatifinden çıktı, gelecekteki toplumun nüvesini bugünden oluşturma niteliğini, alternatif ilişkiler olma dinamizmini yitirdi(Hebdige:1988:16).

1982'de Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin Marksist kökenlerini hatırlayan parti genel sekreteri Peter Glotz kitabında ("Tankerin hareket kabiliyeti") topluma (mevcut toplumsal sisteme) karşı bir alt kültür olduğumuz o günlere dönmek istemiyorum, nostaljinin sınırları var kaydını koysa da, hayıflanmadan edemiyor: Eski sosyal demokrasi, (kapitalizmin) muazzam iktisadi baskısına kendi kültürüyle karşı durmayı kendi toplumsallaştırma sistemini geliştirerek ne kadar mükemmel başarmıştı şimdi, "biz farklıyız" bilinci, işçi sınıfı alt kültürünün daha az kurumsal, nispeten cemaatvari yapılara sahip olduğu Fransa, İtalya, İngiltere'de ve Almanya'nın geleneksel endüstri merkezlerinde ancak hafızalara, geleneklere hürmeten nefes alıyor. Bir alt(karşı)kültürden söz etmek mümkün değil(Hebdige:1988:12).

60'lar ile birlikte dünya çapında bir kitlesel alt kültür patlaması daha yaşandı. 50'lerin sonlarında, Uzakdoğu felsefelerinden beslenen Beatnik'ler ve varoluşçu felsefenin sinyallerinden etkilenen entelejensiya altkültürlerinin oluşturduğu birikimin bu patlamada epey rol oynadığı söylenebilir. Özellikle 2. dünya savaşı ve sonrasında yıldırıcı etkisinin dışında kalan yeni gençlik kuşaklarında yayılan beatnik, sonra daha yaygınlaşarak hippie ve her renkten sol alt kültür topluluklarını egemen kültürü red etmeye sürükleyen temel motif kapitalist tüketim toplumunun yabancılaştırıcı metalaştırıcı değeri idi. Sosyalizm bu alt kültür topluluklarının çoğunu ortak paydaya getiren güç oldu. Yerleşik kapitalist kültürü tümüyle reddeden ve sanatı, ahlaki, sloganlarıyla anti otoriter karşı kurumları, ilişkileri geliştiren 68 patlaması, yerleşik düzeni sarsan bir altkültürel okumaydı(Hebdige:1988:17).

70'ler ise kapitalist kültür endüstrisinin 68'de uç veren red edeceği alt kültürleri iyileştirdiği bunların temel unsurlarını, motiflerini içinde yer aldıkları kültürel öznelikten yalıtıp

ticarileştirerek zararsızlaştırdığı bir dönemdi. Örneğin: başlangıçta yerleşik kültüre içerik ve biçim yönünden cephe alan rock müzik, bir altkültür unsuru olmaktan çıktı. Müzik endüstrisinin elinde, popüler kültür değişik kullanımlarından birine dönüştü. Bu koşullarda, 70'lerle birlikte, 2. dünya savaşı sonrasında muhalif altkültürleri ya gözüktüler (hippiler bunu 1968 sonlarında sembolik bir intihar ayiniyle yaptılar) ya da marjinal kendi aleminde kapalı topluluklara dönüştüler. Özellikle ABD'nin uçsuz bucaksız coğrafyasında, çok sayıda mistik cemaat ve kır toplumu, 70'lerin altkültür panoramasının tipik görüntüleriydi (Hebdige:1988:21).

1970'ler 1980'ler dönümünde Batı Avrupa gençliği içinde, mevcut toplumsal sistemden sadece uzaklaşma değil, nefret duyan; bu nefretini ifade etmenin ötesinde de bir çözüm ve umut görmeyen altkültür akımları başgösterdi: (anarşist eğilimli "provo"lar, "spontiler ve daha fazla yaygınlaşan Punk). Punk, yalnızca "karanlık" 1980'lerin arife dönemine has bir altkültürün çıkış dinamiklerini değil, geç kapitalizmin kültür endüstrisinin altkültürleri evcilleştirme mekanizmalarını kavramak bakımından da elverişli bir vakadır (Hebdige:1988:17).

Gerçi 1980'lerde kapitalist düzenin hiçbir altkültür tarafından rahatsız edilmediği söylenemez. Ekolojist akım ve Yeşil hareket, kapitalist tüketim toplumunu önemli ihtiyaçlarını sorgulamasıyla, bürokratik, hiyerarşik, merkezi normlara "hayır" demesiyle 80'lerde epey yaygın bir altkültürel atmosfer oluşturdu, hatta bazı sosyalist teorisyenler, 68'de sosyalizmin gösterdiği, başkaldırcı altkültürleri birbirine bağlayıcı misyonun benzerini 80'lerin Yeşil hareketine atfedebiliyorlar(Hebdige:1988:17).

Bu toplumsal süreçler kendini popüler kültürde ve hayat tarzlarının değişiminde kendini göstermiştir. Özellikle gençlerin kendini ait hissettikleri alt kültür yapıları sonucunda toplumsal anlamda kendini anlatma ve belli konularda fikrini söyleyebilmek için alt kültür özellikle müzik gruplarında kendini anlatmaya çalışmaktadır

1976 da İngiltere'de yaz, şimdiye kadar görülmemiş sıcaklık ve kuraklıkta geçmişti. Mayıs'tan Ağustos'a kadar Londra sıcaktan kavruldu ve berrak gökyüzü altında eksoz dumanlarından oluşan sisle boğulacak hale geldi. İlk tanrı vergisi olarak kabul edildi, basın ve televizyonda kış boyu gazetelerin baş sayfalarında yer alan uğursuz kötü hava haberlerinden sonra güneşin mevsimsel rahatlama sağladığı gibi bir ulusal yorum (İngiltere nihayet bu lanetten kurtuldu mu?) yapıldı. Doğa alışılmış ideolojik işlevini bir kere daha yerine getirdi. Bütün bu haberlerin yerine geçti, somut

bir düzelme kanıtı oldu ve bütün grev ve anlaşmazlıkları bir kenara itti. TV "son haberler"de, günün neşelendirici son haberinde iki günde bir Oxford caddesinde şortla, plaj kılığıyla dolaşan genç kız ve oğlanların görüntüleri izlendi. Güneş krize karşı neşeli bir dipnot işlevi gördü. Tropik vaatlerle dolu iyimser bir söz. Kriz de tatile çıkabilirdi. Fakat haftalar ve aylar geçip sıcak dalgası devam ettikçe eski lanet ve felaket yeniden, hem de öc alırcasına öne çıktı. Mucize çabucak sıradan günlük bir olay haline geldi; taki, Temmuz ortasında bir sabah aniden olağandışı bir sapma, olarak nitelendirilinceye kadar.(Hebdige:1988:14).

Ağustos'ta sıcak dalgası resmen kuraklık olarak ilan edildi, su karneye bağlandı, ekinler kurudu ve Hyde Parkın çimenleri bozkır otuna dönüştü. Sonumuz çok yakındı; basında son günlerin imgeleri yayınlanmaya başlandı. Nerdeyse metafizik bir önem kazanırken ekonomik kategoriler kültürel ve doğal olaylar büsbütün ikinci plana itildi. Kuraklık Bakanlığı kuruldu, doğa resmen "doğa dışı" ilan edildi, dedelerimizin yorumlarına dönüldü bir kez daha, ama sağduyu sınırlarını aşmamak için mecburen bir nebze alay katıldı bu yorumlara. Ağustos'un son günlerinde en kötü önsezişleri doğrulayacak farklı mistik yapıda iki olay çakıştı: Aşırı sıcaklığın evlerin yapısına zarar verdiğinin (temelleri çatlattığının) anlaşılması ve göreneksel olarak ırklar arası uyumun örneği sayılan Notting Hill karnavalının bir şiddet gösterisine dönüşmesi. Mutlu, danseden zenciler, şıkır şıkır kalipsolar ve egzotik giysiler çağrışımlarıyla dolu Karalb festivali açıklanamaz bir biçimdeydi. Öfkeli siyah gençler grubu ve savaşmaya hazır bir polis kalabalığına dönüştü. Genç siyah Britonlar İngiliz televizyonlarından başka uzun sıcak yazların korkutucu anılarını da uyandırdılar. Aoptenekesi kapaçı karnaval ruhunun, zenci yaratıcılığının, çete kültürünün esnekliğinin simgesi ve her steel bandın sıradan aracıyken, beyaz yüzlü polisler tarafından tuğla yağmuruna karşı kalkan olarak kullanılınca uğursuz bir anlam kazandı(Hebdige:1988:29).

Tarihten bugüne kadar müzik toplumsal sistemin bir yansıması olmuştur. Toplumun benimsediği müzik şekli toplumun genel yapısı hakkında bize bilgi vermektedir. Bu açıdan sanat toplumun genel değer yargılarını ve genel olarak bakış açısında içinde barındırmaktadır. Toplumun geçirdiği evreleri müziksel değişimi ile açıklamak son derece mantıklı bir yöntemdir. Bu sebeplede genel anlamda sanat ve toplum özel anlamdada müzik ve toplum bir çok araştırmaya konu olmuştur.

Punk'ın müzik basınında ilk defa, yankılar yaratarak ortaya çıkması bu garip, kıyamet benzeri yaz dönemine rastlar. Londra'da, özellikle güneybatısında ve King's Road çevresinde heterojen gençlik oluşumlarından derlenmiş yeni bir üslup ortaya çıktı. Aslında Punk'ın kesin bir kaynağı yoktu: David

Bowie'den çizgiler ve hafif rock, Amerikan Proto punk grupları Ramoneş Heartbreaker, IggyPop, (Richard Hell), Londra'nın PubRock'i (10 Ve Gorillas), 60'ların mod altkültürüdür. Convey adası 40'lar grubu ve Southend Rhythm and Blues grupları (Dr. Feelgood, Lew Lewis vb.) Northern Soul ve Reggdeden alman öğelerle kaynaştırılmıştı(Hebdige:1988:34).

Müzik akımlarının toplu olarak oluşturdukları ve savundukları değerler vardır. Bu değerler toplum değerleri ve normları ile ne kadar çelişirse müzik şeklide sertleşerek bir tepkiye dönüşmektedir. Ve toplumdaki insanlarda kendi bakış açısı ve değerleri çerçevesinde bir grup ile tam bir bütünleşme sağlayabilmektedir.

Bu şekilde meydana gelen karışımın süreklilik göstermemesi ve bütün bu öğelerin bütünden koparak kaynaklarına dönme ihtimalinin olması doğaldır. Glam rock narsizme, nihilizme ve cinsiyet karışıklığına yolaçtı. Amerikalı Punk'lar minimalist bir estetik anlayışını (örneğin, Ramones'in "Pinhead"i ve Crime'in "I Stupid"i gibi), sokak kültürünü ve kendi kendine zarar verme eğilimini doğurdu. Wigan Casino gibi kulüplerde barınan akrobatik dans ve 60'ların hızlı Amerikan soul'una meraklı, gerçekten gizli bir işçi sınıfı gençliği altkültürü olan Northern Soul, hızlı ritimleri, solo dans stilleri ve amfetamin geleneğini de birlikte getirdi: Reggae egzotik ve tehlikeli yasak kimliğini, vicdanını, endişesini, serin kanlılığını koydu ortaya. Yerli Rhythm and Blues Northern Soul'un hızını kuvvetlendirdi, Rock'ı kendi kökenine döndürdü, tamamen İngiliz olan bir kişilik yaratarak ve Rock'n Roll mirasını seçkin bir biçimde uygulayarak oldukça gelişmiş ikonlaşma yarattı(Hebdige:1988:11).

Grupların benimsedikleri değerler müziklerine ve buda sonrasında giyimine, saç şekline ve tüm davranış kalıplarına yansımaktadır. Bu bağlamda bireyler ve özellikle gençler kendileri ile aynı yerden bakan insanları duruşu davranışı giyiminden tanımaktadır. Aslında aynı grup içinde bir bütünleşme ve dayanışmayı da doğurması ihtimaldir.

Farklı müzik geleneklerinin Punk adı altındaki bu garip birleşimi, görsel düzeyde aynı tip yaratan eklektik bir giyim tarzıyla da pekiştirildi. Bütün bu bileşim, çengelli iğneyle tutturulmuş haliyle, Punk diye tanınan oldukça fotojenik bir olay olarak ortaya çıktı ve 1977'lerde magazin basınına oldukça etkili bir malzeme sağladı. Punk çıkışı farklı dönemlere rastlayan öğeleri birleştirerek savaş sonrası işçi sınıfı gençliğinin kültür tarihini sergiledi. Deri ceketler, pergemler, kalın tabanlı suet ayakkabılar, sivri burunlu pabuçlar, lastik ayakkabılar, paka derisi yağmurluklar, kısa kesilmiş saplar, uzun adımlı Skinhead yürüyüşleri, daracık pantolonlar. gırtlak çoraplar, kısacık ceketler ve postallar karmaşası vardı, bunların hepsi de çengelli iğne, ip parçaları, paket bağı, plastik

çamaşır mandalıyla dikkat çekici bir biçimde zamandan bağımsız olarak "yerlerine" konmuşlardı. Dolayısıyla Punk bu tür bir inceleme için çok iyi bir başlangıç noktasıdır, çünkü Punk modası bütün savaş sonrası altkültürlerinin çarpıtılmış yansımalarını içerir. Ancak bu altkültürleri yorumlamadan önce ortaya çıkış sıralarını açıklamak gerekir(Hebdige:1988:38). Punk'ın "doğal olmayan" bileşiminin Londra sokaklarında o garip yazda ortaya çıkması aslında normaldir. Her yerde bir mahşer havası vardı ve Punk'ın içeriği de havanın ani değişim ve kriz imgesi ortamıyla yoğrulmuştu. Aslında Punk'ın görünüşü de karmaşıktı. Reggae ve Rock gibi radikal olarak iki farklı dilin karışımını temsil ediyordu(Hebdige:1988:44).

Punk müziğinde yöresel çelişkiler vardır. Punk'ta yapay olarak karışmış görünen mahşer görüntüleri birbirine düşman kaynaklardan doğmuştur. David Bowie ve New York Punk gruplarının çekingence bayağı ve uç noktadaki estetiği, edebi avant garde ve underground sinema gibi kabul görmüş "sanatsal" kaynaklardan derlenmişti. Eski bir resim öğrencisi olan Pctrl Smith adlı Amerikalı bir Punk, "rock şiiri" diye yeni bir biçim keşfettiğini iddia ediyor ve gösterilerinde Rimbaud ve William Burrough'dan şiirler okuyordu. Bowie de Burrough'dan etkilendiğini söyleyip Burrough'un kesip biçerek gelişi güzel bileşimler yaratma tekniğini "yazmak" için kullanıyordu. Richard Hell, Lautreampnt ve Huysmans'm eserlerine başvuruyordu. Genellikle daha genç ve daha ezik proleterler olan İngiliz Punk gruplarının edebiyatla pek ilişkileri olmadı. Bununla birlikte İngiliz Punk estetiğinde de örtük olmasına rağmen kesinlikle bir edebi kaynağının damgası görülür. Aynı şekilde underground sinema ve avant garde sanatla aralarında bağlantılar vardı(Hebdige:1988:43).

Gençlik döneminde daha önceki bölümlerde de söz ettiğimiz gibi gençler kendileri ile bütünleştirip örnek aldıkları sporcular ve sanatçılar olmaktadır. Görüşünü ve hayata aynı yerden baktıklarını düşünen gençler yukarıda adı geçen pek çok grubu ve sanatçıyı kendilerine örnek almışlardır. Tarihsel süreçte baktığımızda geçmişte görüşünü beğendiği kişinin dış görünüşü ve müziği benimsenirken, günümüze yaklaştıkça giyimi ve müziği beğenilen grupların düşünsel kalıpları benimsenmeye başlanmıştır.

70'lerin başında bu eğilimler gelişimi bir nihilist estetiğe dönüşmeye başladı ve çok etkili, çoğunlukla da kasıtlı sapık cinsellik, aşırı bireycilik, bölünmüş kişilik gibi konulara eğilen bu estetiğin ortaya çıkışı rock kültürüyle ilgilenenler arasında çeşitli tartışmalara yol açtı. (Bkz. Melly, 1972; Taylor and Wall, 1976). Kendi müziğinde boğulan züppe hayaleti rock'ı sanki

kuşatmıştı ve bu hayalet İvan Taylor ve Dave Wall'un deyimiyle "gençliğin yabancılaşmasına genelliği yansıtıyordu." Punk bu süreç içindeki en son evredir. Yabancılaşma Punk'ta hissedilebilir bir boyuta ulaşır. Nerdeyse elle tutulacak bir hale gelir. Fotoğraflarda bir boşluk, ifadesizlik, (herhangi bir Punk grubunun fotoğrafına bakın) konuşmayı ve yönlendirilmeyi reddetme olarak baş gösterdi. Bu eğilimin tekbencilik, nevroz, kozmik öfke kaynaklı rock'tır(Hebdige:1988:32).

Okur yazar bir kültürden doğan Beatnik avant garde akımla ilgiliydi ve bohemce bir kozmopolit hoşgörü içerisindeydi buna karşılık Ted kesinlikle proleter ve yabancı düşmanıydı. İki grubun üslubunun odağı olarak geleneksel caz ortaya çıktığında farklılıklar daha belirginleşti.

Dünyada oluşan alt kültürleri tarihsel açıdan değindik. Bu süreçlerde toplumdaki sınıfsal yapının sınıf yapılarının kendini ifade etme şekilleri ile bütünleştiğini görmekteyiz. Bu anlamda eğer toplumsal tarih süreci daha farklı olsaydı bu toplumsal sınıfların yapısını ve bunun sonucu olarak da alt kültür grupları değişiklik göstermiştir. Bu anlamda toplumsal tarih ve toplumsal yapı alt kültür üzerinde en belirgin özelliklerdendir. Toplumda rahatsız olunan bir konuda kendi fikirlerini paylaşabileceği ve kendince sembolleri ve imajları olan ayrı hissedip düşünen bireylerin toplandığı gruplar alt kültür gruplarıdır. Gençlik ve ergenlik döneminde daha çok söyleyecek şeyi olan genç bu alt kültür yapılarının temel kaynaklarıdır.

En sıradan nesnelere bile, yeni bir anlam yüklenip "aykırı bir teminat" haline gelebilir. Ancak daha sonra nesnelere kendilerine yüklediği anlamlar bile piyasaya düşebilir (Hebdige:1988:28).Popüler kültür içindeki kapitalizm ile piyasaya çıkan pek çok obje ve sembol bunun en büyük örneğidir. Rock müzik bir isyan müziği olmasına karşılık eleştirdiği ve karşı olduğu sistemin önde gelen ürünlerinden biri olmuştur. Rock müzik tişörtlerinden, ayakkabılarına pek çok rock müzik temalı ürün tüketim toplumunun hizmetindedir.

Topluma küçük alt gruplar açısından baktığımızda kendi aralarında taban tabana zıt olan gruplar vardır. Ve savundukları konularda davranış kalıplarında zıttır. Ancak karşılıklı saygı yok denecek kadar azdır. Grup içinde bütünleşen bireyler gruptan olmayanlar ile de ciddi anlamda farklılaşma eğilimi göstermektedirler. İmaj ve duruş bakımından grupsal olarak savunulan felsefe ile doğru orantılıdır. Örneğin: Kapitalizme ve devamlı marka giyinme çabasında(Tiki) gençliğe karşı olarak doğan Gurunge'lerin imaj şekli yeni bir şey giymemektir. İkinci el kıyafetler tercih edip dış görünüşlerine önem göstermemektedir.

Bazı gruplar kendilerini burjuva grubu ile özdeşleştirerek bir alt kültür oluşturur. Buna örnek olarak tikileri verebiliriz devamlı lüks mekânlarda vakit geçiren ve pahalı markalar kullanan kişilerden oluşan gruplardır.

1960'ların iktisadi büyüme ortamında ortaya çıkan Mod'lar alt kültürler içinde egemen kültürle ilişkisi belki en ikircikli olanıydı. Bir yandan işçi sınıfı içinde ki sınıf atlama ve dolayısıyla egemen kültürle barışma eğilimimizi ifade ederken diğer yandan kılıklarında ki kaynağı belirsiz aykırılık aynı eğilimin paro dışı yapıyordu. Mod'ların giyim tarzı da düzgün saçlar, takım elbise ve genellikle fötr şapkadır. Buradan da anlaşılacağı gibi arada kalmışlığın verdiği bir imaja sahiptirler. Cüretkâr bir şekilde rahatsız edici görümlü Teddy boy'ların aksine Modlar görünümleri daha az garbiciydi. Genellikle saygın renkli muhafazakâr takımlar giyer, Özellikle temiz ve derli toplu dolaşırlardı. Saçlar genellikle kısa ve temizdi, Modlar' açığa erkeksi görünüşü tercih eden Rockerların, vıcık vıcık briyantimli saçlarının yerine Fransızlara özgü kısacık kesilmiş saçının çok hafif briyantimli moda uygun çizgisini seçtiler(Hebdige:1988:24).

Hippyler tüm toplumlar için ideal olan bir toplum düzeni savunmaktadır. Özgürlüğün en üst seviyede olması gerektiğini savunan hippilerdir.

Hiipiler bütün alt kültürler içinde belki en ütopyacı olanıydı: egemen kültür içerisinde yaşayan çelişkilerden mutlak bir biçimde kopabileceği inanacını temsil ediyorlardı.(Hebdige:1988:24).

Gördüğümüz gibi tarihsel açıdan pek çok görüş ve pek çok müzik grubu ve duruş benimsenmiştir. Ancak toplumsal açıdan ortaya çıkan değişimler bu akımlarıda değiştirmiştir. Ayrıca bu akımlar çıktıkları ülke içinde kalamayıp diğer ülkeleride etkilemektedirler. Teknolojik gelişmeler ile de yerel olarak hiçbir şey kalmamış ve her konuda toplumlar küreselleşmiştir. Genel anlamda dünya çerçevesinden baktığımız marjinal gruplar ve müzik akımlarından sonra Türkiye deki alt kültür gruplarını inceleyeceğiz.

4.3.Türk Gençlik Kültüründe Anomi ve Yabancılaşma Eğilimi

Türk toplumuna genel olarak baktığımızda tarihsel süreç içinde anomi ve yabancılaşma sürecinin fazla olmadığını görmekteyiz. Bunun sebepleri arasında Türk toplumunun cemaatçi yapısı, geleneklerine bağlılığı, aile kurumuna verdiği önem, ahlaki ve dini temel gibi pek çok toplumsal bütünleşme kavramına önem verildiği için diğer toplumlara oranla anomi ve

yabancılaşma kavramları daha azdır. Türkiye deki gençlik yerleşim alanlarına göre köy, kasaba, kent ve gecekondu yerleşimlerinde farklılıklar göstermektedir.

Türk gençliği, yerleşim alanlarına göre köy, kasaba, kent ve gecekondu yerleşimlerinde; eğitim sürecinde lise ve üniversite aşamasında farklı kültürel kodlar oluştursalar da, bütün olarak gençlik, milli kültür temelinde birleşmektedirler. Milli kültürden marjinal da olsa sapma gösteren gençlik alt kültürleri de görülmektedir. Ayrıca, iletişim araçlarının tanımadığı çağımızda, gençler farklı hayat tarzlarına sahip olsalar da, aynı mesaj ve enformasyon bombardımanına maruz kalmakta, dolayısıyla ortak kültürel kodlar da meydana gelebilmektedir. Medyanın sunduğu kültürel modeller, bütünüyle olumlu ve milli kültürle uyumlu olmadıkları için olumlu kültürleşme anomi ve yabancılaşmaya neden olmaktadır. Dolayısıyla iletişim çağının da etkisiyle, sosyal ve kültürel değişmelerin hızla yaşandığı Türkiye geçiş toplumu olmanın sancılarını yaşamaktadır(Bayhan,1997:234).

Türkiye hem tarihsel açıdan hemde coğrafi açıdan bir geçiş ülkesidir. Bunun sonuçları da ilk olarak gençleri etkilemektedir. Teknolojinin gelişmesi ile toplumların yerelindeki özellikler dünyaya daha kolay yayılırken diğer tarafta medya tüm dünyanın gençlerini yönlendirdiği için gençleri tektipleştirmektedir. Her ne kadar küçük gruplar halinde gençler farklı gibi görünsede ciddi anlamda farklılık olmadığı görülmektedir. Farklılıkların temeli dış görünüş farklılıklarına dayanmakta olup küçük gruplar birbirine çok benzerdir.

Türk gençliğinin özellikle kent ve üniversite gençliği bağlamında kültürel davranış modelleri, genel olarak şu şekilde tasvir edilebilir. 1968 kuşağı kültürü, dünyadaki gençlik hareketlerinin taklidi ile Türkiye'de karşı hareketleri çerçevesinde yapılanmıştır. 68 kuşağı, dünyayı ve Türkiye'yi değiştirme özlemi ile ütopyik hayalci kuşak olarak nitelendirilebilir. Türkiye'nin sosyolojik altyapısı, Avrupa ülkelerine uymadığı halde, Avrupa'daki öğrenci hareketleri taklit edilmiştir. Avrupa'da öğrenci hareketleri başlayıp bittiği halde, Türkiye'de önceleri eğitim ve öğretim yapısına ilişkin istekler, daha sonra biçim değiştirerek ideolojik kamplaşmaya yol açmıştır. Dolayısıyla, Türkiye'de 1968 öğrenci hareketleri, 1970'lerde şiddet ve teröre dönüşmüştür. Aslında, 1960 ihtilalından sonra toplumdaki ideolojik bölünme, dıştaki olaylar ve ideoloji transferi ile birleşince şiddet içeren ideolojik çatışmalar meydana gelmiştir. Böylece, 70'lerin anarşi ve terör ortamında gençlik, bunalım davranış modelleri geliştirmiştir. Bu anlamda, 1978 kuşağı, anomik ve yabancılaşmış gençlik kültürünün hakim olduğu bir hayat alanında yetişmiştir. 1968 ve 1978 kuşağı, ideolojik cemaatleşme bağlarının, toplumcu

davranış koduna sahiptir. 12 Eylül 1980 hareketinden sonra anarşi ve terörün azalması, ideolojik bölünmüşlüğün göreceli de olsa törpülenmesi, geçmiş kötü ve bunalımlı deneyimin de etkisiyle toplumdaki yapılanmada, gençlik, depolitizasyon sürecine girmiştir. 1983'den sonra iletişim alt yapısının geliştirilmesi, özellikle çok kanallı ve renkli televizyon yayıncılığının başlaması, uygulanmak istenen serbest piyasa ekonomisi politikası dünyayla sosyal, kültürel ve ekonomik bütünleşme sürecini başlatmıştır. 1989 yılı sonunda, Sovyetler Birliği ve Doğu Blok'unun da açılması ve devleti 'Sosyalist ekonomi politikten, serbest piyasa ekonomi politik yapılanmaya geçişleri ile birlikte sosyalizm ideolojisi alternatif olmaktan çıkmış ve kapitalizm yükselen değer haline gelmiştir(Bayhan,1997:236).

Dünya düzenindeki değişiklikler ülkelerin toplumlarına ve ilk başta arayışta olan gençleri etkilemektedir. Tarihsel süreçte gençlerin değişimi ülkelerin genel yapısı hakkında bize bilgi verecektir. Türkiye siyasi yapısı açısından gençlik gruplarını çok etkilemiş bir tarihe sahiptir. Toplumsal hareketlerin başrol oyuncusu olan gençler toplumsal yapıyı ve buna bağlı olarak da popüler kültürü hem etkileyen hemde bundan etkilenen bir durumdadır.

Dünyadaki bu değişimler çerçevesinde, hızlı toplumsal dönüşümleri yayan bir toplum olarak Türkiye'de bundan en çok etkilenen kesimlerin basında "gençlik ve gençler" gelmektedir. Bu bağlamda, "Türkiye'de 80 kuşağı; popülist, özgeci ve toplumcu olan önceki kuşaklara göre pragmatist ve bireycidir. Bu gençliğin aynı zamanda "atari" ve "bilgisayar kuşağı" gibi teknolojik bir belirleyicisi de bulunmaktadır"(Doğan, 1991:4). Atari ve bilgisayar oyunlarına kendini fazla kaptıran gençler, sosyal hayattan uzaklaştıkları gibi bir hayal ve imaj dünyasında yaşama tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadırlar. Eğitimde bilgisayar kullanmak gerekli ve önemlidir, ancak bilgisayar bu işlevi yerine, sadece oyun oynama fonksiyonuyla kullanan gençlerle bilgi toplumu olma yolunda önemli atılımlar yapılması mümkün olamamaktadır. (Bayhan,1997:23).

Eğlence araçlarının hızlı bir artış göstermesi gençlerin zamanının büyük bir kısmını bunlarla harcamasına neden olmuştur. Toplum tarafından, içinde bulunduğu toplum tarafından normal olarak nitelendirilmeyen davranışlar televizyon ve bilgisayar gibi iletişim araçları sayesinde normalleştirildi. Gençler genel olarak televizyondaki kişiler ile özdeşleşerek rol model almaktadır. Ancak buda toplum tarafından gerçekleştirilmesi zorlaştırıldığı için genç ciddi olarak rahatsızlıklar yaşamaktadır. İletişim araçlarının artması okuma alışkanlığında düşürmektedir. Çünkü genç eğlence ve kitap okuma arasında kaldığı için eğlenceyi tercih ediyor. Diğer bir

yandan televizyonda devamlı hareket eden müzik ve renklerle süslenen bir görsellik olduğu için yerinde duran yazılar daha az keyifli hatta keyifsiz gelebiliyor.

Evlerimize giren televizyon toplumsal yapıdaki değişimin önemli etkenlerindedir. Günümüzde buna internette eklenince bu toplumsal değişim dahada belirgenleşmeye başlamıştır.

Magazin dünyası, aile hayatında çok fazla çözücü rol oynamaktadır. Ülkemizdeki aile yapısı, mahremiyete özenen ve dikkat eden bir yapıya sahipken medyadaki küçük bir kesimin yaşadığı ilişkiler ve boşanmalar, sağlam yapıda büyük sarsıntılar meydana getirmektedir. Mesela "Çocuklar Duymasın" gibi dizilerde, her an ayrılacak bir anne ile baba göstermektedir. Böyle dizilerde verilen masallar gizlidir. Tehlike, insanların, dizilerde ya da televizyonlarda gördüğü insanlar arasında bir mesafe koymadığı durumlardadır. Magazin dünyası, insanlar üzerinde afyon etkisi yapıp düşünmekten alıkoyar(Ünal,2007:111).

Zaman hızla ilerliyor; bu hız içerisinde değer yargıları ve olaylara bakış açıları da süratli bir değişimler geçiriyor. Televizyonların, hayatımıza yön vermesiyle birlikte farklı bir sürece girdik. Genç kuşak, her akşam ekranlarda izlediği görkemli hayatı, bir şekilde kendi hayatına uygulamak isterken ana babaları, geçmişte edindikleri değer yargıları ve günümüz değerleri karşılaştığında, çocuklarına nasıl davranacaklarına karar verememenin şaşkınlığı içinde kalıyorlar. Ebeveynleriyle bir çeşit kuşak çatışması yaşayan, kendini anlatamadığından ve istediği gibi yaşayamadığından şikâyet eden bir nesil meydana gelmiş durumda. İlköğretimin sonlarında kendi başına hareket etme ve kendi kimliğini ispatlama isteği duyan gençler, özellikle lise çağına geldiklerinde bazı problemlerle karşılaşıyorlar (Ünal,2007:120).

Teknoloji dışında gençler birde yerleşim yerleri arasında sıkışıp kalmaktadır. Okuduğu semt ile oturduğu semt arasındaki gelir ve yapı farkı genci ciddi şekilde etkilemektedir. Bu anlamda gençler bunalıma girmektedir. Bizim araştırmamızdaki gençlerde genel itibari ile oturdukları yer ile okudukları yer arasında sıkışıp kalmakta ve bunun sonucunda da sorunlar yaşamaktadır. Belkide bu sebeple bizim örneklemimizdeki gençler oturdukları yerde çok az zaman geçirip daha merkezde olan Kadıköy'de geçirmektedir.

Büyük şehirlere hızlı bir gücün başlamasıyla, şehir kültürüyle köy kültürü arasında kalan ailelerin çocukları, evlerinin diğer yanlarında okulda edindikleri çevre arasında sıkışıp kalıyor. Hele büyük şehirlerin varoşlarında yaşayıp da lüks semtlerde okuyan gençler, beraber okudukları arkadaşlarının yaşayışlarına, hem de maddi harcamalarına özeniyorlar. Kötü ve

yüz kızartıcı alışkanlıkları peşi peşine geliyor. Kız çocukları arasında, kötü alışkanlıkları olanlara rastlıyor; erkek öğrenciler arasında sigara ve içki içmek, artık sıradan kalıyor. Bali kullananlar, fuhuş bataklarına dalanlar, hatta eroin bağımlısı öğrenciler bile var (Ünal,2007:120).

Gecekondu bölgeleri bunun en belirgin örneğidir. Gördükleri hayata ulaşamayan aynı gençler sapkın davranışlarda davranabiliyor. Ya da tam tersine asosyal çekingen bir kişilik sahibi olabiliyor. Arkadaşlar arası gelir farkıda genci etkiler. Bu bakımdan gençler arkadaşlarını örnek aldığı için örnek aldıkları dünya ile içinde buldukları şartlar arasında ki uçurum gencin kendini kötü hissetmesinde ki temel etmenlerdendir. Bu yeri geldiğinde örnek aldığı sanatçı, sporcu ya da arkadaş çevresi olabilir.

Arkadaşlarının sahip olduğu maddi imkânları ve onların hayat şekillerini kıskanan gençler, onlar gibi olamadıklarından belli bir müddet kendi içlerine kapanık bir halde okula devam ediyorlar. Zamanla çevrelerindeki gibi olabilmek için hırsızlığa başlıyorlar. Önce ana babalarından para, bir müddet sonra da okulda arkadaşlarından para ve eşya çalabilir. Sıra arkadaşlarının üzerinde gördükleri kıyafetlere sahip olabilmek için mağazalardan kıyafet çalmaya geliyor. Türkiye'de 1980 sonrasında (göstermelik) serbest piyasa ekonomisine geçme teşebbüsleri, tam anlamıyla liberal zihniyet ve kültür donanımı olmayan toplumsal yapı için beraberinde anomi ve yabancılaşmayı da getirmiştir. Herkesin her şeyi istediği gibi yapabileceği bir düzen olarak algılanan, dolayısıyla vahşi kapitalist sistemin yaşanmaya başladığı Türkiye'de; rüşvet, yolsuzluk, hayali ihracat, mafya vb. gibi sosyal hastalıklar toplumda güvensizlik, anomi, güçsüzlük ve anlamsızlık çerçevesinde yabancılaşmaya yol açmaktadır. Bu olumsuz ve bunalımlı toplumsal yapıdan etkilenen gençler de sorumlu yetişmektedir. Medya vasıtasıyla, gençlere manken, futbolcu ve şarkıcı olmak, dolayısıyla kısa yoldan "köşe dönme felsefesi" aşılanmaktadır. "Reality Show" programlarıyla şiddet ve suç işleme yolları sürekli tekrarlanarak, bunalımlı davranış modelleri kanıksatılmaktadır. Özel TV kanalları eğitim ve kültür içerikli programlar yerine eğlence içerikli programlar sunmaktadırlar. Bu çerçevede, Türk pop müziği de, tüketim toplumunun tüketim müziği olarak yükselmiştir. Şarkı ve şarkıcı enflasyonu, şarkıların kısa sürede tüketilmesi ve unutulması, "geçiş" toplumunun "geçici" hayat tarzlarının bir yansımasıdır(Bayhan,1997:237).

Ergenlik döneminde kitle iletişim araçlarının gençler üzerine etkisi daha fazladır. Birçok tv filminde saldırgan şekilde davranma ve şiddeti kullanma bir yaşam biçimi olarak

sunulmaktadır.Araştırmalar şiddet ve saldırganlık unsuru taşıyan davranışların seyretme yolu ile taklit edilebileceğini göstermektedir(Ayvalıoğlu,1985;15).

Türk gençliğinde diğer yabancılaşma örnekleri Tezcan'ın ifadesiyle şu şekilde belirtilebilir.

"Yabancılaşma sonucu ortaya çıkan kuşaklar çatışması olgusu, ülkemiz gençliğinde güncelliğini korumaktadır."

Toplumsal problemleri tek nedenselliğe indiremeyeceğimiz için gençlikte anomi ve yabancılaşma da hem dünyada hemde Türkiyede pek çok nedene indirgenebilmektedir. Ancak genel çerçevede baktığımızda gençlikte anomi ve yabancılaşmanın pek çok nedeni bulunmaktadır.

Üniversite gençlerinin öğrenim gördükleri dallarda iş bulamamaları çevresinde artan "diplomalı işsizlik" yabancılaşmaya ve anomiye sebep olmaktadır. Plansız olarak üniversiteye öğrenci alımı ve öğrenci sayısının giderek artışı, dolayısıyla insan gücü açıklarına göre öğrenci kontenjan tespit edilmemesi genç işsiz sayısının arttırmaktadır. Öğrenim gördüğu alanın dışında çalışan, evrak memurluğu yapan ve alelade ticaret işleri yapanların sayısının artışı yabancılaşma kaynakçı olmaktadır. Bu bağlamda, gençler geleceklerini kaygılı ve güvensiz görerek yabancılaşmaktadırlar. (Tezcan, 1993:227-228). Türkiye'de, Nisan 1994 Hane halkı İşgücü Anketi geçici sonuçlarına göre, kentsel yerlerde ve daha yüksek eğitimi 15-24 yaş grubunda işsizlik oran % 32.4'dür.

Tezcanın araştırması 1994 yılının DiE kayıtlarını almıştır. Bizde günümüzde ki DiE kayıtlarını aşağıda verirsek;

Tablo 3. Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri (Ocak)

	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Kurumsal olmayan nüfus (000)	71 817	73 174	49 239	50 186	22 578	22 989
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (000)	53 051	54 283	36 674	37 469	16 378	16 814
İşgücü (000)	25 505	26 139	17 103	17 651	8 402	8 488
İstihdam (000)	22 461	23 475	14 740	15 540	7 721	7 935
İşsiz (000)	3 044	2 664	2 364	2 111	681	553
İşgücüne katılma oranı (%)	48,1	48,2	46,6	47,1	51,3	50,5
İstihdam oranı (%)	42,3	43,2	40,2	41,5	47,1	47,2
İşsizlik oranı (%)	11,9	10,2	13,8	12,0	8,1	6,5
<i>Tarım dışı işsizlik oranı (%)</i>	14,7	12,4	14,2	12,2	17,1	13,2
<i>Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)</i>	22,0	18,4	24,0	20,3	17,6	13,9
İşgücüne dahil olmayanlar (000)	27 546	28 144	19 570	19 819	7 976	8 325

(1) 15-24 yaş grubundaki nüfus

Not: Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

(DİE,2012:1)

Bu açıdan işsizlik gençleri anomiyeye yönlendiriyor önermesi yanlışlanmıştır. DİE 2012 oranlarına bakarsak 2012 itibari ile gençlikte işsizlik oranı düştüğü için anomiyeye ve yabancılaşma oranının da doğru orantılı şekilde düşmesi gerekirken elimizdeki verilere göre anomiyeye ve yabancılaşma örnekleri artış göstermesinin yanında daha da keskin yapılar ile toplumdan ayrılmıştır.

Gençlik, özellikle de üniversite gençliğinde görülürken diğer bir yabancılaşma örneği, yakın geçmişte, R.Merton'un, dengesi bozulan toplum düzenindeki "isyan" tipi davranışa uygun düşen öğrenci hareketleridir. Boykotlar, mitinglerin yaygınlaşması, toplumumuzda hızlı sosyal değişimlerin yanı sıra, toplumsal sorunların varlığı ve bunların uzun süre sürüncemede kalması ile reformların gerçekleşmesi bağlanabilir. Hızlı toplumsal değişimler, normlardan sapmaları da kolaylaştırmıştır(Akt,Tezcan,1993:228).

Anomik durumun yaygınlaşması anarşik dönemde daha da yoğunlaşmıştır. Siyasi partilerin güvenlik, asayiş ve huzuru sağlamada yetersiz kalışları, ideolojik bölünmeler, değer çatışmaları ve değer boşlukları yaratmış dolayısıyla bunlar gençlerde ideolojilere bağlanma uygulamasının geliştirmiştir(Tezcan,1993:228-229). Bu yapının içinde gençler kutuplara bölünmüştür. Güvensiz bir toplum oluşmuştur. Gençlerde bu oyunda isteyerek ya da yönlendirilerek başrol oyuncusu haline gelmiştir.

Günümüzde de Türkiye'de Türk -Kürt, Alevi Sünni, Laik Anti-laik çeşidinden ikilemler ve kutuplaşmalar ve bunların keskinleştirilmek istenmesi tehlikeli bir anomi ve yabancılaşmaya neden olmaktadır.

SONUÇ

Ergenlik süreci gencin kendini ispatlama sürecidir. Bu bağlamda Türkiye çerçevesinde diğer toplumlardan etkilenerak bir takım yeni gençlik grupları oluşmaya başlamıştır. Bunun temel etkeni teknolojinin gelişmesi ile uluslar arası etkileşimin daha kolay ve ucuz hale gelmesidir. Türkiyede genel gençlik nüfusuna oranla marjinal olarak nitelediğimiz gençlik grupları niceliksel olarak azınlıktır. Ancak son dönemlerde Türkiye de bu gençlik grupları genişlemeye başlamıştır. Bu bağlamda gelecekte bu grupların daha etkili hale geleceği öngörülebilmektedir.

Marjinal alt gruplarına Türkiye açısından baktığımızda Türkiye de gençlik grupları ikiye ayrılmaktadır.

1. Türkiyede ki toplumsal değişimlerden etkilenerak ortaya çıkan gruplar.
2. Dünyada ki alt kültür gruplarından etkilenerak Türkiye' de oluşan gruplar.

Türkiyede ki toplumsal değişimlerden etkilenerak ortaya çıkan gruplar: Türkiye geçmişten günümüze tarihsel süreçte ciddi anlamda değişimler yaşanmıştır. Osmanlı ,Cumhuriyet süreci, darbeler gibi pek çok anlamda değişim yaşanmıştır. Bu değişimler topluma ve doğrudan alt kültür şekillerine de yansımıştır. Tarihsel süreçte baktığımızda genel olarak siyasal alt gruplar çoğunluktadır. Siyasal anlamda farklı görüşlerde olan gruplar genellikle gençlik gruplarından oluşmaktadır. Ergenlik sürecinde söyleyecek sözü olan gençler siyasal anlamda belli grupların çatısı altına girerek görüşlerini grup aidiyeti içinde yaşamaktadır.Ancak süreçle birlikte siyasal olarak grup aidiyeti yerini abiler, ablalardan etkilenerak grubun içinde bulunma ya da iyi vakit geçirmek için grubun içinde bulunma gibi içerikler değişmektedir.Ancak kendinin ne şekilde olursa olsun grup ile bütünleştiren genç o grubun bir parçası olup sonuna kadar katı bir şekilde değerlerinin savunmuştur. Karşıt görüşleri savunan gençler arasında ölümcül çatışmalara kadar varabilecek çatışmalar toplumumuzda yaşanmış ve azalsada halen de yaşanmaktadır.

Siyasal gruplar ülke yönetimine katılmak isteyen gençleri içine almaktadır. Gençler bir gruba girmek istediğinde kendini bir gruba ait hissetmez o gruba girebilmek için belli norm ve kuralları yerine getirir. Siyasal gençlik gruplarının da savundukları siyasal görüşe göre belli başlı imajları, belli bir hayat biçimleri ve toplum içinde anlaşılan izlenimler vardır. Yeşil parke, tespah,saç-sakal çeşitleri ile hangi gruba ait olduğunu genç topluma göstermektedir. Diğer taraftanda o grup tarafından aidiyetini kolaylaştırmaktadır. Müzik de grubun kendini

ifadesinde diğerk önemli bir imaj unsurudur. Belli gruba aidiyet hisseden gruplar belli müzik gruplarını dinlemektedir. Ve belli müzik şekillerini de hiç dinlememektedir.Çünkü o bir kimlik anlatım şeklidir. Diğerk müzik başka bir gruba ait olduğu için kendi görüşlerinden uzaklaşıp grubu tarafından dışlanabilir.

Genel itibari ile biz çalışmamızdaki örneklem gruba baktığımızda genelde ortak bir müzik anlayışı etrafında toplanana ve kendilerini emo olarak nitelendiren gençlerdir. Bu müzik grupları ek de de belirttiğimiz gibi yabancı müzik gruplarıdır. Bu bağlamda müziğin gençler üzerine etkisi pek çok çalışmaya sebep olmuştur. Bizim örneklem grubumuzda müzik etrafında toplanarak sonrasında giyim tarzı ve diğerk özellikleri benzeşerek bir bütünlük sağlayan gruplardır.

Türkiye de ve dünyanın her yerinde toplumsal değişimler toplumsal yapıyada etki eder. Bunun en iyi örneği kentleşme sürecinde ki Türkiye'dir. Köyden kente göç ile ciddi, bir toplumsal yapı değişimi yaşayan toplum bu değişimi alt kültür gruplarına ve gençlerine de yansıtır. Köyden kente göç olgusu ile şehirlerde ciddi anlamda gecekondulaşma olgusu ile karşı karşıya kalındı. Bu anlamda da hayat tarzı değişen gençlik köyde ki grupsal yapısını değıtirip hayat tarzını yansıtan gecekonduda yaşayan gençler kültürü oluşturdu.Bu alt kültür de arabesk kültürüdür.Şehirli grup onunla bütünleşemeyen köyünden de kopan arada kalmışlık yaşayarak kendini hiç bir yere ait hissedemeyen toplumun gençleride kendilerine bir imajı ,müziğı olan ve onların hayat şekillerini yansıtan bir alt kültür oluşturmuştur. Arabesk müziğı isyanı dile getirmektedir. Ne şehire nede köye kendini ait hissedemeyen kişilerin oluşturduğu bir isyan kültürü vardır.'batsın bu dünya' sözleri ile kendilerini içinde hissedemeyen bireylerin kendine ait imajları ve görüşleri vardır. Genellikle kumaş pantolon, beyaz gömlek giyen kişiler delikanlı olarak kendilerini nitelendirir ve bazı zamanlarda ellerinde tespih ile dolaşmaktadırlar. Müslüm baba hayranları olarak kendilerini jiletleyerek kendisine acı çektirerek arada kalmışlığın acısına isyan eder. Gecekonduda yetişen ergen de köyden koptuğı için kendini köyüne ait hessedememektedir. Diğerk yönden şehirli de değıildir.Ancak şehirde yaşayan gençlerin lüks içinde yaşadıklarını görüp kendi yokluk içinde yaşadığı için toplumsal düzende boşvermişlik ve isyan psikolojisine girer.Bu örnektende anlaşılacağı gibi ekonomi ve gençlik grupları etkileşim halindedir.

Bu örnektende anlaşılacağı gibi toplumsal anlamda olan değişim gençlik gruplarındaki değişim ile doğrusallık bulundurmaktadır.

Değişen dünya düzeninde teknolojinin gelişmesi ile toplumlar arasında iletişimin kolaylaşması alt kültür gruplarının da birbirinden etkilenmesine sebep olmaktadır. Küreselleşme ile birlikte gençler birbirinden etkilenmektedir. Teknolojinin etkisi ile Avrupa da yada Afrika'da ki bir gençlik grubunun tezahürünün Türkiye de de görmek mümkün olmaktadır. Özellikle gençliğin zamanlarının çoğunun internette geçirdiği düşünülürse etkileşim ve buna bağlı olarak da benzeşim kaçınılmaz hale gelmektedir.

Türkiye tarihinde siyasal gruplaşmaların ciddi çatışmalara dönüşme tecrübesi ve özellikle 80'ler sürecinden sonra kötü şecrübelerle sahip aileler ve toplum gençlerini ve çocuklarını apolitik hale getirmeye çalışmış ve büyük orandada başarmıştır. Çocuklarını siyasetten uzak tutmaya çalışan aileler gençlik grupları olarak siyasal gençlik gruplarının yok olmasada küçülmesine neden olmuştur. Bu anlamda bir sonraki nesil ideolojisiz ve apolitik hale gelmiştir. Bu anlamda gençleri popüler kültürün etkilemesi kolaylaştırmış ve bunun sonrasında artık sadece şekil olarak belli gruba aidiyet arayan gençlik grupları meydana gelmiştir. Bu süreçte hem gençlik gruplarının savundukları ana gaye yok olmaya yüz tutmuş hemde yaşadığı toplumdan farklılaşarak gençlik grupları oluşmaya başlamıştır. Son zamanlarda gençlik gruplarının toplumsallığı aza indirilmiştir. Toplumdaki değişim ve etkiler en azından marjina gençlik grupları olarak nitelendirdiğimiz gruplar toplumsal süreçten minimum düzeyde etkilenmeye başlamıştır. Ve toplumun sorunlarını da yine minimum ölçüde yansıtmıştır. Heyetin her alanında oluşan sekülerleşme gençlikte ,ergenlikte ve gencin belli görüşler savunduğu marjinal gençlik gruplarındada karşımıza çıkmıştır.

Dünyada ki alt kültür gruplarından etkilenecek Türkiye' de oluşan gruplar: Küreselleşme ile birlikte toplumların etkileşimi artmıştır. Bu anlamda yerellik en aza inmiştir. Bu bağlamda konumuz çerçevesinde baktığımızda gençlik gruplarındada sekülerleşme ve kendi yerel yapısından kopma meydana gelmiştir. Bu konuyu önceki bölümde anomi ve yabancılaşma başlığı altında incelemiştik. Kendi toplumundan çok internet ve televizyon sayesinde diğer toplumlarda ki marjinal gruplara kendini ait hissetmesi ve kendini onlardan olarak tanımlaması gençliğin ve gençlik gruplarının çehresini değiştirmiştir.

Burada özellikle bir konuya değinmek istiyorum marjinal gruplar olarak ele aldığımız grup genç nüfusunun içinde azınlıktır. Ancak sosyolojik açıdan yinede araştırılması için önem arz eden gruplardır. Çünkü bu gençler kendi toplumundan uzaklaşarak kendini farklı ve hiç

tanımadığı bir topluma ait hissetmektedir.Bu anlamda sosyolojik açıdan hem sekülerleşme hemde gençliğin yabancılaşması açısından son derece önemli bir konudur.

Ergenlik sürecinde kendini ispat etmeye çalışan genç yabancı müzikler dinleyerek kendine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Bu sebeplede müziğin evrensel bir olgu olması ile bağlantılı olarak marjinal gruplar müzik şekilleri ile yayılmaktadır. Punk,rock,pop,hipop,caz gibi pek çok müzik şekli hemen hemen her toplumda görülmektedir. Müziğin toplumsal bir ürün olduğu ve o toplumda belli amaçlar etrafında şekillendiği düşünüldüğünde her toplumda bu kadar yankı uyandırması sekülerleşen dünyanın bir göstergesidir. Bir önceki bölümde üzerinde durduğumuz gibi örneğin pun müziği; toplumda ki sınıfsal yapıya bir tepki olarak ortaya çıkmıştır yada capitalist sistemi hedef almaktadır.Çünkü müzik toplumsaldır.Batı toplumunda çıkan müzik kendi toplumsal şeklini ve tarihini yansıtmaları normaldir.Burada ki ana problem ayrı tarihsel ve toplumsal yapıya sahip olmayan başka bir toplumdaki gençlerin bu grupları müzik şekillerini bu kadar benimsiyor olması.Bu sorunun tek bir açıklama şekli var;Türkiyede gençlerin her anlamda amaçsızlaşması,idealleştirilsizleşmesi sonucu popüler kültür ve teknolojiyle de bu kadar içli dışlı olması kendi toplumundan uzaklaşıp boşlukta olan genci içine almaktadır.

Ekonomik açıdan bunun bilinçli bir süreç olduğunu da söyleyebiliriz.Çünkü;gençlikte ki marjinal gruplar gittikleri yerler,kullandıkları ürünlerle capitalist yapının ciddi bir temel taşı oluşturmaktadır.Ekonomik anlamdan gençlik gruplarına baktığımızda marjinal gençlik gruplarının Türkiye de yapılan gözlemlere göre daha çok gelir seviyesi yüksek sınıflarda görülmektedir.Bu bağlamda Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi karşımıza çıkmaktadır.Yaşamsal ihtiyacı karşılayamayan kesimlerdeki gençlik marjinal gruplar yerine iş grupları ya da dersane grupları olarak çoğunluklu gençlik gruplarıdır(Maslow;1971;12).

Punk'cı olarak bildiğimiz alt kültür başlangıçta ve genel olarak kapitalizme karşı olarak çıkmaktadır. Bunun Türkiye'de ki yansıması kısmen değişime uğrayarak emo olarak karşımıza çıkan gruplardır.Emo'lar punk'tan gelen bir müziktir punk'ın eğlenceli matrak tarafına 70'li yıllarda bir tavır olarak çıktı diyebiliriz...Emotional 'dan geldiğini savunanlarda vardır.Ayrıca Emo'lar devamlı mutsuz ve şikayetçi bir gençlik alt grubudur.Dünyada ki yansımasına baktığımızda devamlı ayrı kıyafetleri giyen ekonomik olarak düşük gelirli kişilerin kapitalist sisteme karşı çıkmasıyken Türkiyede elit tabakanın em olar olarak Pazar

haline getirdiği merkezi Kadıköy-Taksim gibi kent merkezleri olan gençlerdir.Bu gençlerin hayatlarında ispatlamaya çalıştığı bir ideali yok bu nedenle toplumsal süreçten ayrılan gruplar sekülerdir diyoruz.Diğer taraflarda ise devamlı marka giyen ve elit mekanlarda zaman geçiren tiki olarak adlandırdığımız gençlik grupları vardır.Emo dediğimiz grupların siyah giyimleri kendilerine ait saç şekilleri, kendilerince konuşma şekilleri vardır.Bu açıdan imaj problemleri tamamlanmıştır. Bu açıdan Türkiyede marjinal gençlik olmak yalnızca şekilden ibaret kalmıştır. Türkiye de rock toplumu da oldukça yaygın bir alt kütürdür. Rock' er olafak adlandırılan grup tepkisel müzikler ile isyanlarını dışa vurmuşlardır.Ancak Türkiye de popüler kültür tarafından tepeden inme bir kültür özellikleri göstermektedir.Toplumsal alt yapısı bulunmadığı için savunduğu düzenin bir aracı haline gelmiştir.

Genel olarak baktığımızda gençlerin hiçbir ideolojisi olmadan kendilerini br gruba ait hissetme çabasındadırlar. Aslında kendilerini o gruba ait hissetmedikleri sürekli kendilerinin o gruba daha çok aidiyet duyduğunu ispatlamaya çalıştıklarından belirlenmektedir.

Çalışmamızda gençlerin ergenlik döneminde olduğunu unutmadık. Ve çalışma boyunca gençler ciddi anlamda duygu yoğunluğu yaşamıştır. Bu hormonal, fiziki ve psikolojik duygu yoğunluğu gençlerin davranışlarından düşüncelerine kadar yansıdığını bilmekteyiz.

Araştırmamızın soruları çerçevesinde bakarsak;

1. Türkiye de marjinal gruplara dahil olan ergenlik sürecinde ki gençlerin ve toplumun karşılıklı etkileşimi nasıl gerçekleşmektedir?

Araştırmamız boyunca dolaylı yollardan ve doğrudan bu soruyu açığa çıkarmaya çalıştık. Toplum ile sorularımızı sorduğumuzda genellikle aile temelli cevaplar gelmiş ve görüşmenin devamı aile ile ilişkiler üzerine yoğunlaşmıştır. Ailelerin emo olan gençlere bakış açısı garipsemelerine karşın geçici bir dönem olarak algıladıkları bu sebeplede çok fazla problem olmadığı görülmüştür. Gençlerin emo olmasından ziyade içinde buldukları ergenlik döneminin asi ve farklılaşma süreci olmasıyla ilgili olduğunu gözlemledik. Çünkü gençler bu gruplara katılmadan önce de farklı giyim tarzı ve davranışları ile ailesi ile tartıştığını belirtmiştir. Ailelerin en çok tepki gösterdikleri şeyleri sorduğumuzda gencin giyim kuşama, dersleri gibi ailelerin genel manada endişe duydukları konulardır.

Gençlere aileleri ile geçirdikleri vakitleri sorduğumuzda genel aldığımız cevap aile ile vakit geçirmekten sıkıldıkları ve bunu bir çocukluk göstergesi olarak gördükleridir. Araştırmamızın genelinde anlattığımız gibi gençler bu dönemlerde aileden uzaklaşıp arkadaş gruplarına yaklaşmaktadır. Bu açıdan bir arayışa girip belli arkadaş gruplarına dahil olmaya başlamışlardır. Gençlere neden gruba üye olmak istediniz sorusunda cevabı aynı sonucu vermektedir. Gençlerin kaç yaşında gruba dahil olma kararı aldıkları sorusunun cevabı da ergenlik dönemindeki arayışların sonucu emo olamaya karar verdiklerinin açık şekilde sonucunu vermektedir.

Aile konusundan biraz uzaklaşarak gençlere toplum sizi nasıl görüyor sorusuna, gençler bu soruya hem aileleri hem öğretmenleri tarafından baskı altına alınmak istediklerini belirtirken gençler çevrelerindeki insanların kendilerinin fikri olabileceğini düşünmediklerini ve kararlarına saygı duymadıklarını belirtmişlerdir. Çoğunluğu fikirlerinin dikkate alınmadığından yakınırken buna tepki olarak artık fikirlerini anlatmaya çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Toplumsal normalara uymama da gençlerin kendini ispat ve birazda eğlence şeklidir. Bu manada gençlere yaptığımız en büyük çılgınlık nedir diye sorduğumuzda toplumsal açıdan çok büyük olmasada suç sayılabilecek çılgınlıklar yaptıklarını belirtmişlerdir. Akraba ilişkilerine bakış açılarını sorduğumuz gençlerin küçük bir kısmı yazları ve belirli günlerde birinci dereceden akrabaları ile görüştiklerini belirtmişlerdir. Akrabalık ilişkileri de bizim toplumumuzda önemli toplumsal normaldandır. Bu bağlamda anomi ve yabancılaşma kavramlarını gözlemleyebilmekteyiz.

2. Türkiye de var olan marjinal gençlik alt kültürlerinin dünyada ki marjinal gençlik alt kültürleri ile arasında nasıl bir ilişki vardır?

Evrenselden yerele ciddi anlamda bir etkileme ve etkilenme vardır. Kitle iletişiminin gelişmesi ile birlikte dünya daha küçük bir yer haline gelmiştir. Bu açıdan bakarsak toplumsal değişimler tüm dünyayı etkilemektedir. Çalışmamızda da ayrıntılı şekilde belirttiğimiz gibi dünyanın küçülmesi ile benzeşen gençlik kuşakları artık ergenlik sürecinde yerel tepkiler vermek yerine evrensel tepkiler vermektedir. Tam bir dönüşüm olduğu günümüzde söylenemese de gençler evrensel temaları ve kalıpları içselleştirerek gerçekleştirmektedir. Ancak çıkış yeri o toplum olmadığı için marjinal gruplar gerçek amacını ve temasını kaybedip şekil olarak devam ediyor olabilir.

3. Gençlerin ekonomik durumlarına göre marjinal gruplara katılma nedenleri nelerdir?

Genel kanının aksine ailelerin meslek dağılımı ve gelir durumu orta seviyededir. Bu dağılımlar ayrıntılı olarak çalışmamızda verilmiştir. Ancak marjinal gençlik gruplarının genel itibari ile üst sınıftan çocuklarının benimsedikleri fikri çalışmamızda yanlışlanmıştır. Bunun temel sebepleri arasında gelir seviyesi düşük olsada gençlerin internete kitle iletişim araçlarına ve bu gençlerin takıldıkları mekanlara ulaşımı gibi marjinal gruplara katılmanın gerekliliği olan araçlara ulaşabilmesidir. Ekonominin etkisi bizim araştırmamızda oldukça az boyutlarda görülmektedir. Ekonomik gelirlere göre şekillenmesinin yanı sıra marjinal gruplar yalnızca tek bir kesimin çocuklarıdır görüşü çalışmamızın sonuçları ile örtüşmemektedir.

4. Gençlerin cinsiyet durumlarına göre marjinal gruplara katılma nedenleri nelerdir?

Gençlerin cinsiyet durumlarına göre bir gruba daha fazladır diyememekteyiz. Bizim araştırmaya grubumuzda erkek oranının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Ancak öncesinde çokm ayrıntılı olmasada taksimde yaptığımız çalışma grubunda kız nüfusu ile erkek nüfusu eşittir. Bu bağlamda sadece çıkartabileceğimiz sonuç bizim örneklemimizde kızların daha fazla olduğudur.

5. Gençlerin yaşadıkları bölgeye göre marjinal gruplara katılma oranları nasıldır?

Gençlerin yaşadıkları bölgeleri sorduğumuzda genelde İstanbul çevresindeki tampon yani geçiş bölgeleridir. Ancak okulları daha farklı semtlerde. Okullarının bulunduğu semtler daha merkezi semtlerdir. Bu bağlamda gençlerin okul arkadaşlarından etkilenme oranlarının fazla olmasını açıklayabilmekteyiz. Gençlere yaşadığımız çevrede neler yaptıklarını sorduğumuzda genel itibari ile yaşadıkları çevrede çok vakit geçirmediklerini belirten gençler okullarının bulunduğu merkezi bölgelerde daha çok vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir.

Bunların dışında gençlerin kendilerini nasıl tanımladıkları üzerine durduk. Kendilerini anlatışlarını anlamaya çalıştık. Gençler temel anlamda özgürlük kavramına değinmişlerdir. Özgürlüğün tanımını yapmaktan ise kaçınmışlardır. Gelecek üzerine konuştuğumuzda gençlerin gelecek konusunda belirli planları olmadığını gözlemledik. Ancak bu gözlem yalnızca marjinal gençlik gruplara dahil olan gençlere özgü olmadığını genel itibari ile o dönemdeki tüm gençlerin içinde bulunduğu durum olarak gözlemlenmiştir.

Gençlik döneminin daha idealist dönemler olduğunu bildiğimiz için örneklemimizdeki gençlere toplumsal ve siyasi dünya düzeni üzerine neler düşündüklerini sorduğumuzda yerel sorunlara değindiklerini gözlemledik. Zam, işsizlik bu sorunların bir kaçıdır.

KAYNAKÇA

- Akay, N. (1990). *Lise Öğrencilerine İlişkin Bazı Niteliklerin Sosyal ve Kişisel Uyum Düzeylerine Etkisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akbağ, M. (1994). *Liseli ergenlerin Anne Baba Tutumlarını Algılamaları İle Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Aksaray, S. (1992). *Adolesanların Benlik İmajlarını Etkileyen Etmenlerden Anne Baba Tutum Algısı*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksoy, A. (1986). *Ankara Devlet Konservatuarında Öğrenim Gören Adölesan Grubu Öğrencilerin Ruhsal Uyum Problemlerinin İncelenmesi*. Ankara.
- Atabek, E. (2002). *Erken Büyüyen Çocuklar*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Atabek, E. (2004). *İlişkilerde Kullan At Kültürü*. E. Atabek. içinde İstanbul: Alkım Yayıncılık.
- Ayvalıoğlu, N. (1985). Televizyonun Gençlere Etkisi. *Aile ve Çocuk* , 14-17.
- Balabanlı, F. (1990). *Öğretmen Liselerinde Okuyan Öğrencilerin kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barber, B. (1994). *Cultural, Family, and Personal Contexts of Parent-Adolescent Conflict* . Journal of Marriage and the Family 56. Sayı.
- Bayhan, V. (1997). *Anomi ve Yabancılaşma*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Berger, B. (1971). *Socities in Change*. USA.
- Blos, P. (1962). *On Adolescente A. Psychoanalytic İnterpreitotion*. New York: The Free Press.
- Büyükkaragöz, S. (1990). Okulda Uyumsuzluk ve Başarısızlıkta Bilimin Rolü. *Eğitim ve Bilim* , 61-67.
- Ceyhan, E. (2008). ErgenRuh sağlığı Açısından Bir Risk Faktörü:İnternet Bağımlılığı. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi* , 15.

- Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul : Remzi Kitapevi.
- Cüceloğlu, D. (2005). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çevikcan, S. (1991, Haziran 12). Ankara'nın Aykırılıkları. *Milliyet* , s. 2.
- Çok, F. (1993). Gençlikte Arkadaşlık İlişkileri. *Eğitim ve Bilim Dergisi 17* , 27-23.
- Demir, N. (2005). Türkiye de Ergenlerin Arkadaş Akran Grupları ile İlişkisi. *Ahmet Yesevi Üniversitesi Dergisi* , 83-108.
- Demirtaş, A. A.-N. (2004). Mynette Erkeklik Halleri. *Toplum ve Bilim* , 206-208.
- Dereboy, İ. (1993). *Kimlik Bocalaması, Anlamak, Tanımak, Ele Almak*. Malatya: Özmert Ofset.
- Doğan, İ. (1991). Gençlik ve Gençlik Sorunları. *Türk Aile Ansiklopedisi* (s. 562-580). içinde
- Dusek, J. (1987). *Adolcent Development and Behavior*. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Ekşi, A. (1999). *Cinsel Kimlik Bozuklukları*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi.
- Erdoğan, Z. (1977). *Kırsal Bölgelerde Kıbrıs-Bayraktar İlk Gecekondu Bölgesi Göç ve Göç Edenlerin Kentlileşmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Ergil, D. (1980). *Yabancılaşma ve Siyasal Katılma*. Ankara: Olguç Yayınları.
- Ericson, E. (1963). *Chilhood and Society*. Newyork: Norton .
- Fromm, E. (1992). *Marx'ın insan anlayışı*. İstanbul: Arıtan Yayıncılık.
- Fromm, E. (1982). *Sağlıklı Toplum*. İstanbul: Payel Yayınları.
- Fromm, E. (1990). *Sahip Olmak ya da Olmamak*. İstanbul: Arıtan Yayınları.
- Geçtan, E. (1981). *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul: Maya Matbaacılık.
- Gibbs, J. (1965). *The Problem Of Definition and Classification*. ABD: American Journal of Sociology.
- Gökçe, B. (1984). *Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları*. Ankara: M.E.G.S. Bakanlığı Yayınları.
- Güleç, C. (1991). *Psikyatrinin ABC'si*. İstanbul: Simavi Yayınları.

- Güner, N. (1995). *Ergenlerin Dinledikleri Müzik Türünün Depresyon ve Saldırganlık Düzeyine Etkisi*. Ankara: Hacettepe Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güngör, A. (1989). *Lise Öğrencilerinin Özsaygı Düzeylerini Etkileyen Etmenler*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Güngörmüş, O. (1988). Çocuk ve Müzik. *aile ve Çocuk* , 43-56.
- Halley, J. (1988). *İletişim,Psikolojik Sorunlar ve Psikoterapi*. Ankara: Çark Kitapevi.
- Hebdige, D. (1988). *Gençlik ve Altkültürleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Hortaçsu, N. (Tarihsiz). *İnsan İlişkileri*. Ankara: ODTÜ.
- J.E.Marcia. (1980). *Handbook Of Adolescent Psychology*. New York: Wiley.
- J.W.Satrock. (1993). *Adolescence An İntroduction*. Wisconsin: Brown and Benmark Publishers.
- Jersild, A. (1978). *Gençlik Psikolojisi*. İstanbul: Kadıoğlu Matbaalık.
- JR, J. J. (1988). *Campbell LE. Impasses of Divorce: The Dynamics and Resolution of Family Conflict*. New York: Free Press.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1990). *İnsan Aile Kültür*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Kılıçcı, Y. (1992). *Okulda Ruh Sağlığı* . Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Koç, M. (2004). Gelişim Psikolojisis açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri. *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 17.
- Köknel, Ö. (1992). *Ana-Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Köknel, Ö. (1986). *İnsanı Anlamak*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kulaksızoğlu, A. (1982). *A Program for Adolescents About Their Psysical*. İstanbul: Boğaziçi Üniveristesi.
- Kulaksızoğlu, A. (1985). *Ergen Aile Çatışmaları ile Annenin tutumları Arasındaki İlişki ve Ergenin Problemleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Kut, S., & Koşar, N. (1989). *Aile ve Çevre Sorunlarının Gencin Kişiliğine Etkisi*. Ankara: M.E.B.

- Maslow, H. (1971). *The Farther Reaches of Human Nature*. New York: Viking.
- MEvsim Etkilerinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri. (2012). 05 28, 2012 tarihinde
DİE: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10796>. adresinden alındı
- Mutlu, K. (1984). *Anomie and Normative Reactions to Normlessness*. Journal of Human Sciences.
- Oluillon, D. O. (1985). *Ergenlikte Kişilik*. Ankara : Hacettepe Taş.
- Onur, B. (1993). Psikoseksüel Gelişim Evreleri. *Eğitim Bilimleri Fakülte Dergisi* , 225-239.
- Özdemir, İ. (1995). *Kural Yönelimli Ergenlerde Kimlik Gelişimi ile Formal düşünce Arasındaki İlişki*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkan, M. (1984). *15-17 yaş Ergenlerde Görülen Korku ve Kaygılar*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özoğlu, S. (1985). "Gençlerde Kişilik Gelişimine Nasıl Yardımcı Olabiliriz?" *Gençliğin Eğitim ve Sorunları*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Özoğlu, S. (1976). Psikolojik Danışmada Benlik Kavramı. *A.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi* , 1-4.
- Punch, K. F. (2011). *Sosyal Araştırmalara Giriş*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Rogers, D. (1985). *Ergenlikte Kültür ve Yabancılaşma*. Ankara: Hacettepe Taş Yayınları.
- Satılmış, G. (1989). Yetiştirme Yurtlarında Yaşayan Ergenlerde Benlik Saygısı. *Psikoloji Dergisi* , 68-73.
- Sert, M. (1994). *Normal Lise İle İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Denetim Odakları Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sommer, R. (1959). *Studies in Personal Space*. ABD: Sociometry.
- Star Gazetesi*. (2009, 07 03). 01 12, 2011 tarihinde <http://www.stargazete.com/guncel/nedir-bu-emo-dedikleri-haber-198417.htm> adresinden alındı
- Şemin, R. (1973). *Gençlerimizin Psiko-Pedagojik Problemleri*. İstanbul : İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Şemin, R. (1984). *Gençlik Psikolojisi*. İstanbul: İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları.

- Tahiroğlu, A. (2010). Medyanın Çocuk ve Gençler Üzerine Olumsuz Etkileri,Şiddet Eğilimi ve İnternet Bağımlılığı. *Yeni Symposium* , 19-30.
- Tan, H. (1974). *Ergenlerin Anne ve Babaları ile Olan En Önemli Problem Alanları-1*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Temel, F. (2001). *Ergen ve Gelişimi*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Tezcan, M. (1993). *Kültür ve Kişilik Psikolojisi Antropolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Toffler, A. (1981). *Şok*. İstanbul: Altın Kitap Yayınları.
- Ünal, İ. (2007). *Gençle İletişim*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Varış, F. (1968). *Ergen Gelişimine Etki Yapan Kültürel Faktörler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Wallerstein, J. (1989). *Blakeslee S. Second Chances: Men, Women and Children a Decade After Divorce*. New York: Ticknor and Fields.
- Yavaş, İ. (1996). Davranım Bozukluğu Tanısı Olan Çocuk Ve Ergenlerin Demografik Özellikleri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi* , 14-21.
- Yavuzer, H. (1993). *Ana-Baba-Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yazgan, P. (2010, Haziran). Danimarkadaki Türkiye Kökenli Göçmenlerin Aidiyet ve Kimlikleri. *Doktora Tezi* . Sakarya.
- Yeniçeri, Ö. (1991). *Örgütlerde Çalışma ve Yabancılaşma Sorunlarının Yönetiminde Etkili Bir Araç Olarak Yönetime Katılma ve Uygulama*. Kayseri.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. (1984). *Case Study Research: Design and Methods*. Newbury Park: Sage.
- Yörükoğlu, A. (1989). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*. İstanbul: Acar Matbaacılık.
- Yörükoğlu, A. (1985). *Gençlik Çağı*. Ankara: Tisa Matbaası.

EKLER

EK-1

EMOTIONAL YOUTH : EMO

Araştırmamızın sonunda örneklem aldığımız grup olan emoların genel bir çerçevesini çizmek gerekmektedir. Emo genellikle şarkı sözlerini günah çıkarma ile karakterize edilen melodik bir rock müzik tarzıdır. 1980 lerde orta hard rock punk hareketinin emocore yada duygusal hardrock olarak bilinir ve Rites of Spring ve Embarce olarak tüm dünyada yankılanmıştır. Zamanla kendi sesi ve anlamı kayarak pop rock ya da indie rock gibi gruplara dönüşmüştür. 1990'ların başında Jawbreaker ve Sunny Day Real Estate ile devam etmiştir. 1990'larda Ortabatı ve Orta Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok bağımsız plak tarzında uzmanlaşmaya başlamıştır.

Müziğin dışında, "emo" fanlar ve sanatçılar arasında belirli bir ilişki belirtmek için moda, kültür ve davranış ilgili yönlerini anlatmak da genel olarak kullanılır.

Emo akımı dünyada siyasal ve toplumsal yapıya tepki oluşturmuştur. Sonrasında şekil değiştirdiği için gençlik arasında etkisi azalmıştır. Bu anlamda baktığımızda başka gruplar gençlik arasında yaygın hale gelmiştir. Sonrasın da 1990 larda tekrar etkili hale gelmiştir. Bu gruplar kaynaklandığı toplumdaki değişimler den etkilenerak şekil ve biçim değişmiştir. Bu çerçevede bu grupların dönem dönem gençlik grupları arasında dönem dönem etki seviyesi artmıştır. Toplumsal değişimin etkisi ile kendi toplumun içinde değişim kaçınılmazdır çünkü gençlik grupları toplumun küçük bir yansımasıdır. Bu grupların Türkiye tezahürüne bakarsak; Türkiye de emolar genel felsefesininin uzaklaşarak sadece müzik, imaj ve görünüm olarak yansımaktadır.

EK-2

TOKİO HOTEL

Bir Alman pop rock grubu. Grubun alışmaları arasında dört adet ‘‘bir numara’’ single bulunmaktadır. Şimdiye kadar en çok liste başarısını Almanya ve Avusturya’da elde etmişlerdir. İlk olarak 2001’de Devilish adıyla kurulan grubun yeleri, yetenek gösterilerinde ve kk konserlerde almaya başlamıştır. Bill Kaulitz, 2003’te (eyrek finalinde elendiği) ocukların Yıldız Arama’sına katıldıktan sonra, müzik yapımcısı Peter Hoffmann tarafından keşfedilir. Devilish, adını Tokio Hotel’e (‘‘Tokio’’, en çok konser vermek istedikleri yer olan çok sevdikleri Tokyo’nun Almanca’sıdır ve ‘‘Hotel’’ de turnelerde hep otellerde kaldıkları için) evirir ve Sony BMG onlarla bir sözleşme imzalar. Hoffman; David Jost ve Pat Benzner’i yaratımcılar ve yazarlar takımına alır ve üyelere şarkı yazma ve enstrüman çalma eğitimi vermelerini sağlar. Bununla beraber, ilk albümlerinin basımından kısa bir süre sonra Sony sözleşmeyi bitirir. 2005’te Universal Müzik Grubu, Tokio Hotel ile sözleşme imzalar ve bir satış planı geliştirir. Basement Jaxx, Melodik Pinpon, Bob Sinclar ve Givichy Universal gibi birkaç DJ Tokio Hotel şarkılarını tekrar düzenler.

CİNEMA BİZARRE

Yeni bir grup olduğu için hakkında forumlar dışında pek bir yerde bilgi bulunamadı. Visual Kei akımından etkilenmiş yepyeni bir Alman rock grubu. Grup yelerinin imajları nedeniyle Tokio Hotel’in solisti Bill Kaulitz’i örnek aldıkları iddia ediliyor ama onlar jrock gruplarından etkilendiklerini söylüyorlar. Bu yüzden Cinema Bizarre ve Tokio Hotel hayranları bu anlamda çatışma yaşamaktadırlar.

ÖZGEÇMİŞ

Meryem MEMİŞ 28.03.1988 İstanbul doğumludur. İlköğretimini İstanbul-Sultanbeyli ilçesinde tamamlarken, lise eğitimini İstanbul-Kartal ilçesinde tamamlamıştır. 2005 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü kazanmış ve 2009 yılında mezun olmuştur. 2010 yılında atandığı Bitlis Eren Üniversitesi Sosyoloji Bölümündeki Araştırma Görevlisi görevini halen devam ettirmektedir.